

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HATÁROZATAI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HIVATALOS LAPJA

TARTALOM

3048/2020. (III. 2.) AB határozat	bírói döntés megsemmisítéséről	312
3049/2020. (III. 2.) AB határozat	alkotmányjogi panasz elutasításáról	318
3050/2020. (III. 2.) AB határozat	bírói kezdeményezés elutasításáról	324
3051/2020. (III. 2.) AB határozat	bírói kezdeményezés elutasításáról	330
3052/2020. (III. 2.) AB végzés	bírói kezdeményezés visszautasításáról	336
3053/2020. (III. 2.) AB végzés	bírói kezdeményezés visszautasításáról	340
3054/2020. (III. 2.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	344
3055/2020. (III. 2.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	347
3056/2020. (III. 2.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	351
3057/2020. (III. 2.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	354
3058/2020. (III. 2.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	357
3059/2020. (III. 2.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	361
3060/2020. (III. 2.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	365
3061/2020. (III. 2.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	368
3062/2020. (III. 2.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	371
3063/2020. (III. 2.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	374
3064/2020. (III. 2.) AB végzés	eljárás megszüntetéséről	377
3065/2020. (III. 2.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	378
3066/2020. (III. 2.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	383
3067/2020. (III. 2.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	387

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TANÁCSAINAK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉ NEM TETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3048/2020. (III. 2.) AB HATÁROZATA

bírói döntés megsemmisítéséről

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Varga Zs. András* alkotmánybíró párhuzamos indokolásával, valamint *dr. Szívós Mária* alkotmánybíró különvéleményével – meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a Veszprémi Törvényszék 3.Bf.800/2018/5. számú végzése alaptörvény-ellenes, ezért azt megsemmisíti.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselő (*dr. Hetzmann Albert* ügyvéd) útján eljárva, az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszában kérte, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a Veszprémi Törvényszék 3.Bf.800/2018/5. számú végzésének alaptörvény-ellenességét, és az Abtv. 43. § (1) bekezdése alapján semmisítse meg azokat. Az indítványozó álláspontja szerint a döntések ellentétesek az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésében rögzített véleménynyilvánítás szabadságával.
- [2] 2. Az indítványra okot adó ügyben az indítványozó, aki az elkövetés időpontjában települési polgármester volt, a képviselőtestület egyik ülésén szólalt fel egy új ravatalozó tervezési folyamatával kapcsolatban. Felszólalásában a sértett közösségi oldalán terjesztett álláspontot „vírusnak” nevezte. A felszólalás egésze azt az információtartalmat hordozta, hogy a sértett álláspontja kihatással van másokra, így befolyásolja az önkormányzati döntéshozatalt. A képviselőtestület ülését a helyi televízió közvetítette, így a felszólalás előre meg nem határozható számú sértett számára hozzáférhetővé vált.
- [3] A sértett magánvádat emelt, amelyben kijelölés folytán a Veszprémi Járásbíróság járt el. A megállapított (az eljárás szereplői által egyébként nem vitatott) tényállás alapján a Veszprémi Járásbíróság a 4.B.1054/2018/12. számú ítéletében az indítványozót bűnösnek mondta ki becsületsértés vétségében, és megrovásban részesítette.
- [4] Az elsőfokú bíróság értékelése szerint az indítványozó azzal a kijelentéssel, hogy „megérkezik a [sértett neve]-vírus”, a becsület csorbítására alkalmas kifejezést használt, azzal pedig, hogy ezt a képviselőtestület nyilvános ülésén tette meg, tudva, hogy a helyi kábeltelevízió a képviselőtestületi ülést vágatlanul leközi, lehetővé tette azt, hogy a becsület csorbítására alkalmas kifejezést előre meg nem határozható számú személy ismerje meg (Indokolás 3–4. oldal).
- [5] A bíróság figyelembe vette, hogy a becsület csorbítására való alkalmasságot nem a sértett egyéni megítélése szerint, hanem az alapján kell megítélni, hogy objektív értelmezés szerint alkalmas-e a becsület csorbítására. A bíróság az indítványozó felszólalásának több elemét nem tekintette e mérce alapján a becsület csorbítására alkalmasnak, csupán a sértett „vírussal” való azonosítását. A bíróság megállapította azt is, hogy mind az indítványozó, mind a sértett közszereplő, akik fokozottabban kötelesek tűrni a kritikai véleményeket. Ugyanakkor

ügy ítélte meg, hogy a használt kifejezés öncélú volt, a vitát nem vitte előre, hanem kizárólagos célja a sértett megalázása volt. Erre tekintettel a sértettet becsületsértés vétségében marasztalta.

- [6] Az indítványozó fellebbezése folytán eljáró Veszprémi Törvényszék a támadott döntésben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta, lényegét tekintve a járásbíróság érveit elfogadva.
- [7] A törvényszék végzésével szemben az indítványozó alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Az indítványozó szerint a döntés sérti az Alaptörvény IX. cikk (1)–(2) bekezdésben rögzített szabadságait. Érvelésében előadta, hogy a közéleti kommunikációnak magasabb szintű védelmet kell élveznie, amelyben bizonyos fokig a túlzások, provokációk is beletartozhatnak. Álláspontja szerint, ha a közlés a közéleti vitához hozzájárul, akkor a közélet szereplőinek fokozott tűrési kötelezettségük van, és a szólásszabadságot kell előnyben részesíteni. Vitatta az indítványozó, hogy közlése öncélú lett volna, ami a társadalmi vitát nem viszi előre. Ezekre tekintettel az indítványozó kérte a támadott döntés megsemmisítését.

II.

- [8] Az Alaptörvény érintett rendelkezése:

„IX. cikk (1) Mindenkinek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához.

[...]

(4) A véleménynyilvánítás szabadságának a gyakorlása nem irányulhat mások emberi méltóságának a megsértésére.”

III.

- [9] Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján azt vizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e az Abtv.-ben foglalt formai és tartalmi követelményeknek.
- [10] 1. Az Abtv. 27. §-a alapján az „alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés
- a) az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és
- b) az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva”.
- [11] Az Abtv. 30. § (1) bekezdéséből következően az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet benyújtani. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése pedig rögzíti, hogy az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, melynek részleteit az (1a) és (1b) bekezdések szabályozzák.
- [12] Az indítványozó megjelölte a jogosultságát, valamint az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést [Abtv. 51. § (1) bekezdés], az Abtv. 27. §-ában foglalt hatáskörben kérve az Alkotmánybíróság eljárását. Megjelölte továbbá az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírói döntést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont] és az Alaptörvény sérelmet szenvedett rendelkezését [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont]. Az indítványban kifejtette az Alaptörvényben foglalt jog sérelmének mibenlétét [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont], és kifejezetten kérte a vonatkozó bírói döntés megsemmisítését [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont].
- [13] Az indítványozónak a támadott döntést 2019. március 21-én kézbesítették, és az alkotmányjogi panaszbeadvány 2019. május 17-én – az Abtv. 30. § (1) bekezdésben rögzített határidőn belül – került benyújtásra. Megállapítható továbbá, hogy a Veszprémi Törvényszék ítéletével szemben nem állt további rendes jogorvoslat az indítványozó rendelkezésére.
- [14] 2. Az Abtv. 29. §-ában meghatározottak szerint az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának további feltétele, hogy az a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {erről elsőként lásd: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [15] E tekintetben az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az ügy az Alaptörvény IX. cikkében biztosított véleménynyilvánítás jogával összefüggésben vetette fel azt a kérdést, hogy hol húzódik a véleménynyilvánítás szabadságának és a személyiség védelmének a határvonala.

IV.

- [16] Az alkotmányjogi panasz megalapozott.
- [17] 1. Az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdése értelmében „[m]indenkinek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához”. A véleménynyilvánítás szabadsága kommunikációs jog. Az alaptörvényi védelem tárgya elsődlegesen az információ: demokratikus társadalom csak abban az esetben jöhet létre és maradhat fenn, ha lehetőség van arra, hogy a különböző (gyakran egymással ellentétes) vélemények a társadalmat formálhassák.
- [18] Az Alkotmánybíróság gyakorlata egységes abban, hogy a közéleti közlésekhez (amikor a megosztott információ a közülethez kapcsolódik) fokozottabb alaptörvényi védelem kapcsolódik. A 7/2014. (III. 7.) AB határozat (a továbbiakban: Abh.) rámutatott: „a szólásszabadság különleges védelmet követel akkor, amikor közügyeket és a közhatalom gyakorlását, a közfeladatot ellátó, illetve a közéletben szerepet vállaló személyek tevékenységét érinti. A közhatalom gyakorlásában résztvevő személyek védelmében a véleménynyilvánítás szabadságának szűkebb körű korlátozása felel meg a demokratikus jogállamiságból adódó alkotmányos követelményeknek.” (Indokolás [17]) Ugyanez a határozat azt is kimondta, hogy „[a] közügyek megvitatása körében elhangzó véleménynyilvánítás és a rá vonatkozó védelem fókuszában elsődlegesen nem a szóval érintett személyek státusza áll, hanem az, hogy a megszólaló valamely társadalmi, politikai kérdésben fejtette ki nézeteit. A közéleti véleménynyilvánításra vonatkozó alkotmányos szempontok eszerint egyfelől tágabb körben lehetnek irányadók, mint a közhatalom gyakorlóit vagy a hivatásszerűen közszereplést vállalókat érintő vélemények köre, másfelől viszont nem állítható, hogy a közéleti szereplőket érintő bármely – köztük a közügyekkel semmilyen kapcsolatban nem álló – közlést e szempontok szerint kell megítélni.” (Indokolás [47])
- [19] Az alkotmánybírósági gyakorlat nem csupán a kommunikáció tárgya (közéleti kérdés), hanem helyszíne alapján is kiemeli közléseket: a 3374/2019. (XII. 19.) AB határozat arra mutatott rá, hogy mivel az abban az ügyben felmerült vita „az Országgyűlésben zajlott, amely a parlamenti viták fő helyszíne, és mint ilyen, a parlamenti hagyományok alapján egy olyan helyszínnek tekinthető, ahol a Házaszályban meghatározott fórumokon és csatornákon keresztül történő véleménynyilvánítás csak egészen szélsőséges esetben korlátozható, [ezért] a vitában részt vevőknek általánosságban is nagyobb tűrési kötelessége van a megfogalmazott kritikákkal szemben” (Indokolás [34]).
- [20] Kijelenthető tehát, hogy a közéleti (politikai) vita helyszínén zajló, közéleti kérdésben gyakorolt véleménynyilvánítási szabadság csak egészen különleges esetekben korlátozható.
- [21] 2. Az Abh. arra is rámutatott, hogy „a közéleti szereplőkre vonatkozó beszéd mindazonáltal a politikai véleménynyilvánítás központi alkotóeleme. A közügyek megvitatásának lényegi részét jelentik a közügyek alakítóinak tevékenységét, nézeteit, hitelességét érintő megnyilvánulások. A társadalmi, politikai viták jelentős részben éppen abból állnak, hogy a közélet szereplői, illetve a közvitában – jellemzően a sajtón keresztül – résztvevők egymás elképzeléseit, politikai teljesítményét és azzal összefüggésben egymás személyiségét is bírálják. A sajtónak pedig alkotmányos küldetése, hogy a közhatalom gyakorlóit ellenőrizze, aminek szerves részét képezi a közügyek alakításában résztvevő személyek és intézmények tevékenységének bemutatása és – akár rendkívül éles hangú – kritikája.” (Indokolás [48]) Az alkotmánybírósági gyakorlat is többször vizsgált olyan esetet, amelyben a véleménynyilvánítási szabadságra hivatkozással tett megnyilvánulás személyükben megsértett másokat, így az Alaptörvény IX. cikke kollízióba került az Alaptörvény VI. cikkében szereplő, jó hírnév tiszteletben tartására vonatkozó, valamint az Alaptörvény II. cikkében rögzített emberi méltósághoz való joggal.
- [22] A 3329/2017. (XII. 8.) AB határozat a korábbi alkotmánybírósági gyakorlatra támaszkodva alakította ki azt a tetszet, amelynek első lépéseként azt kell vizsgálni, hogy az adott közlés közügyekben való megszólalást, közérdekű vitában kifejtett álláspontot tükröz-e, vagyis a közügyek szabad vitatásával áll-e összefüggésben. Második lépésként a bíróságoknak azt kell eldöntenie, hogy a közlés tényállításnak vagy értékítéletnek minősül-e: a közügyeket érintő értékítéletek szabad folyása biztosított, hiszen a tényállításokkal szemben az értékítéletek közös sajátossága, hogy igazságtartalmuk nem ellenőrizhető és nem igazolható. Végül vizsgálni kell, hogy a korlátozás nem lépte-e túl a véleménynyilvánítás határát: „a véleményszabadság már nem nyújt védelmet az olyan öncélú, a közügyek vitatásának körén kívül eső, így a magán-, vagy családi élettel kapcsolatos közlésekkel

szemben, amelyek célja pusztán megalázás, illetve a bántó vagy sértő kifejezések használata, vagy más jog sérelme okozása.” (Indokolás [30]–[32])

- [23] A 3322/2019. (XI. 26.) AB határozat hozzátette, hogy „a személyiségvédelem és a véleménynyilvánítás szabadságának ütközése során nem hagyható figyelmen kívül az sem, hogy a véleménynyilvánítás során használt, az érintett becsületét sértő kifejezés önálló információs értékkel bír-e. Ha ugyanis ilyen információs érték nem állapítható meg, a kifejezés a közéleti vitát nem mozdítja előre, akkor a kifejezés nem élvezi az Alaptörvény IX. cikkének védelmét” (Indokolás [24]).
- [24] 3. A korábbiakban rögzítetteket az Alkotmánybíróság a jelen ügy kapcsán is irányadónak tekintette.
- [25] A bíróság által megállapított, az Alkotmánybíróság által felül nem vizsgálható tényállás szerint az indítványozó polgármesterként a települési önkormányzat képviselőtestületi ülésén a sértett tevékenységét „vírusnak” nevezte. Elsőként tehát azt kellett az Alkotmánybíróságnak vizsgálnia, hogy ez a közlés a védett véleménynyilvánítás szabadságába tartozik-e, illetve közéleti közlésnek minősül-e.
- [26] A bíróság által megállapított kontextus értelmében az indítványozó ezt a kifejezést az önkormányzat hatáskörébe tartozó, fejlesztéseire vonatkozó, távlati terveivel kapcsolatba hozható témában mondta: az indítványozó és a sértett között egy beruházás szükségessége tekintetében volt vita. Ez a kérdés egyértelműen közéleti kérdés, így az ebben a körben tett megnyilvánulások a szólásszabadság fokozottabb védelmét élvezik. A védelmet erősíti az is, hogy a véleménynyilvánítás szabadsága gyakorlásának helyszíne a képviselőtestületi ülés volt, amely – az Országgyűléshez hasonlóan – a társadalmi viták elsődleges, kifejezetten erre a célra rendelt helyszíne.
- [27] Oszítja az Alkotmánybíróság a bíróság álláspontját abban is, hogy bár a sértett az őt sértő megnyilvánuláskor nem volt a település képviselője, az általa indított közösségi oldalon rendszeresen véleményt nyilvánított a közösséget érintő kérdésekben, így közszereplőnek minősült. A kommunikáció során tehát egy közszereplő egy másik közszereplőre vonatkozóan tett kijelentést, közéleti kérdésben, a közéleti viták lefolytatásának egy tipikus helyszínén. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy a véleménynyilvánításra az Alaptörvény IX. cikkének különösen kiemelt védelme vonatkozik.
- [28] Jelen ügyben egyértelmű az is, hogy az indítványozó nem tényállítást, hanem értékítéletet fogalmazott meg; logikusan fel sem merülhet, hogy a sértett a szó biológiai értelmében vírus lenne.
- [29] A teszt alapján végül az Alkotmánybíróságnak azt kellett vizsgálnia, hogy az indítványozó által használt kifejezés „öncélú gyalázkodás” volt-e vagy a közéleti vitát előremozdító megállapítás, azaz volt-e önálló információs tartalma annak, hogy a sértett tevékenységét a víruséhoz hasonlította. E vonatkozásban az Alkotmánybíróság kiemeli, hogy az információs tartalom meghatározásánál figyelembe kell venni a közlés célját, azaz azt, hogy mi volt az az üzenet, amit a véleménynyilvánító meg kívánt osztani.
- [30] A megállapított tényállás szerint az indítványozó a „vírus” kifejezéssel arra utalt, hogy a sértett befolyásolta más személyek, köztük képviselők magatartását, akik így véleményüket a sértettéhez igazították. A szóban forgó kifejezés nem pusztán személyt sértő gyalázkodás [mint pl. a 3093/2019. (V. 7.) AB végzéssel érintett esetben], hanem a sértett – személyét kétség kívül sértő, de – magatartásának közösségi hatására vonatkozó utalás. Erre tekintettel nem állapítható meg a közlés öncélú jellege.
- [31] Az Alaptörvény IX. cikk (4) bekezdése szerint a véleménynyilvánítás szabadságának a gyakorlása nem irányulhat mások emberi méltóságának a megsértésére. Ez a rendelkezés a véleménynyilvánítás szabadságának határát jelöli ki, ez a határ ugyanakkor nem valakinek a megsértése, hanem az emberi méltóság megsértése. A személyiséget szubjektíve sértő, de az emberi méltóság sérelmét el nem érő kifejezéseket az Alaptörvény IX. cikke védi.
- [32] 4. A fentieket összegezve az Alkotmánybíróság arra az álláspontra helyezkedett, hogy az indítványozó értékítéletet tartalmazó közlését – az eset körülményeit figyelembe véve – az Alaptörvény IX. cikke különösen kiemelt védelemben részesíti, amely korlátozásának legitim célja ugyan a személyiségvédelem, de jelen esetben, mivel a közlés nem volt öncélú gyalázkodás, a véleménynyilvánítás szabadságának a korlátozása aránytalan volt. Az általános hatáskörű bíróság az alapjogi kollíziót helyesen tárta fel, de az alapjogi kollíziót nem az Alaptörvény IX. cikkéből következő szempontok alapján mérlegelte, így az Alkotmánybíróság azt állapította meg, hogy

a támadott döntés sérti az indítványozó véleménynyilvánítási szabadságát. Ezért az Alkotmánybíróság a Veszprémi Törvényszék 3.Bf.800/2018/5. számú végzését megsemmisítette.

Budapest, 2020. február 18.

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [33] A véleménynyilvánítás szabadságának határaitól többször kifejtettem álláspontomat, így most csak az alábbiakat tartom szükségesnek megjegyezni:
- [34] A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvénynek (a továbbiakban: Btk.) az ügyben alkalmazott tényállásai a véleménynyilvánítás szabadságának alkotmányos korlátai. Ennek megfelelően általában tilos más becsületének csorbítására alkalmas kifejezés használata vagy tény állítása, mégpedig attól függetlenül, hogy a tény valós-e. A Btk. által állított korlátozás alól kivételt jelent, ha közügy megvitatásáról van szó, de akkor is csak közszereplőket érintően. A korlátozás alóli legtagabb kivétel – vagyis a szóhasználat és a tényállítás tekintetében a legnagyobb a szólás szabadsága – akkor, ha kifejezetten politikai vita „terepén”, az Országgyűlésben vagy a helyi önkormányzatok képviselő-testületének (közgyűlésének) ülésein, jelenlévő politikusok között zajlik. Hasonló a helyzet a választási kampányban.
- [35] Az már alaposabban vizsgálendő eset, ha az az Országgyűlésben vagy a helyi önkormányzatok képviselő-testületének (közgyűlésének) ülésein hangzik el valami, de nem jelenlévő politikusoktól. Ilyen esetben alaposabban vizsgálni kell, hogy a megszólás címzettje részese-e a közügyre vonatkozó vitának, közszereplő-e. Jelen esetben ilyen helyzetről kellett döntenem. A határozat mérlegelésével egyetértek, ezért a többségi határozat rendelkező részét és indokolását is támogattam.

Budapest, 2020. február 18.

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária alkotmánybíró különvéleménye

- [36] Az Abtv. 66. § (2) bekezdésben biztosított jogköröm alapján a következő különvéleményt csatolom a határozathoz.
- [37] Nem értek egyet a többségi határozatnak a Veszprémi Törvényszék 3. Bf.800/2018/5. számú végzését megsemmisítő rendelkezésével.
- [38] Az ügyben mindenekelőtt megállapítható, hogy az eljáró bíróságok helyesen azonosították az alapügyben felmerült alapjogi kollíziót, és a mérlegelésüket is az Alaptörvény IX. cikkére figyelemmel, azt meg nem sértve végezték el.
- [39] Álláspontom szerint a többségi határozat indokolásában szereplő tényállítás eltér attól, amit az alapügyben eljáró bíróságok állapítottak meg az ügyben. Ugyanis a többségi határozat arra az álláspontra helyezkedett, hogy a „vírus” kifejezés az alapügy sértettjének a közösségi oldalán terjesztett álláspontját minősíti, valójában az az alapügyben megállapított tényállítás szerint egyértelműen és kifejezetten a sértett személyére irányult.
- [40] Ezenkívül az ügyben – nézetem szerint – egyértelműen megállapítható, hogy a szóban forgó – az alapügy sértettjének személyét egyértelműen sértő – kifejezés használata nem mozdította elő a közéleti vitát, annak önálló információs tartalma nem volt, így az egy öncélú, gyalázkodó tartalmú közlésnek minősül.

[41] Mindezekre figyelemmel a kifejezés nem állhat a véleménynyilvánítás szabadságának a védelme alatt – amelynek az emberi méltóság védelme határt szab –, tehát az ügyben nem volt indokolt a bírósági döntés megsemmisítése.

Budapest, 2020. február 18.

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/894/2019.

• • •

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3049/2020. (III. 2.) AB HATÁROZATA

alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Varga Zs. András, dr. Szívós Mária és dr. Pokol Béla* alkotmánybírók párhuzamos indokolásával – meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság a Miskolci Járásbíróság 23.Szk.11.933/2018/5. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt elutasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. A személyesen eljáró indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-ára alapított alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz, melyben a Miskolci Járásbíróság 23.Szk.11.933/2018/5. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy tényállása szerint az elsőfokú szabálysértési hatóság 2018. június 5-én kelt határozatával csendháborítás szabálysértésének elkövetése miatt az indítványozót 50 000 forint pénzbírsággal sújtotta, amely ellen az indítványozó (mint eljárás alá vont személy) – a törvényes határidőn belül – kifogással élt (tárgyalás kitűzését kérve), amelyben előadta, hogy a szabálysértési eljárásban meghozott, bírság kiszabását megállapító határozat a szabad vallásgyakorláshoz fűződő jogát sérti.
- [3] A bírósági tárgyaláson az indítványozó fenntartotta a kifogásában foglaltakat. Az elsőfokú szabálysértési hatóság a kifogással érintett határozatát nem változtatta meg, illetve nem vonta vissza, hanem a kifogás elbírálása céljából [a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról, és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (a továbbiakban: Szabs. tv.) 106. § (2) bekezdése alapján] továbbította a székhelye szerint illetékes járásbírósághoz. A Miskolci Járásbíróság 23.Szk.11.933/2018/5. számú végzésével a Miskolci Járási Hivatal BO-08/SZABS/4234-13/2018. számú határozatát hatályban tartotta. A végzés indokolásában a bíróság a kifogást alaptannak ítélte, indokolásában kifejtette, hogy az elsőfokú szabálysértési hatóság az ügy lényeges körülményeit tisztázta, valamint mind a tényállást, mind az eljárás alá vont személy által elkövetett cselekmény minősítését és az eljárás alá vont személy szabálysértési felelősségét helyesen állapította meg. A bíróság indokolásában ugyanakkor azt is kiemelte, hogy az adott ügyben az Alaptörvény VII. cikk (1) bekezdése szerinti szabad vallásgyakorláshoz való alapjog, valamint az Alaptörvény XX. cikk (1) bekezdés szerinti testi és lelki egészséghez való alapjogon belül a pihenéshez való jog ütközött egymással. Utalt továbbá az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésére, mely értelmében az alapjogok az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan korlátozhatók.
- [4] A bíróság hangsúlyozta, hogy az eljárás alá vont személynek joga van a szabad vallásgyakorláshoz, azonban az nem járhat mások alapvető jogainak megsértésével. Megállapította továbbá, hogy nem arról van szó, hogy az eljárás alá vont személyt bárki akadályozná vallásos cselekmények, például az imádkozás, az éneklés megvalósításában, hanem arról, hogy tevékenységét olyan hangerővel végezze, hogy az másokat ne zavarjon. Az eljárás alá vont személy a kifogásában foglaltak alapján azt is kifejtette, hogy a szabad bizonyítás elvére tekintettel felhasználható volt a feljelentő által rögzített hangfelvétel, ugyanakkor a szabálysértési hatóság nemcsak erre, hanem további bizonyítéokra (a tanúk által elmondottakra) alapította a tényállást. A bíróság nem állapított meg jogszabálysértést a járási hivatal részéről a joghátrány kiszabása körében sem, ugyanis azt mérlegelési jogkörében, a jogszabályok megfelelő alkalmazásával hozta meg.
- [5] Ezt követően az indítványozó – elkésetten – az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt nyújtott be közvetlenül az Alkotmánybírósághoz, valamint igazolási kérelmet terjesztett elő, mely igazolási kérelmet, tekintettel az elmulasztott cselekmény pótlására és az elbírálásra alkalmas indítványra, az Alkotmánybíróság egyesbírói eljárás keretében elfogadott. Az Alkotmánybíróság főtítkárnak hiánypótlási felhívására figyelemmel kiegészí-

tett indítvány szerint a kifogásolt bírói döntés folytán sérült az indítványozónak az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése, a VII. cikk (1) bekezdése, a XV. cikk (2) bekezdése, a XX. cikk (1) bekezdése, továbbá a XXIV. cikk (1) bekezdése szerinti joga. Álláspontja szerint a konkrét bírói döntés alkotmányossági vizsgálata során egyrészt alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés, hogy az Alaptörvény VII. cikk (1) bekezdésében rögzített lelkiismereti és vallásszabadsághoz való alapjog valóban a bírói döntés indokolása szerinti, az Alaptörvény XX. cikk (1) bekezdésébe foglalt testi és lelki egészséghez való joggal áll-e kollízióban. Az indítványozó álláspontja szerint ugyanis a kollízió valójában az Alaptörvény VII. cikk (1) bekezdésében biztosított szabad vallásgyakorláshoz való jog és az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdésébe tartozó „otthon nyugalmához” való alapjog között áll fenn. Továbbá az indítványozó szerint alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés, hogy az említett alapjogok kollíziója esetén korlátozható-e a lelkiismereti és vallásszabadság joga.

II.

[6] Az Alaptörvény indítvánnyal érintett rendelkezései:

„VII. cikk (1) Mindenkinek joga van a gondolat, a lelkiismeret és a vallás szabadságához. Ez a jog magában foglalja a vallás vagy más meggyőződés szabad megválasztását vagy megváltoztatását és azt a szabadságot, hogy vallását vagy más meggyőződését mindenki vallásos cselekmények, szertartások végzése útján vagy egyéb módon, akár egyénileg, akár másokkal együttesen, nyilvánosan vagy a magánéletben kinyilvánítsa vagy kinyilvánítását mellőzze, gyakorolja vagy tanítsa.”

„XX. cikk (1) Mindenkinek joga van a testi és a lelki egészséghez.”

III.

- [7] Az Ügyrend 31. § (6) bekezdése alapján az előadó alkotmánybíró a panasz befogadásáról szóló döntés helyett a panasz érdemi elbírálását tartalmazó határozat-tervezetet terjeszthet a testület elé. Ennek alapján jelen ügyben a befogadhatóságról külön döntés nem született, hanem a befogadhatóság vizsgálatát az Alkotmánybíróságnak az ügy érdemében is döntő tanácsa jelen érdemi határozatában végezte el, mely során a következő megállapításokra jutott.
- [8] Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján azt vizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e az Abtv.-ben foglalt formai és tartalmi követelményeknek.
- [9] Az Abtv. 27. §-a alapján az „alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés
- a) az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és
- b) az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva”.
- [10] Az Abtv. 30. § (1) bekezdéséből következően az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet benyújtani. Tekintettel arra, hogy az indítványozó elkészített alkotmányjogi panaszához fűzött igazolási kérelmét az Alkotmánybíróság elfogadta, ezért az Ügyrend 28. § (7) bekezdése alapján az határidőben teljesítettnek tekintendő. Az indítványozó a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségét kimerítette. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó az alapügyben az eljárás alá vont személy, így jogosultnak és érintettnek is tekinthető.
- [11] Az alkotmányjogi panasznak az Abtv. 52. § (1b) bekezdése szerinti a)–f) pontjai értelmében határozott kérelmet kell tartalmaznia. Az indítványozó megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörét megállapító törvényi rendelkezést (Abtv. 27. §); megjelölte a támadott bírói döntést; megjelölte az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseként a VII. cikk (1) bekezdését, amelybe foglalt szabad vallásgyakorláshoz való alapjoga sérelmét állította; ezen joga sérelmének lényegét; valamint azt, hogy az alkotmányjogi panaszával támadott bírói döntés azt miért és mennyiben sérti. Egyben kifejezett kérelmet tartalmazott a támadott bírói döntés megsemmisítésére.
- [12] Ugyanakkor az Alkotmánybíróság azt is megállapította, hogy az indítványnak a bírói döntés alaptörvényellenességét az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése, a XV. cikk (2) bekezdése, a XX. cikk (1) bekezdése, továbbá a XXIV. cikk (1) bekezdése sérelmét állító részében nem felel meg a határozott kérelem követelményének,

miután az indítvány ebben a részében a bírói döntés alaptörvény-ellenességére vonatkozó érvelést nem tartalmazott.

- [13] Az Abtv. 29. §-ában meghatározottak szerint az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának további feltétele, hogy az a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {erről elsőként lásd: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [14] E tekintetben az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az ügy az Alaptörvény VII. cikk (1) bekezdésében biztosított szabad vallásgyakorláshoz fűződő joggal összefüggésben bírói döntést érdemben befolyásoló alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vetett abban a tekintetben, hogy a bírói döntés folytán sérült-e az indítványozó szabad vallásgyakorlásához való joga.

IV.

- [15] Az alkotmányjogi panasz az alábbiak szerint nem megalapozott.
- [16] Az Alkotmánybíróság alkotmányossági vizsgálata során arra kereste a választ, hogy sérti-e az indítványozó szabad vallásgyakorlásához fűződő, Alaptörvény VII. cikk (1) bekezdésébe foglalt jogát a bírói döntés annak folytán, hogy az – (hatályban tartva az elsőfokú szabálysértési hatóság határozatát, amely) az indítványozó túl hangos imádkozását indokolatlan zajokozásként értékelve – csendháborítás szabálysértésének elkövetése miatt az indítványozót szabálysértési bírság megfizetésére kötelezte.
- [17] 1. Az Alkotmánybíróság – erre tekintettel – elsőként a vallásszabadsággal összefüggő gyakorlatával kapcsolatos elvi megállapításait tekintette át.
- [18] Az Alaptörvény VII. cikk (1) bekezdése alapjokként rögzíti a gondolat, a lelkiismeret és a vallás szabadságához való jogot, továbbá meghatározza annak tartalmi összetevőit. A vallásszabadsághoz való jog tartalmának négy eleme: a vallási meggyőződés szabad megválasztásának, kinyilvánításának, gyakorlásának és a tanításának szabadsága, ahogy ezt az Alkotmánybíróság legutóbb a 3192/2017. (VII. 21.) AB határozatában összefoglalta (Indokolás [21]).
- [19] Az Alkotmánybíróság legutóbb a 17/2017. (VII. 18.) AB határozatában (Indokolás [23]) a vallásszabadság jogának egyéni és kollektív gyakorlásával összefüggésben is megerősítette korábbi, azon gyakorlatát, amely szerint az állam – az egyéni jogokkal összefüggésben egyrészt negatív magatartásra, tartózkodásra kötelezett, nevezetesen, hogy ne korlátozza az egyén alapvető jogait. Ugyanakkor az állam kötelessége az alapvető jogok „tisztelen tartása” mellett nem merül ki abban, hogy tartózkodik az egyéni jogok megsértésétől, hanem emellett gondoskodnia kell a vallásszabadság érvényesüléséhez szükséges feltételekről is, azaz az egyéni igényektől függetlenül a vallásszabadsággal kapcsolatos értékek és élethelyzetek védelméről.
- [20] Mindezekre is figyelemmel a vallásszabadság joga magában foglalja az egyén teljes életvezetésének hite szerinti alakítását, továbbá a vallási közösség önértelmezése szerinti működését is. A vallásgyakorlás szabadsága, a hagyományos kultuszszabadság mellett azt az általános szabadságjogot jelenti, melynek lényege a meggyőződésből fakadó cselekvés fokozott védelme.
- [21] Az Alkotmánybíróság ezen, az Alaptörvény VII. cikkével összefüggő megállapításait jelen határozata meghozatala során is irányadónak tekintette.
- [22] 2. Ezt követően az Alkotmánybíróság megvizsgálta, hogy az a bírói döntés, amely hatályában fenntartotta az elsőfokú hatóság által az indítványozóval szembeni szabálysértési bírság megfizetésére vonatkozó kötelezését, korlátozta-e az indítványozó szabad vallásgyakorlását.
- [23] 2.1. A vallásszabadság négy fogalmi eleme közül jelen vizsgálat tárgya a vallási meggyőződés szabad kinyilvánításához, illetve gyakorlásához fűződő jogát érinti. A vallási meggyőződés vallási cselekményekkel, szertartásokkal – hagyományos kifejezéssel kultusz útján történő – kifejezésének szabadsága a vallásszabadság fokozottan védett tartalmát képezi, mint ahogy azt az Alkotmánybíróság korábban már több határozatában is kifejtette {erre nézve lásd pl.: 3192/2017. (VII. 21.) AB határozat, Indokolás [21]}. Ugyanakkor a vallási meggyőződés kinyilvánítása és a vallásgyakorlás a kultuszszabadság védelmi körén túl első magatartásokat és tevékenységeket is magába foglal.

- [24] 2.2. Az indítványozó által sérülni vélt alapjog korlátozására nézve az Alaptörvényben rögzített általános kritériumokat egyrészt az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdése, továbbá az I. cikk (3) bekezdése deklarálja. Az I. cikk (1) bekezdésének jelentősége, hogy elsődleges kötelezettségként állapítja meg az állam tevőleges védelmi kötelezettségét az ember alapjogainak védelmére nézve. Ugyanakkor az Alkotmánybíróság vonatkozó határozataiban arra nézve, amikor az alapjogi konfliktus a jogalanyok egymás közötti jogviszonyában akként merül fel, hogy az egyik magánszemély alapjogát a másik személy alapjoga veszélyezteti (konkuráló/versengő alapjogok), az állam tevőleges védelmi kötelezettségére nézve annak közvetítő, kiegyenlítő szerepét hangsúlyozta {13/2016. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [50]; 14/2016. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [65]}.
- [25] Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése szerint alapvető jog más alapvető jog érvényesülése, vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható. Míg a 3/2015. (II. 2.) AB határozat kifejtette, bár az alapjog-korlátozásnak ezen tesztje mindenekelőtt a jogalkotót kötelezi, hatáskörükhöz igazodva a jogalkalmazókat is köti. E cikkből ugyanis (az Alaptörvény 28. cikkére is tekintettel) „a bíróságoknak az a kötelezettsége adódik, hogy ha olyan jogszabályt értelmeznek, amely valamely alapjog gyakorlását korlátozza, akkor a jogszabály engedte értelmezési mozgástér keretein belül az érintett alapjog korlátozását kizárólag a szükséges és arányos mértékű beavatkozás szintjére szorítsák” (Indokolás [21]).
- [26] Az Alkotmánybíróság a bíróságok ezen feladatával összefüggésben {7/2013. (III. 7.) AB határozat, Indokolás [33]; 3/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [20]} azt is megállapította, ez nem jelenti azt, hogy a bíróságoknak a döntéseiket közvetlenül az Alaptörvény rendelkezéseire kellene alapítaniuk, csupán azt, hogy az alkalmazandó jogszabályi rendelkezések értelmezése és a konkrét tényállásra való alkalmazása során figyelemmel kell lenniük a releváns alkotmányossági szempontokra.
- [27] 2.3. Az indítványozó a jogerős bírói döntés folytán (amely hatályában fenntartotta az elsőfokú szabálysértési hatóság csendháborítás szabálysértésének elkövetése miatti bírságot kiszabó határozatát, az indítványozó túlhangos imádkozását indokolatlan zajokozásként értékelve) az Alaptörvény VII. cikk (1) bekezdésbe foglalt szabad vallásgyakorláshoz való jogának sérelmét állította.
- [28] A járásbíróság végzésének indokolásában – többek között – utalt arra, hogy az Alaptörvény VII. cikk (1) bekezdésében rögzített gondolat, lelkiismeret és a vallásszabadsághoz való jog az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében meghatározott okból korlátozható. Megállapította továbbá, hogy a konkrét ügyben az eljárás alá vont személy szabad vallásgyakorláshoz való joga ütközött más emberek pihenéshez való jogával. Emellett azonban azt is kifejtette, hogy „[n]em arról van szó, tehát, hogy az eljárás alá vont személyt bárki akadályozná a vallásos cselekmények, például imádkozás, éneklés megvalósításában, hanem arról, hogy ezt a tevékenységét úgy, olyan hangerővel kell végeznie, hogy azzal másokat ne zavarjon”.
- [29] 2.4. Az Alkotmánybíróság a fentiekben már kifejtette, hogy a vallási meggyőződés kinyilvánításának részeként a szabad vallásgyakorlás jogának védelmét élvezzi (az alapjog részeként) az egyén vallásgyakorlása, így a konkrét ügyben az indítványozó által végzett vallási szertartás (pl. ima, éneklés) is. Az alapjogvédelem körébe esik ennek alapján a vallási jellegű tevékenység elvégzése, gyakorlásának a lehetősége, illetve az, hogy az egyént ebbéli tevékenységének végzése során ne akadályozzák. Ugyanakkor maga a szabad vallásgyakorlás joga mint alapjog, az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése szerint, amennyiben azt legitim ok szükségessé teszi, arányos mértékben korlátozható. Mindezekre tekintettel jelen ügyben azt kellett eldöntenie az Alkotmánybíróságnak, hogy milyen alapjogi védelem illeti meg az olyan vallási szertartás végzését, amely más harmadik személyeket – a szertartás hangereje miatt – zavar. Azaz a bírói döntés, azzal, hogy mások zavarására alkalmasnak állapította meg az indítványozó imádkozásának a hangerejét – tehát nem a tevékenységet, hanem annak hangerejét – és ezért szabálysértési bírságot állapított meg, korlátozta-e a vallási meggyőződés szabad kifejezésének és gyakorlásának alapjogát.
- [30] Az Alkotmánybíróság a fentiekben túl szükségesnek tartja elvi élel azt is megállapítani, hogy a vallási szertartás hangos végzése is – a vallási meggyőződés kinyilvánításának részeként – a vallásszabadság alapjogvédelmi köre alatt áll. Ennek alapján a konkrét ügyben helyesen állapította meg a bíróság, hogy a korlátozást igazolhatja a szomszédok pihenése, otthonuk nyugalmanak biztosítása. Ezt követően ugyanakkor az is vizsgálandó, hogy ennek a tevékenységnek a hangos gyakorlása a körülmények (a tevékenység végzésének helye, mely konkrét ügyben egy társasház, az időpontja és annak időtartama, továbbá a tevékenység végzésének rendszeressége, a zavarás mértéke és módja, a társadalmi szokások stb.) miatt arányos mértékű-e.

- [31] Az Alkotmánybíróság vizsgálata alapján nem állapítható meg, hogy az indítvánnyal támadott bírói döntés helytelenül értékelte volna a versengő érdekek ütközését.
- [32] Nem ellentétes az Alaptörvény VII. cikkével az az érvelés, mely szerint a vallásos meggyőződést ki lehet fejezni imával, illetve énekléssel, azonban annak túlzott hangereje adott esetben már mások (a szomszédok) otthoni nyugalma, pihenése (egyúttal magánszférája) aránytalan zavarásának minősül. Azaz a konkrét ügyben az indítványozó vallási meggyőződésének ilyen módon történő kifejezését már legitim módon korlátozza a társasházi szomszédok nyugalma, pihenése, amennyiben annak túlzott hangerővel történő végzése rendszeresen történik.
- [33] Az Alkotmánybíróság megerősíti, hogy a vallási meggyőződés kinyilvánítása részeként az imádkozás módjának megválasztását legitim módon korlátozhatja mások nyugalma, pihenése, ez azonban mindig egyéni mérlegelést tesz szükségessé. Az Alkotmánybíróság továbbá azt is kiemeli, hogy jelen esetben sem hivatott állást foglalni valamely vallás hittételeivel összefüggésben, így abban sem, hogy az imádkozás hangereje mennyiben kapcsolódik a meggyőződés központi eleméhez. Elismeri, hogy egyes esetekben maga a hangerő mértéke is a szakrális szertartás része lehet, ilyenkor eltérő eredményre vezethet, hogy a bíróság döntésével korlátozta-e az indítványozó vallásgyakorláshoz való jogát, továbbá amennyiben igen, abban az esetben az szükséges és arányos volt-e. (Ilyen eset lehet, amikor a szertartás csak nagyobb zajjal, hangerővel végezhető, például körmenet, vallási célból történő harangozás.) Ezekben az esetekben a vallási szertartás velejárója, része a nagyobb hangerő, ezért azok rövidsége is ellensúlyozhatja a kívülálló zavarását. Az Alkotmánybíróságnak és a bíróságoknak ilyen ügyekben vizsgálatuk során a magyar kulturális és civilizációs szokásokat is figyelembe kell venniük. A kollízió feloldása során figyelembe veendő továbbá az is, hogy a vallási meggyőződés végső soron mennyiben sérülhet a korlátozással.
- [34] Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján a konkrét alkotmányossági vizsgálat során arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasszal támadott bírói döntés nem jelentette az indítványozó vallásszabadságának alaptörvény-ellenes korlátozását, továbbá nem korlátozza és nem akadályozza az indítványozót a jövőre nézve a csendesebb, de a vallási előírásoknak megfelelő imádkozásban.
- [35] 3. Miután a jogerős bírói döntés folytán az indítványozó által állított alapjog-korlátozás nem volt megállapítható, ezért az alkotmányjogi panaszt az Alkotmánybíróság elutasította.

Budapest, 2020. február 18.

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [36] A többségi határozat rendelkező részével és indokolásával is egyetértek. Szükségesnek tartottam volna, hogy a határozat még egyértelműbben foglaljon állást a vallásszabadság határai és az Alaptörvényben védeni rendelt keresztény kultúra védelme közötti összefüggés tekintetében.
- [37] Mai jog- és alkotmányosságfelfogásunk történetisége kifejezetten olyan elemekre épül, amelyeket a keresztény gondolkodás hozott. Ilyen mindenekelőtt a személyi méltóság, szolidaritás, szubszidiaritás triász, amely a katolikus társadalmi tanítás három alappillére, és amely innen került át a világi gondolkodásba, így Magyarország Alaptörvényébe is. Ennek részeként a vallásszabadság jogi védelmét is kifejezetten az európai kultúra alakította ki, mégpedig a kereszténységen alapuló világvég eredményeként. Értelmezése ezért csak az európai kulturális háttérrel, így az ószövetségi izraelita és az újszövetségi keresztény (valamint nyilván a görög filozófiai és római magánjogi) társadalomfelfogással együtt adekvát.
- [38] Az állam és egyház közötti viszony tekintetében a párhuzamos autoritás tana az evangéliumokból származik („adjátok meg a császárnak, ami a császáré és Istennek, ami az Istené”, Mt. 22, 21). Ennek filozófiai levezetése jelenik meg az ókeresztény kor apologetikájában, amely nem vitatja el a császár jogát a viselkedési szabályok

megállapításában, hanem azt fejtik ki a szerzők, hogy a kereszténység miért nem ellentétes Róma rendjével. A párhuzamos autoritás tana azonban ennél jóval régebbi, a Szentírás tanúsága szerint lényegében végigkíséri Izrael létét.

- [39] Ennek pedig az a következménye, hogy miközben az egyéni alapjog szintjén az állam és a jog köteles elfogadni és védelmet biztosítani minden hitnek és vallásnak, közösségi téren, az állam és a vallási közösségek közötti együttműködés tekintetében már szükség van a megfontolásra és a megkülönböztetésre. Ahhoz tehát az államnak nincs köze, hogy egy vallási közösség hogyan viszonyul az Istenéhez, ahhoz annál inkább van, hogy hogyan viszonyul a császárhoz, vagyis az államhoz.
- [40] Ezt a különbségtételt hordozza az Alaptörvény, amikor Magyarország keresztény kultúráját rendeli védeni. Azt a kultúrát, amely az ó- és az újszövetség társadalomképén és szokásrendjén alapul. Más megítélés alá kell esnie a vallásgyakorlásnak – és máshol vannak a vallásgyakorlás korlátai – ha az az így értelmezett hagyományba és szokásokba illeszkedik, és másnak, ha ettől eltér.

Budapest, 2020. február 18.

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

- [41] A párhuzamos indokoláshoz csatlakozom.

Budapest, 2020. február 18.

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [42] A rendelkező részi elutasítást és az indokolás legnagyobb részét is támogatom, de párhuzamos indokolásomban egy kiegészítést teszek, annak megfelelően, hogy már az itt alapul vett 17/2017. (VII. 18.) AB határozatban is párhuzamos indokolásban álltam ki a következő álláspontom mellett.
- [43] A határozat indokolása nem veszi figyelembe a vallásszabadság alapjogát illető állami feladatok meghatározásánál azt, hogy az utóbbi évtizedek széleskörű tapasztalatai szerint Európa társadalmait az iszlám vallás egyes radikális felekezetei a legnagyobb mértékben veszélyeztetik, és mecsetjeik sokszor a terrorizmus utánpótlásának a nevelőhelyeit jelentik. Így különösen a szalafita irányzat mecsetjei sorolhatók ide, de a vahabiták egyes csoportjai is említhetők erre, és a titkosszolgálatok információs bázisai szerint e mecsetek környezetében több tízezerre tehető az itt szerveződő terroristaközei csoportok tagjainak száma csak Nyugat-Európát tekintve. Így nem tudok egyetérteni az indokolás IV/1. pontjában (Indokolás [17] és köv.) azzal a leírással, ami az ez elleni védekezést kihagyja az állami szervek tevékenységéből a vallásgyakorlást illetően. Az indokolásnak ehhez a részéhez kiegészítésként a következők beiktatását javasoltam, és mivel ez nem nyerte el a többség támogatását, így álljon itt most párhuzamos indokolásom részeként: „Ez a védelem nem terjed ki az egyes vallásoknak azokra a felekezeteire, vagy ezek egyes megnyilvánulásaira, melyek potenciálisan veszélyeztetik az európai kultúra közösségi alapértékeit és normáit. Így különösen az iszlám vallás szalafita irányzatainak és ehhez hasonló más irányzatainak Európa kulturális hagyományaira veszélyes tevékenysége kívül marad az Alaptörvény által védett vallásszabadság keretein.”

Budapest, 2020. február 18.

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/414/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3050/2020. (III. 2.) AB HATÁROZATA

bírói kezdeményezés elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa jogszabály alaptörvény-ellenességének megállapítása iránti bírói kezdeményezés tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Alkotmánybíróság a korhatár előtti öregségi nyugdíjak megszüntetéséről, a korhatár előtti ellátásról és a szolgálati járandóságról szóló 2011. évi CLXVII. törvény 7. § (1) bekezdés c) pontja „de legkésőbb 2014. december 31-éig” fordulata alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt elutasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság az előtte 36.K.32.467/2019. szám alatt folyamatban lévő, társadalombiztosítási ügyben indult közigazgatási jogvita elbírálása iránti perben az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 25. § (1) bekezdése alapján kezdeményezte, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a korhatár előtti öregségi nyugdíjak megszüntetéséről, a korhatár előtti ellátásról és a szolgálati járandóságról szóló 2011. évi CLXVII. törvény (a továbbiakban: Knymt.) 7. § (1) bekezdés c) pontja „de legkésőbb 2014. december 31-éig” fordulata alaptörvény-ellenességét és azt semmisítse meg, továbbá elsődlegesen rendelje el annak általános alkalmazási tilalmát a folyamatban lévő közigazgatási jogvitákban, másodlagosan rendelje el annak egyedi ügyben történő alkalmazhatatlanságát.
- [2] A bíróság egyidejűleg a peres eljárást a kezdeményezés elbírálásáig felfüggesztette.
- [3] 2. Az indítványra okot adó ügyben a beadvány tartalma szerint a felperes 2006. február 1-jétől korengedményre jogosító munkakörben dolgozik. A nyugdíjbiztosítási igazgatási szerv hivataltól, a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény (a továbbiakban: Tny.) 96/B. §-a szerinti adategyeztetési eljárás indított a felperessel szemben. Az alperes a BP-08/L100/6388-6/2018. számú elsőfokú határozatában megállapította, hogy a felperes 2006. február 1. és 2014. december 31. között 8 év 355 nap korengedményes idővel rendelkezik [társadalombiztosítási nyugellátásáról szóló 1997. évi LXXXI. törvény végrehajtásáról szóló 168/1997. (X. 6.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Vhr.) 1. melléklet], amely után nulla év korengedményt szerzett (Tny. 8. §); figyelembe vehető szolgálati ideje 46 év 316 nap. A felperes korengedményt kifogásoló fellebbezése nyomán Budapest Főváros Kormányhivatala (a továbbiakban: másodfokú hatóság) a 2019. március 19-én kelt BP/L155/593-5/2018. számú határozatával az elsőfokú határozatot helybenhagyta.
- [4] A felperes a határozat ellen keresetet terjesztett elő, melyben kérte a másodfokú hatóság határozatának megváltoztatását akként, hogy a 8 év 335 nap korengedményre jogosító munkakörben eltöltött szolgálati időre tekintettel a felperes arányosan, 1 év 286 nap korengedményre válik jogosulttá. Előadta, hogy a korengedményt megállapító jogszabályokat a Knymt. 69. § a) pontja helyezte hatályon kívül anélkül, hogy a töredékidőket a jogalkotó rendezte volna. A foglalkoztatója anélkül fizette utána a korengedmény-biztosítási járulékot, hogy a jogszabály lehetőséget biztosított volna számára bármiféle korengedmény igénybevitelére. Indítványozta, hogy a bíróság kezdeményezze a Knymt. 7. § (1) bekezdés c) pontjának megsemmisítését.
- [5] 3. A bíróság utalt arra, hogy a Knymt. szabályait az Alkotmánybíróság már több döntésben vizsgálta, azonban a korhatár előtti ellátás megállapítására vonatkozó Knymt. 7. § (1) bekezdés c) pontja korábban nem volt egyedi normakontroll tárgya.

- [6] A bíróság szerint ugyanakkor a szabályozás felveti az Alaptörvény XIII. cikke (1) bekezdése (tulajdonhoz való alapvető jog), az I. cikk (3) bekezdése, valamint a XV. cikk (1)–(2) bekezdéseibe ütközést az alábbiak szerint.
- [7] A kezdeményezés szerint a vizsgált rendelkezés szabályozási háttere az, hogy a jogalkotó a Knymt. nyomán 2012. január 1-jétől megszüntette a korhatár előtti öregségi nyugdíjakat, egyidejűleg átalakította azokat korhatár előtti ellátássá, illetve szolgálati járandósággá. Szabályozta a Knymt. 7. §-ában, hogy 2011. december 31. után milyen feltételekkel lehet jogosultságot szerezni korhatár előtti ellátásra. Az Nymtv. 7. § (1) bekezdés c) pontja szerint kordedvezményre legkésőbb 2014. december 31-ig lehetett jogosultságot szerezni a 2011. december 31-ig hatályban lévő szabályok szerint. A Tny. már nem hatályos 8. § (2) bekezdés a) pontjának alkalmazását a Knymt. 7. § (1) bekezdés c) pontjában foglalt jogvesztő határidő zárja ki. Az alperes hatóság által nem vitatott módon a felperes a kordedvezmény szabályainak alkalmazhatósága esetén már öregségi nyugdíjas lenne.
- [8] A fenti szabályozás alapján tehát az részesülhet korhatár előtti ellátásban, aki 2014. december 31. előtt legalább 10 évig a Tny. 2011. december 31-ig hatályos 8. § (1) bekezdése szerinti munkát végzett.
- [9] A bíróság előtt folyamatban lévő perben nem vitatott, hogy a felperes járművezetői munkaköre a régi szabályok szerint a 2006. december 31-ig hatályos Vhr. 1. számú melléklete szerint kordedvezményre jogosító munkakörnek minősült. A felperes – a Tny. korábbi 8. § (2) bekezdése szerint – 2014. december 31-ig összesen 8 év 335 nap kordedvezményes időt szerzett, ez alapján az új szabályok szerint korhatár előtti ellátásra nem vált jogosulttá.
- [10] A bíróság szerint az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében szereplő tulajdonhoz való jog egyrészt vonatkozik a nyugdíjra mint közjogi várományra, másrészt a szükségesség-arányosság sajátos kritériumrendszerében korlátozható [3238/2017. (X. 10.) AB határozat, Indokolás [57]]. A tulajdonhoz való jog sérelmére a társadalombiztosítási rendszerben ígért váromány korlátozása okán akkor lehet sikeresen hivatkozni, ha a szóban forgó ellátás biztosítási elemet is tartalmaz. A nyugdíjjárulék fizetésén alapuló öregségi nyugdíj kétségkívül ilyen, hiszen az állami nyugdíjrendszerben az ellátási jogosultság nyugdíjjárulék-fizetésén alapul a Magyarország gazdasági stabilitásáról szóló 2011. évi CXCV. törvény 40. § (2) bekezdése szerint [12/2018. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [71]]. A fentiek alapján – a bíróság álláspontja szerint – a korhatár előtti ellátás közjogi várománynak minősül, mivel azt a jogalkotó az öregségi nyugdíjjal, jelesül az öregségi nyugdíjkorhataral kapcsolta össze. Közjogi várományként az erre való jogosultság szabályainak változtatása kapcsán vizsgálni kell a tulajdonhoz való jog sérelmét, illetve annak a szükségességi-arányossági teszt által támasztott követelményeknek való megfelelését.
- [11] Az nem vitatható, hogy a Knymt. előterjesztői indokolásának megfelelően a kirovó-felosztó nyugdíjrendszer fenntarthatósága érdekében szükséges volt a kordedvezmény kivezetése, azonban ezt az Alaptörvény rendelkezéseivel összhangban arányos korlátozás mellett lehetett (ett volna) szabályozni. A felperes 8 év 335 nap beszámítható idővel rendelkezik, amely nem váltható kordedvezményre. A jelen perben vizsgált szabályozás, amely szerint a kordedvezményhez szükséges 10 évvel összehasonlítva jelentős, annak csaknem 90%-át kitevő szolgálati idő után a 2 év helyett egyáltalán nem részesülhet kordedvezményben a felperes, az arányossági kritériumnak nem felel meg. A felperes számára a 10 év kordedvezményre jogosító időtartam elérhetetlenségét, ezzel a kordedvezmény helyébe lépő korhatár előtti ellátás igénybevételének teljes körű kizárását a jogalkotó határozta meg. A 2014. december 31-ét követően is ugyanazon munkakört betöltő felperes vonatkozásában a bíróság álláspontja szerint az Nymtv. 7. § (1) bekezdés c) pontja felveti az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésébe és az I. cikk (3) bekezdésébe ütközését.
- [12] A járulék mögött valamilyen mértékű ellentételezett szolgáltatások állnak [29/2017. (X. 31.) AB határozat, Indokolás [43]]. A felperes foglalkoztatója a felperes munkakörére tekintettel 2014. december 31-ig 13 % kordedvezmény-biztosítási járulék fizetésére volt kötelezett [a társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultságról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvény (a továbbiakban: Tbj.) 4. § l) pont, 18. § (1) bekezdés e) pont, 19. § (6) bekezdés, 20/A. §]. A járulékot a foglalkoztatónak úgy kellett befizetnie, hogy a felperes vonatkozásában annak legcsekélyebb mértékű ellentételezése is eleve lehetetlen, tehát az alapjogot aránytalanul korlátozó jogi szabályozás a járulékot gyakorlatilag adóvá alakította át. A kordedvezmény-biztosítási járulék a 10 éves kordedvezményre jogosító időtartamot elérő foglalkoztatottak esetében járulékként, a felperes ügyében kényszer jellegű, vissza nem térülő szolgáltatásként, adóként viselkedik, amely egyaránt alátámasztja az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésének, és XV. cikk (1)–(2) bekezdéseinek sérelmét.

- [13] 4. A bíróság indítványozta a kifogásolt törvényi szabályozást az Alaptörvény XV. cikk (1)–(2) bekezdéseivel való összhang szempontjából is vizsgálni az alábbiak szerint.
- [14] A bíróság megítélése szerint jelen esetben a Tny. 8. § (1) bekezdésében foglalt munkát végző munkavállalók a hátrányos megkülönböztetés szempontjából homogén csoportnak tekinthetők az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésében foglalt „egyéb helyzetük” okán. Ezek azok a munkavállalók, akik a munkahely-választás során úgy döntöttek, hogy – a jogviszony létrehozásakor a jogalkotó által elismerten – a szervezet fokozott igénybevételével járó és az egészségre különösen ártalmas munkát választanak, és alappal feltételezheték, hogy az ilyen munkakörben eltöltött 10 év után 2 év keredvezményben részesülhetnek. Ezen csoporton belül a jogalkotó a Knymt. vitássá tett rendelkezése nyomán különbséget tett azok között, akik egy általa meghatározott időpontig (2014. december 31-ig) már teljesítették a 10 évet, azokhoz képest, akik az adott időpontig még nem, noha ugyanazon munkakörben változatlanul dolgoztak tovább. A Knymt. hatálybalépésével a jelentős mértékű, de a 10 évet el nem érő keredvezményre jogosító idővel rendelkező munkavállalók az általuk elvégzett, az átlaghoz képest megterhelőbb munkáért kompenzáció nélkül maradtak. A bíróság álláspontja szerint ezzel a jogalkotó az Alaptörvény XV. cikk (1)–(2) bekezdésébe ütköző módon különbséget tett a munkavállalók e homogén csoportjának tagjai között. Figyelembe kell venni, hogy keredvezményre jogosító idejük – önhibájukon kívül – kevéssel maradt el a jogszabály által megköveteltől. Hangsúlyozta a bíróság, hogy jelen ügy felperesére ez azért különösen sérelmes, mert a 2014. december 31-ig megszerzett 8 év 335 nap keredvezményes idővel maradt le a keredvezmény igénybevételének lehetőségéről, és az alperes határozatában megállapított módon, illetve általa nem vitatottan 2017. december 31-ig ugyanazon munkakörben, ugyanazon munkáltatónál dolgozott, illetve jelenleg is dolgozik.

II.

- [15] 1. Az Alaptörvény érintett szabályai szerint:

„I. cikk (3) Az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg. Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.”

„XIII. cikk (1) Mindenkinek joga van a tulajdonhoz és az örökléshez. A tulajdon társadalmi felelősséggel jár.”

„XV. cikk (1) A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes.

(2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.”

„19. (5) A Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény 2011. december 31-én hatályos 70/E. § (3) bekezdés harmadik mondatát a 2011. december 31-én hatályos szabályok szerint nyugellátásnak minősülő ellátásokra azok feltételeinek, jellegének és összegének megváltoztatása, más ellátássá alakításuk vagy megszüntetésük tekintetében 2012. december 31-éig alkalmazni kell.”

- [16] 2. A Knymt. kifogásolt rendelkezése szerint:

„7. § (1) c) az, aki a korhatár előtti ellátás kezdő napjáig, de legkésőbb 2014. december 31-éig a Tny. vagy az egyes bányászati dolgozók társadalombiztosítási kedvezményeiről szóló kormányrendelet 2012. január 1-jét megelőzően hatályos szabályai szerint keredvezményre jogosultságot szerzett, azzal az eltéréssel, hogy az egyes bányászati dolgozók társadalombiztosítási kedvezményeiről szóló kormányrendelet 2012. január 1-jét megelőzően hatályos szabályai szerinti egy év keredvezményre – az egyéb feltételek teljesítése esetén – a bányász akkor is jogosult, ha a keredvezményre jogosító munkakörben csak három évet töltött el”.

III.

- [17] Az indítvány nem megalapozott.
- [18] 1. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány az Abtv. 25. és 52. §-ában előírt feltételeknek eleget tesz {vö. 3058/2015. (III.31.) AB végzés, Indokolás [8]–[24]; 2/2016. (II. 8) AB határozat, Indokolás [26]–[28]; 3064/2016. (III.22.) AB határozat, Indokolás [8]–[13]}. A bírói kezdeményezés szerint a támadott szabályt az eljárásban alkalmazni kell, az eljárás felfüggesztése megtörtént, és az indítvány a megsemmisítés jogkövetkezményére is kiterjedő alaptörvény-ellenesség megállapítására irányul.
- [19] 2. Az Alkotmánybíróság vizsgálta, hogy a támadott szabály ellentétes-e az Alaptörvényben biztosított tulajdonhoz való joggal. Az Alaptörvény az alapvető jogok és kötelezettségeknek csak a lényeges szabályait alkotja meg, a részletes szabályok meghozatalára az Alaptörvény – az I. cikk (3) bekezdése keretei között – a törvényhozót hatalmazza fel. Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése kimondja, hogy mindenkinek joga van a tulajdonhoz. Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdését eddig több alkotmánybírói határozat értelmezte. Eszerint „[a] tulajdon jogi fogalmát és tartalmát általában nem közvetlenül az Alaptörvény, hanem a más jogi normák határozzák meg. Az Alaptörvény által védett jogok körét és tartalmát ugyanakkor az Alaptörvény alapján kell megállapítani. Ez az ellentmondás nehézséget jelent a tulajdonként védett jogosítványok meghatározásakor. Az ellentmondás úgy oldható fel, hogy az Alaptörvény tulajdonhoz való alapjogként a jogszabályok által meghatározott tartalommal elismert, konkrét időpontban fennálló konkrét jogosítványokat védi: a törvényhozás a tulajdonhoz való alapvető jog alapján általában köteles tiszteletben tartani azokat a jogosultságokat, amelyek az alkotmányos értelemben vett tulajdonhoz való alapvető jog összetevői.” {25/2015. (VII. 21.) AB határozat, Indokolás [55]} Az Alaptörvény tulajdonhoz való jogként a törvények által meghatározott jogosítványokat védi azokkal a további kiegészítésekkel, melyeket az Alkotmánybíróság az egyes esetek eldöntése kapcsán más alapvető jogok és alkotmányos értékekkel együtt szemlélve még a tulajdonjog alkotmányos védelmi körébe vont (pl. a pénzügyi lízingbevevő tulajdonosi várománya, 15/2014. (V. 13.) AB határozat). Ebből következik, hogy a korábban tulajdonként megszerzett (és így az alkotmányos tulajdonvédelem alatt álló) vagyoni jogi igényeket védi az Alaptörvény XIII. cikke. Ezt erősítette meg a 3048/2013. (II. 28.) AB határozat (Indokolás [39]) is: „Az Alkotmánybíróság a vagyoni értékű jogok tekintetében kialakított gyakorlatában főként a társadalombiztosítási jogviszonyokkal összefüggő szolgáltatásokkal és várományokkal kapcsolatban állapította meg az alkotmányos tulajdonvédelem fennálltát”.
- [20] A jelen esetben azonban éppen az kérdéses, hogy az alkotmányjogi panaszra okot adó ügyben korábban tulajdonként megszerzett vagyoni értékű jogról van-e szó. A kordedvezmény megállapításának törvényben rögzített feltételei vannak.
- [21] 2.1. A kordedvezmény jogosultsági feltételeit illetően megállapítható, hogy a rendszer arra épült, hogy a munkavállaló szervezetét bizonyos munkakörökben tartósan végzett munka elkerülhetetlen ártalmi fokozottan megterhelik. Káros hatással a törvény értelmében a legalább 10 (nőknél 8) éven át meghatározott munkakörben végzett munka lehet. A kedvezményrendszer e vélelemre épült, és részidőkkel nem számolt.
- [22] A kordedvezmény-biztosítási járulék megfizetése nem jövőbeni jogszerzést alapozott meg, hanem a kedvezményből adódó többletkiadások fedezetéhez járultak hozzá a foglalkoztatók 2008-tól 2014. december 31-ig. A kedvezményt ugyanis olyan időszakban is megkapták, illetve a jövőben is megkapják a jogosultak, amelyre nem állt fenn a foglalkoztatói járulékfizetési kötelezettsége.
- [23] Kordedvezményre az volt jogosult, aki a Vhr. 1. számú mellékletében felsorolt munkakörök valamelyikében a törvényben előírt ideig dolgozott. A kordedvezményes jogosultság szabályozása vélelemre épült. A vélelem alapja az volt, hogy a munkavégzéssel elkerülhetetlenül együtt járó ártalmak az emberi szervezetet fokozott mértékben megterhelik, és ennek enyhítésére a munkavállaló a nyugdíjkorhatárnál fiatalabb életkorban mehet nyugdíjba, illetve a hatályos szabályok szerint korhatár előtti ellátást igényelhet. A Vhr. azt tartalmazta, hogy a férfiak 10 év kordedvezményes munkakörben szerzett szolgálati idő után 2 évvel, minden további 5 év kordedvezményes munkában töltött idő után további 1–1 évvel, a nők 8 év után 2 évvel, minden további 4 év után 1–1 évvel a nyugdíjkorhatár betöltése előtt igényelhetek ellátást. A Tny. és a Knymt. hatálya alatt is csak a kordedvezményes munkakörben töltött teljes évek eredményeztek kedvezményt. A jogszerzési lehetőség fennállásának tartama alatt sem volt arra mód, hogy ha az érintett kevesebb, mint 10 év kordedvezményes időt igazolt,

korkedvezményre tekintettel akár méltányosságból, akár részjogszerzés címén a nyugdíj korhatára előtt ellátást igényelhesen, hiszen a jogosultsághoz előírt 10 év nem teljesült.

- [24] A korhatár előtti ellátások nyugdíjrendszerből történő 2012. évi kivezetésekor a korhatár előtti ellátások jogosultsági szabályai nem változtak, megfelelő felkészülési idővel a szabályozás hatályát veszítette.
- [25] 2.2. A korkedvezmény-biztosítási járulékot azzal a céllal vezették be, hogy a foglalkoztatók járuljanak hozzá a korkedvezmény miatti többletkiadások fedezetéhez. A járulék bevezetése előtt több évtizeddel elért kedvezményeket már érvényesítették a jogosultak. A korkedvezményes jogszerzés többlet-járulékfizetés nélkül eredményezett többlet-nyugdíjfolyósítást, mert a nyugdíjkorhatár előtti nyugdíjba vonulás hosszabb nyugdíjfolyósítási időt jelentett. A korkedvezmény-biztosítási járulék fizetése nem egyéni jogszerzést alapozott meg, és nem is a jövőbeni nyugdíj-jogosult fizette meg azt, hanem a kedvezményből eredő költségvetési többletkiadásokhoz írt elő a törvény hozzájárulási kötelezettséget, amely harmadik személyt, a biztosítási jogviszonyban közvetlenül nem érintett foglalkoztatót terhelte. A korkedvezmény-biztosítási járulékot a Tbj. 2014. december 31-éig hatályos 18. § (1) bekezdés e) pontjában előírtaknak megfelelően a foglalkoztató valamennyi, a külön jogszabályban meghatározott munkakörben foglalkoztatott, saját jogú nyugdíjasnak nem minősülő biztosított vonatkozásában köteles volt megfizetni. A járulékfizetési kötelezettség a munkavállalóra irányadó nyugdíjkorhatár betöltéséig hátra lévő idő hosszától függetlenül terhelte a foglalkoztatót. Nem kellett vizsgálni, hogy a munkavállaló a rá irányadó nyugdíjkorhatár betöltéséig a kedvezményre jogosító idő minimumát elérheti-e, mindeztől függetlenül – a munkakör veszélyességéhez, a szervezetre nézve nagyobb terhelést jelentő jellegéhez kapcsolódóan – köteles volt a foglalkoztató a járulék megfizetésére.
- [26] Az állami nyugdíjrendszerben a jogosult jogszerzését általában a tőle levont nyugdíjjárulék alapozza meg. A korkedvezmény-biztosítási járulék nem a biztosítottat terhelte, így nem az egyén jövőbeni jogszerzését alapozta meg. A korkedvezmény-biztosítási járulék megfizetése alól mentesítést kérhetett a foglalkoztató, ha igazolta, hogy az általa működtetett üzemben a munkavállalókat nem éri olyan ártalom, amely a korkedvezményt megalapozná.
- [27] Az Alkotmánybíróság a 23/2013. (IX. 25.) AB határozatával hozott döntést a korhatár előtti öregségi nyugdíjjal összefüggő alkotmányjogi panaszokkal kapcsolatban (ideértve többek között a felkészülési időre, a korhatár előtti ellátás, szolgálati járandóság mibenlétére, a korhatár előtti öregségi nyugdíjak – ideértve a korkedvezményes nyugdíjat is – megszüntetésére vonatkozó indítványokat). Az Alkotmánybíróság a Knymt. 3. § (2) bekezdés b) pontja, 4. § (1)–(4) bekezdései, 5. § (1)–(2) bekezdései, (3) bekezdés c) pontja és (4) bekezdése, 18. § (1) bekezdésében a „4. § (2) bekezdése szerinti csökkentés nélküli” szövegrésze, továbbá a 14. § (3)–(7) bekezdései, valamint 17. § (2) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt elutasította. A határozat szerint „[f]igyelemmel arra, hogy az új rendszernek a Knymt. 4. § (1) és (2) bekezdéseivel, az 5. § (1) és (2) bekezdéseivel, illetőleg az ezekhez kapcsolódó további törvényi rendelkezésekkel megállapított juttatásai az Alaptörvény Záró és egyes rendelkezések 19. (5) bekezdésében adott felhatalmazása végrehajtását szolgálták, az Alkotmánybíróság nem találta e rendelkezéseket az Alaptörvény B) cikkével ellentétesnek, és értelemszerűen nem állapíthatta meg a XIII. cikkre hivatkozó indítványi elemekben megjelölt alapjog, a tulajdonjog sérelmét sem. A szerzett jogok tekintetében mindazonáltal az Alkotmánybíróság leszögezi azt is, hogy a korábbi jogcímen szerzett jogosulti váromány az új juttatás megállapításával nem szűnt meg. Egyrészt magát az új ellátást is a korábbi járulékfizetésre tekintettel állapította meg a törvény, másrészt pedig a váromány az öregségi nyugdíjkorhatár betöltésekor a Knymt. 18. § (1), illetőleg (2) bekezdései szerint megvalósul.” (Indokolás [74])
- [28] Megállapította egyebek között, hogy „[a]zok, akik az Alkotmány idején, az Alkotmány által védett és támogatott jogon, az Alkotmány előírásainak megfelelően megalkotott törvényi rendelkezések alapján szereztek biztosítási jogviszonyból eredően korhatár előtti (szolgálati) nyugellátást, nem igényelhetnek olyan ellátási formát, amely időközben megszűnt. Az államot az a kötelezettség terheli, hogy a felszámolt ellátási formába tartozott személyeket ne hagyja ellátás nélkül. Arra viszont nincs – Alaptörvényen nyugvó – joguk az érintetteknek, hogy a megszűnt ellátási forma helyébe lépő ellátás az öregségi nyugdíj legyen.” (Indokolás [84])
- [29] A jelen ügyben a sérelmezett jogszabály nem érinti a már megszerzett jogosultságokat. Azok a munkavállalók viszont, akik csak egy részét töltötték ki a hatályon kívül helyezett társadalombiztosítási szabályokban meghatározott korkedvezményre jogosító időtartamnak, a korábbi szabályok szerint sem váltak volna jogosulttá korkedvezményes nyugdíjra. Korkedvezményes nyugdíj töredékére jogosultságot szerezni ezen az alapon tehát korábban sem volt lehetőség.

- [30] Összefoglalóan: az Alaptörvény Záró és vegyes rendelkezések 19. (5) bekezdésében szereplő felhatalmazás értelmében az általános öregségi nyugdíjkorhatár betöltését megelőzően folyósított nyugellátás törvényben meghatározottak szerint megszüntethető volt; a karkedvezmény-biztosítási járulék foglalkoztató általi fizetése nem alapozott meg közjogi várományt a foglalkoztatott számára; karkedvezményt a korábbi szabályok alapján is akkor lehetett szerezni, ha a foglalkoztatott a karkedvezményre jogosító időtartamot a munkakörben kitöltötte.
- [31] 2.3. A konkrét ügyben mindkét eljáró hatóság azt állapította meg, és erre a következtetésre jutott az indítványában a bíróság is, hogy a karkedvezmény törvényben meghatározott jogosultsági feltételei nem teljesültek. Az indítványozó által felhozott összefüggésben és érvek alapján ezért a tulajdonhoz való jog és a Knymt. vizsgált szabálya között alkotmányos összefüggés nem mutatható ki. Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint az érdemi alkotmányossági összefüggés hiánya az indítvány elutasítását eredményezi {3176/2013. (X. 9.) AB határozat, Indokolás [24]}.
- [32] 3. A 3206/2014. (VII. 21.) AB határozat indokolásának [27] bekezdésében „az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdése az alapjogok egyenlőségét és a diszkrimináció tilalmát tartalmazza. Az alkotmányos szabály szerint »Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.« A tételeken felsorolt tulajdonságok mellett az »egyéb helyzet szerinti különbségtétel« fordulat nyújt garanciát ahhoz, hogy az előre nem látható, de a felsorolásban szereplő tulajdonságokhoz döntő hasonlóságot mutató helyzetben élő személyeket se érhesse hátrányosan sújtó különbségtétel. Ez a fordulat ad lehetőséget az Alkotmánybíróságnak arra, hogy a társadalom aktuális változásaira időszerűen reagálva mindig maga határozhassa meg, melyek a társadalom sérülékeny csoportjai, vagyis mely csoporthoz tartozók tekinthetők kiszolgáltatottnak, kirekesztettnek, illetve folyamatos, és indokolatlan hátránnyal sújtottaknak. Az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdése ennek megfelelően egy nyílt felsorolást tartalmaz, ám ez a nyílt felsorolás korlátlanul nem bővíthető. Nem nyújt védelmet olyan személyeknek, akiket valamely szabály ugyan éppen hátrányosan érint, de mégsem diszkriminál. Az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésében garantált diszkriminációtilalom ugyanis csupán olyan élethelyzeteket ölelhet át, amelyekben az emberek önazonosságát, identitását meghatározó lényegi tulajdonságuk miatt előítéllettel, vagy társadalmi kirekesztéssel néznek szembe. Vagyis a diszkriminációtilalom alkotmányos klauzulája elsődlegesen a társadalom személyben rejlő és tetszés szerint nem változtatható tulajdonság mentén elkülönülő csoportjainak védelmét szolgálja.”
- [33] A Knymt. kifogásolt rendelkezése nem ilyen élethelyzetre vonatkozik. A jogalkotót széles körű mérlegelési jog illeti meg a tekintetben, hogy biztosít-e egyáltalán a nyugdíjak meghatározása terén valamilyen kedvezményt, juttatást, és ha igen, azt az érintettek mely csoportjának, milyen mértékben és milyen formában biztosítja. A karkedvezményes nyugdíjra vonatkozó szabállyal kapcsolatban az Alaptörvény XV. cikk (1)–(2) bekezdéseinek sérelme nem merül fel.
- [34] 4. Az Alkotmánybíróság a fentiekre figyelemmel a bírói kezdeményezést elutasította az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése és XV. cikk (2) bekezdése állított sérelmét illetően.

Budapest, 2020. február 18.

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: III/11/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3051/2020. (III. 2.) AB HATÁROZATA

bírói kezdeményezés elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa jogszabály alaptörvény-ellenességének megállapítása iránti bírói kezdeményezés tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság az idegennyelv-tudást igazoló államilag elismert nyelvvizsgáztatásról és a külföldön kiállított, idegennyelv-tudást igazoló nyelvvizsga-bizonyítványok Magyarországon történő honosításáról szóló 137/2008. (V. 16.) Korm. rendelet 13. § (3) bekezdés c) pontja és 13. § (4) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére, valamint alkalmazásának kizárására irányuló bírói kezdeményezést elutasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság bírója (a továbbiakban: indítványozó) az előtte folyamatban lévő 12.K.33.622/2019. számú, közigazgatási jogvita elbírálása iránt indított peres eljárásban az eljárás felfüggesztése mellett az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 25. § (1) bekezdése alapján indítványozta, hogy az Alkotmánybíróság az idegennyelv-tudást igazoló államilag elismert nyelvvizsgáztatásról és a külföldön kiállított, idegennyelv-tudást igazoló nyelvvizsga-bizonyítványok Magyarországon történő honosításáról szóló 137/2008. (V. 16.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 13. § (3) bekezdés c) pontja és 13. § (4) bekezdése Alaptörvénybe ütközését állapítsa meg, továbbá rendelje el a jogszabályi rendelkezések konkrét egyedi ügyben történő alkalmazásának tilalmát. Az indítványozó szerint a támadott jogszabályi rendelkezések ellentétesek az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével, T) cikk (1) bekezdésével, valamint a 15. cikk (4) bekezdésével.
- [2] 1.1. Az alapügyben megállapított tényállás szerint az alapügy felperese 2019. június 26. napján egynyelvű, *Level 1* szintű bizonyítványt szerzett az Egyesült Királyságban angol nyelvből, melynek honosítását 2019. augusztus 9. napján kezdeményezte az Oktatási Hivatalnál (a per alperesénél). A honosítási eljárás megindítását megelőzően az Oktatási Hivatal tájékoztatta a felperest, hogy az általa bemutatott nyelvvizsga-bizonyítvány nem szerepel a külföldi vizsgaközpontok által kiadott, honosítható nyelvvizsga-bizonyítványok tájékoztató listáján, melyet az Oktatási Hivatal Korm. rendelet előírásai szerint az internetes honlapján is naprakészen megjelentet.
- [3] 1.2. Az Oktatási Hivatal a felperes honosítás iránti kérelmét a NYAK/2668-2/2019. számú, 2019. augusztus 15. napján kelt határozatával elutasította, tekintettel arra, hogy az adott nyelvvizsga-bizonyítvány nem szerepel a Korm. rendelet 13. § (3) és (4) bekezdése szerinti tájékoztató listában. A határozattal szemben az alapügy felperese keresetet terjesztett elő, melyben elsődlegesen az Oktatási Hivatal határozatának megváltoztatását, másodlagosan pedig a határozat hatályon kívül helyezését és az Oktatási Hivatal új eljárásra kötelezését kérte. A felperes keresetében arra is utalt, hogy álláspontja szerint a Korm. rendelet 13. § (3) bekezdés c) pontja és (4) bekezdése alaptörvény-ellenes, ezért kérte az eljáró Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságot, hogy az kezdeményezze az Alkotmánybíróság eljárását.
- [4] 1.3. Az indítványozó osztotta a felperes alaptörvény-ellenességgel kapcsolatos aggályait, és végzésével az eljárás egyidejű felfüggesztése mellett az Alkotmánybíróság eljárását kezdeményezte, az alábbi indokok alapján.
- [5] Az indítványozó szerint a támadott szabályozás ellentétes az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése szerinti normavilágosság és egyértelműség követelményével. Egyrészt, a Korm. rendelet 13. § (3) bekezdés c) pontjának azon eleme, mely „a külföldi vizsga követelményeinek megvizsgálása és annak a hazai követelményrendszerrel való

összevetése után megállapította” fordulatot tartalmazza, tartalmi vizsgálatot feltételez, miközben az alapügy alperese védiratában akként fogalmaz, hogy „gyakorlatilag formailag vizsgálja a honosításra benyújtott nyelvvizsga-bizonyítványokat. Tartalmi vizsgálatra ezen eljárásban nincs lehetőség, ugyanis ahhoz az adott külföldi, vagy külföldi rendszerű nyelvvizsga-rendszert kellene vizsgálni, nem egy (gyakran) egyoldalas bizonyítvány/tanúsítványt”. Ennek megfelelően az indítványozó szerint nem állapítható meg, hogy mi képezi pontosan a hatósági eljárás tárgyát: a külföldi nyelvvizsgarendszernek a hazai követelményrendszerrel való összevetése alapján a következtetések és hatósági megállapítások egyedi hatósági határozatban való rögzítése, vagy pedig az adott külföldi vizsgaközpont által kiállított nyelvvizsga-bizonyítványnak a hazai követelményrendszerrel való összevetése és a hozzá kapcsolódó következtetések és hatósági megállapítások egyedi hatósági határozatban való rögzítése. Mindez azt jelenti, hogy az indítványozó álláspontja szerint a Korm. rendelet 13. § (3) bekezdés c) pontja és (4) bekezdése alapján a lefolytatandó vizsgálat szabályai nem állapíthatók meg, részben azért, mert hiányosak, részben pedig azért, mert nem közérthető, értelemzavaró rendelkezéseket is tartalmaznak, ekként azok jogalkalmazási szempontból egyedi hatósági ügyben hatósági döntés meghozatalára nem alkalmasak. Az indítványozó arra is utalt, hogy miután a szabályozás formája Korm. rendelet, ezért annak jogalkotói indokolása nem áll rendelkezésre az értelmezéshez.

- [6] Az indítványozó szerint a támadott szabályozás ellentétes továbbá az Alaptörvény 15. cikk (4) bekezdésével és a T) cikk (1) bekezdésével is. A Korm. rendelet támadott rendelkezései álláspontja szerint nem felelnek meg a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Jat.) 2. § (4) bekezdés d) pontjában foglalt előírásnak, ugyanis az érintett jogszabályhelyek vonatkozásában sérült a jogalkotással szemben támasztott szakmai követelmény. Másfelől, a Korm. rendelet 13. § (4) bekezdése normatív tartalommal nem rendelkezik, így az nem felel meg a Jat. 2. § (5) bekezdés b) pontjának. Végezetül, miután nem jogi norma, hanem az Oktatási Hivatal internetes honlapja határozza meg a honosítható nyelvvizsga-bizonyítványok körét, ezáltal a Korm. rendelet 13. § (4) bekezdése ellentétes a Jat. 2. § (1) bekezdésével és 26. § (1) bekezdésével is. Az indítványozó szerint a jogalkotónak egyrészt rögzítenie kellett volna a külföldi nyelvvizsgarendszernek a hazai követelményrendszerrel való összevetésére vonatkozó általános vizsgálati szempontrendszert, másrészt jogszabályban kellene (kellett volna) rögzítenie a honosítható nyelvvizsga-bizonyítványok körét. A „folyamatos tájékoztatást nyújt” fordulattal összefüggésben pedig az indítványozó arra is utal, hogy ez alapján nem állapítható meg kétséget kizáróan, hogy egy adott külföldi nyelvvizsgarendszer hazai követelményrendszerrel való összevetésére mikor és milyen eljárásban került sor.

II.

- [7] 1. Az Alaptörvény indítvánnyal érintett rendelkezései:

„B) cikk (1) Magyarország független, demokratikus jogállam.”

„T) cikk (1) Általánosan kötelező magatartási szabályt az Alaptörvény és az Alaptörvényben megjelölt, jogalkotó hatáskörrel rendelkező szerv által megalkotott, a hivatalos lapban kihirdetett jogszabály állapíthat meg. Sarkalatos törvény eltérően is megállapíthatja az önkormányzati rendelet és a különleges jogrendben alkotott jogszabályok kihirdetésének szabályait.”

„15. cikk (4) A Kormány rendelete törvénnyel nem lehet ellentétes.”

- [8] 2. A Korm. rendelet indítvánnyal érintett rendelkezései:

„13. § (3) A Hivatal honosítási eljárás keretében 2000. január 1. után tett sikeres nyelvvizsgát igazoló, külföldi vizsgaszervezet által kibocsátott egynyelvű, külföldi nyelvvizsga-bizonyítványt, államilag elismert nyelvvizsga-bizonyítványra honosít abban az esetben, ha

[...]

c) a külföldi nyelvvizsgarendszer Magyarországon akkreditációs határozattal nem rendelkezik, de a Hivatal a külföldi vizsga követelményeinek megvizsgálása és annak a hazai követelményrendszerrel való összevetése után megállapította, és a (4) bekezdés szerint közzétette az adott külföldi vizsgaközpont nyelvvizsga-bizonyítványának honosíthatóságát.

(4) A Hivatal internetes honlapján folyamatos tájékoztatást nyújt a külföldi vizsgaközpontok által kiadott, honosítható nyelvvizsga-bizonyítványokról.”

III.

- [9] A bírói kezdeményezés nem megalapozott.
- [10] 1. Az Abtv. 25. §-a szerint a bíró – a bírósági eljárás felfüggesztése mellett – abban az esetben kezdeményezi az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *b*) pontja alapján az Alkotmánybíróságnál a jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítását, illetve az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazásának kizárását, ha az előtte folyamatban levő egyedi ügy elbírálása során olyan jogszabályt kell alkalmazni, amelynek alaptörvény-ellenességét észleli, vagy alaptörvény-ellenességét az Alkotmánybíróság már megállapította. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány az Abtv. 25. §-ában és 52. §-ában előírt feltételeknek eleget tesz {vö. 3058/2015. (III. 31.) AB végzés, Indokolás [8]–[24]; 2/2016. (II. 8.) AB határozat, Indokolás [26]–[28]; 3064/2016. (III. 22.) AB határozat, Indokolás [8]–[13]}. A bírói kezdeményezés szerint a támadott szabályt az eljárásban alkalmazni kell, az eljárás felfüggesztése megtörtént, és az indítvány a megsemmisítés jogkövetkezményére is kiterjedő alaptörvény-ellenesség megállapítására irányul {lásd például: 2/2018. (IV. 6.) AB határozat, Indokolás [11]}.
- [11] 2. Az Alkotmánybíróság elsőként a Korm. rendelet honosításra vonatkozó szabályainak változásait tekintette át.
- [12] A Korm. rendelet 2008-ban történt megalkotásakor még kétféle honosítási eljárás szabályait rögzítette. Az általános honosítási eljárás keretében kerülhetett sor a külföldi nyelvvizsga-bizonyítvány honosítására a Korm. rendelet 13. § (3) bekezdés *c*) pontja értelmében akkor, ha a külföldi nyelvvizsgarendszer Magyarországon akkreditációs határozattal nem rendelkezik, de az Oktatási Hivatal a külföldi vizsga követelményeinek megvizsgálása és annak a hazai követelményrendszerrel való összevetése után megállapította, és honlapján közzétette az adott külföldi nyelvvizsgaközpont nyelvvizsga-bizonyítványának honosíthatóságát. Egyedi honosítási eljárás keretében történhetett meg a külföldi nyelvvizsga-bizonyítvány honosítása, ha a Magyarországon vizsgatevékenységet nem folytató, külföldi szervezet 2000. január 1. után állította ki a vizsgabizonyítványt. Ez utóbbi esetben a Korm. rendelet 13. § (5) bekezdése értelmében a honosíthatóság megállapíthatóságához az Oktatási Hivatal megkereshette a bizonyítványt kiállító szervezetet, vagy más hivatalos szervet, továbbá szakértőt vehetett igénybe. Amíg tehát az általános honosítási eljárás egy lényegében formai megfeleltetési eljárás volt, addig az egyedi honosítási eljárás keretében a külföldi nyelvvizsga-bizonyítvány érdemi (tartalmi) vizsgálatára került sor.
- [13] A (közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. CXL. törvény módosításáról szóló 2008. évi CXI. törvény hatálybalépésével, valamint belső piaci szolgáltatásokról szóló 2006/123/EK irányelv átültetésével összefüggésben egyes kormányrendeletek módosításáról és hatályon kívül helyezéséről szóló) 182/2009. (IX. 10.) Korm. rendelet a Korm. rendelet indítvánnyal nem támadott 13. § (5) bekezdését 2009. október 10-i hatállyal akként módosította, hogy a 13. § (5) bekezdés „egyedi honosítási” szövegrésze helyébe a „honosítási” kifejezést léptette, mint az általános, mind pedig az egyedi honosítási eljárásban megteremtve ezzel annak lehetőségét, hogy az Oktatási Hivatal megkereshesse a bizonyítványt kiállító szervezetet vagy más hivatalos szervet, illetőleg szakértőt vehessen igénybe. A 182/2009. (IX. 10.) Korm. rendelet magukat az indítvánnyal támadott jogszabályi rendelkezéseket egyébként nem módosította.
- [14] A Korm. rendelet vonatkozó szabályait az egyes felsőoktatási tárgyú kormányrendeletek módosításáról szóló 39/2011. (III. 22.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Mód. Korm. rendelet) 2011. március 27. napjától akként módosította, hogy megszüntette az egyedi honosítási eljárást, miközben az általános honosítási eljárást (immáron honosítási eljárás néven) lényegében változatlan tartalommal tartotta hatályban. A Mód. Korm. rendelet ugyanakkor a Korm. rendelet 13. § (5) bekezdését teljes egészében hatályon kívül helyezte.
- [15] 3. Az indítványozó az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése szerinti normavilágosság és egyértelműség követelményének sérelmét lényegében arra hivatkozással állítja, hogy nem állapítható meg, hogy mi képezi pontosan az Oktatási Hivatal eljárásának tárgyát, azaz a honosítási eljárás esetében a 13. § (3) bekezdés *c*) pontjába tartozó esetekben formai vagy tartalmi vizsgálat elvégzésére kerül-e sor.
- [16] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint a jogbiztonság és normavilágosság követelménye azt kívánja meg, hogy a jogrendszer egésze, annak részterületei, valamint egyes szabályai világosak, egyértelműek,

hatásukat tekintve kiszámíthatóak és a norma címzettjei számára előreláthatóak legyenek és a jogalkalmazás során felismerhető normatartalmat hordozzanak {legutóbb például: 3071/2019. (IV. 10.) AB határozat, Indokolás [37]}. A jogbiztonság egyik legfontosabb alapkövetelménye a jogszabályok kiszámíthatósága és az egyes jogi normák egyértelműsége {legutóbb például: 3293/2019. (XI. 20.) AB határozat, Indokolás [20]}.

- [17] A szabályozás mindaddig nem sérti a normavilágosság elvét, amíg nem minősül a jogalkalmazó számára értelmezhetetlennek, illetőleg nem nyílik lehetőség a túlzottan általános megfogalmazás miatt szubjektív, önkényes jogalkalmazásra {3/2016. (II. 22.) AB határozat, Indokolás [11]}. A normavilágosság követelményének sérelme miatti alaptörvény-ellenesség megállapítására akkor kerülhet sor, ha a jogszabályi rendelkezés bizonytalansága vagy ellentmondásossága a jogszabály alkalmazása során nem oldható fel. Az indítványozó a támadott jogszabályi rendelkezésekkel összefüggésben lényegében ezt állítja: érvelése szerint az alkalmazandó szabályok részben hiányosak, részben értelemzavaróak, és azok egyedi hatósági ügyben hatósági döntés meghozatalára nem alkalmasak, mert túlzottan általánosok.
- [18] Jelen esetben a támadott szabályozás az Alkotmánybíróság megítélése szerint a normavilágossággal összefüggő alkotmányossági aggályt nem vet fel. 2009. október 10. napját megelőzően az általános honosítási eljárás eredendő formái, míg az egyedi honosítási eljárás tartalmi vizsgálat lefolytatását igényelte az Oktatási Hivatal részéről. A 182/2009. (IX. 10.) Korm. rendelet mind az általános, mind pedig az egyedi honosítási eljárásban lehetővé tette az érdemi, tartalmi vizsgálat lefolytatását a Korm. rendelet 13. § (5) bekezdésének módosításával. A Mód. Korm. rendelet ugyanakkor 2011. március 27. napjától kezdődően hatályon kívül helyezte a Korm. rendelet 13. § (5) bekezdését, egyaránt lehetővé téve azt a jogértelmezést, mely szerint a honosítási eljárásban kizárólag formai vizsgálat lefolytatására van lehetőség (az Oktatási Hivatal védírata szerinti álláspont), illetőleg azt a jogértelmezést, miszerint a honosítási eljárásban tartalmi vizsgálat lefolytatása is lehetséges (az alapügy felperesének álláspontja), mely értelmezések egyike sem tekinthető ellentétesnek az Alaptörvénnyel.
- [19] Az Alkotmánybíróság megjegyzi: nem vetheti fel az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből következő normavilágosság elvének sérelmét önmagában az az eset, ha egy jogszabályi rendelkezés alkalmazása az egyszerű automatizmuson túlmutató jogértelmezést igényel az eljáró bíróságok, illetőleg hatóságok részéről, különösen akkor (mint jelen esetben is), ha egy adott norma több lehetséges értelmezése egyaránt összhangban áll az Alaptörvénnyel. Ilyen esetekben nem az Alkotmánybíróság, hanem az egyedi ügyben eljáró (indítványozó) bíró feladata az Alaptörvénnyel összhangban álló, lehetséges értelmezési eredmények közötti választás, melyet az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata olyan jogértelmezési kérdésnek tekint, melyet még alkotmányjogi panaszeljárásokban sem bírálhat felül mindaddig, amíg a választott jogértelmezés az értelmezési tartomány alkotmányossági keretein belül marad.
- [20] Nem alkotmányossági, hanem jogegységi kérdésnek tekinthető ugyanis, ha az ítélezési gyakorlat adott esetben nem egységesen értelmez valamely jogszabályi rendelkezést, a jogalkalmazás egységének biztosítása pedig az Alaptörvény 25. cikk (2) bekezdésének megfelelően a Kúria, és nem pedig az Alkotmánybíróság feladata. Ez már csak azért is igaz, mert az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz eljárás keretében a támadott bírói döntés(ek) és az Alaptörvény összhangját, és nem pedig az egyes bírói döntések egymással való összhangját vizsgálja {3349/2019. (XII. 6.) AB végzés, Indokolás [21]}.
- [21] Tekintettel arra, hogy a Korm. rendelet részletesen szabályozza azon követelményeket is, amelyek teljesülése esetén egy vizsgarendszer akkreditálható és államilag elismert nyelvvizsga kibocsátására válik jogosulttá, így ugyancsak nem okoz normavilágossági problémát, hogy az Oktatási Hivatal milyen szempontrendszerhez képest állapítja meg valamely külföldi nyelvvizsga-központ által kibocsátott bizonyítványok honosíthatóságát.
- [22] Mindezen szempontokra tekintettel az Alkotmánybíróság az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt normavilágosság követelményének sérelmét állító indítványi elemet nem találta megalapozottnak.
- [23] 4. Az indítványozó a támadott szabályozás Alaptörvény 15. cikk (4) bekezdésébe és T) cikk (1) bekezdésébe ütközését is állítja, több okból. Egyfelől, a támadott rendelkezések álláspontja szerint nem felelnek meg a Jat. 2. § (4) bekezdés d) pontjának, ugyanis az érintett jogszabályhelyek vonatkozásában sérült a jogalkotással szemben támasztott szakmai követelmény. Másfelől, a Korm. rendelet 13. § (4) bekezdése megítélése szerint normatív tartalommal nem rendelkezik, így az nem felel meg a Jat. 2. § (5) bekezdés b) pontjában foglalt előírásnak. Végezetül, miután nem jogi norma, hanem az Oktatási Hivatal internetes honlapja határozza meg a honosítható nyelvvizsga-bizonyítványok körét, ezáltal a Korm. rendelet 13. § (4) bekezdése ellentétes a Jat. 2. § (1) bekezdésével és 26. § (1) bekezdésével is.

- [24] Az Alkotmánybíróság rámutat: a jogalkotásra vonatkozó formai követelmények esetleges sérelme (melyeket elsősorban a Jat. szabályai rögzítenek) nem értékelhető az Alaptörvény 15. cikk (4) bekezdése sérelmének, az ugyanis eredendően nem a jogalkotásra vonatkozó formai, hanem tartalmi értelemben rögzíti annak követelményét, hogy a Kormány rendeletének valamely érdemi rendelkezése az azonos szabályozási tárgyú törvénnyel nem lehet ellentétes. Abban az esetben, ha a Jat. valamely rendelkezése közvetlenül az Alaptörvényből fakadó formai követelményt ír elő a jogalkotás számára, a Jat. rendelkezéseinek esetleges sérelme nem az Alaptörvény 15. cikk (4) bekezdése, hanem azon alaptörvényi rendelkezés sérelme megállapítását eredményezheti, amelyből a Jat. megsértett rendelkezése közvetlenül következik. Ilyen közvetlenül az Alaptörvényből fakadó jogalkotási követelmény hiányában a Jat. valamely, a jogalkotásra vonatkozó formai követelményt előíró rendelkezésének sérelme legfeljebb törvénysértésként volna értékelhető, és nem eredményez alaptörvény-ellenességet [ebben az értelemben lásd például: 36/2015. (XII. 16.) AB határozat, Indokolás [73]; 3170/2018. (V. 22.) AB határozat, Indokolás [28]]. Az esetleges törvénysértések következményeinek levonása ugyanakkor nem tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe.
- [25] Az indítványozó azt állítja, hogy a Korm. rendelet 13. § (3) bekezdés c) pontja és (4) bekezdése ellentétes a Jat. 2. § (4) bekezdés d) pontjával, miszerint a jogszabályok megalkotásakor biztosítani kell, hogy a jogszabály megfeleljen a jogalkotás szakmai követelményeinek. A Jat. 2. § (4) bekezdés d) pontja nem tartalmaz közvetlenül az Alaptörvényből fakadó jogalkotási követelményt, ennek megfelelően a 2. § (4) bekezdés d) pontjának esetleges sérelme nem eredményezhetné a támadott rendelkezések alaptörvény-ellenességét. Jelen esetben ráadásul az indítványozó egyébként is csupán állította, ám érdemi, alkotmányjogilag értékelhető indokolással nem támasztotta alá, hogy a Korm. rendelet támadott rendelkezései miért is lennének ellentétesek a Jat. 2. § (4) bekezdés d) pontja szerinti, a jogalkotás szakmai színvonalára vonatkozó követelménnyel.
- [26] Az indítványozó szerint nem bír normatív tartalommal és ezáltal ellentétes a Jat. 2. § (5) bekezdés b) pontjával a Korm. rendelet 13. § (4) bekezdése, melynek értelmében az Oktatási Hivatal folyamatosan tájékoztatást nyújt a külföldi vizsgaközpontok által kiadott, honosítható nyelvvizsga-bizonyítványokról. Az Alkotmánybíróság a Jat. 2. § (5) bekezdésével kapcsolatosan is megállapítja, hogy az nem tartalmaz közvetlenül az Alaptörvényből fakadó jogalkotási követelményt, továbbá arra is rámutat, hogy a Jat. 2. § (5) bekezdése az indítványozó álláspontjával szemben nem abszolút tilalmat fogalmaz meg a normatív tartalommal nem bíró rendelkezések jogszabályban történő rögzítésére vonatkozóan, hanem csupán annak biztosítását írja elő, hogy „indokolatlanul” ne tartalmazzon ilyen rendelkezéseket a jogszabály [vö. még a jogszabályszerkesztésről szóló 61/2009. (XII. 14.) IRM rendelet a jogszabályok normatív tartalommal rendelkező, illetőleg ilyen tartalommal nem rendelkező elemei vonatkozásában]. Ennek megfelelően önmagában az a tény, hogy egy jogszabályi rendelkezés adott esetben normatív tartalommal nem rendelkezik, még nem alapozza meg annak Jat.-ba ütközését sem.
- [27] Az indítványozó azt is állítja, hogy a Korm. rendelet 13. § (4) bekezdése ellentétes a Jat. 2. § (1) bekezdésével is, mely szerint a jogszabálynak a címzettek számára egyértelműen értelmezhető szabályozási tartalommal kell rendelkeznie. A Jat. 2. § (1) bekezdése lényegében az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése szerinti jogállamiság elvének részét képező normavilágosság követelményét rögzíti, ekként a Jat. 2. § (1) bekezdésének esetleges sérelme az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése sérelmeként volna értékelhető. Az Alkotmánybíróság ugyanakkor a határozata indokolásának III/3. pontjában (Indokolás [15] és köv.) már állást foglalt abban a kérdésben, hogy a vizsgált rendelkezések nem sértik az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését.
- [28] Az indítványozó végezetül arra is hivatkozik, hogy a Korm. rendelet 13. § (4) bekezdése ellentétes a Jat. 26. § (1) bekezdésével is, miszerint a jogszabályokat az önkormányzati rendelet kivételével a Magyar Közlönyben kell kihirdetni. A Jat. kihirdetés követelményét rögzítő 26. § (1) bekezdésének sérelme egyben az Alaptörvény T) cikk (1) bekezdésének sérelmét is eredményezné, mely rögzíti, hogy „[á]ltalánosan kötelező magatartási szabályt az Alaptörvény és az Alaptörvényben megjelölt, jogalkotó hatáskörrel rendelkező szerv által megalkotott, a hivatalos lapban kihirdetett jogszabály állapíthat meg”. Az Alkotmánybíróság megjegyzi: mind a Korm. rendelet, mind pedig annak 13. § (4) bekezdése, illetőleg a 13. § (4) bekezdését érintő 2011. évi módosítás kihirdetésre került a Magyar Közlönyben: a Korm. rendelet a Magyar Közlöny 2008. évi 75. számában, a Mód. Korm. rendelet pedig a Magyar Közlöny 2011. évi 30. számában. Ennek megfelelően a Korm. rendelet 13. § (4) bekezdése vonatkozásában nem sérült a kihirdetés közvetlenül Alaptörvényből fakadó kötelezettsége.
- [29] Az Alkotmánybíróság arra is rámutat, hogy a Korm. rendelet megfogalmazásából egyenesen következik, hogy az Oktatási Hivatal honlapján szereplő tájékoztató a honosítási eljárás vonatkozásában önmagában joghatás kiváltására nem alkalmas, nem jogszabály, és nem is egyenértékű egy jogszabállyal. A Korm. rendelet 13. § (4) bekezdése magát az Oktatási Hivatalt kötelezi arra, hogy folyamatosan tájékoztatást nyújtson a honosítható

nyelvvizsga-bizonyítványok köréről, éppen annak érdekében, hogy a honosítási eljárás potenciális kezdeményezői számára kiszámíthatóvá tegye az eljárás végeredményét. Függetlenül azonban attól, hogy a honosítható nyelvvizsga-bizonyítványok köréről az Oktatási Hivatal honlapja folyamatos tájékoztatást ad, az Oktatási Hivatal döntését végeredményben nem magára a tájékoztatóra, hanem a tájékoztató alapját képező egyedi, az adott nyelvvizsga-típus honosíthatóságát megállapító vizsgálati eredményekre alapozza.

- [30] A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság a Korm. rendelet támadott rendelkezéseinek Alaptörvény 15. cikk (4) bekezdésébe, illetőleg T) cikk (1) bekezdésébe ütközését sem állapította meg.
- [31] 5. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság a Korm. rendelet 13. § (3) bekezdés c) pontja és (4) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására, megsemmisítésére, valamint alkalmazásának kizárására irányuló bírói kezdeményezést elutasította.

Budapest, 2020. február 18.

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: III/1948/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3052/2020. (III. 2.) AB VÉGZÉSE

bírói kezdeményezés visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa jogegységi határozat alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló bírói kezdeményezés tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság az összbüntetési eljárás során alkalmazandó büntető anyagi jogi szabályokról szóló 2/2019. Büntető jogegységi határozat alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló bírói kezdeményezést – mivel az 1/2020. (I. 2.) AB határozat alapján ítélt dolognak minősül – visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A Debreceni Ítéltábla tanácsa (a továbbiakban: indítványozó) az előtte Bpkf.III.402/2019. szám alatt, összbüntetésbe foglalás miatt folyamatban lévő eljárást felfüggesztette, és egyidejűleg az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 25. §-a alapján bírói kezdeményezéssel fordult az Alkotmánybírósághoz az összbüntetési eljárás során alkalmazandó büntető anyagi jogi szabályokról szóló 2/2019. Büntető jogegységi határozat (a továbbiakban: BJE) alaptörvény-ellenességének megállapítása és a kihirdetésére visszamenőleges hatályú megsemmisítése iránt. Kérte továbbá, hogy az Alkotmánybíróság rendelje el a támadott jogegységi határozat alkalmazásával lefolytatott, jogerősen lezárt büntetőeljárások felülvizsgálatát.
- [2] A konkrét ügy előzményeit érintően az indítványozó előadta, hogy az elítélt összbüntetésbe foglalásra vonatkozó kérelmét a Nyíregyházi Törvényszék 2019. április 17-én kelt, 3.Bpk.780/2018/21. számú végzésével elutasította. Az elsőfokú végzés alapjául szolgáló kérelmében az elítélt összesen 17 alapítélet vonatkozásában kezdeményezte az összbüntetésbe foglalást.
- [3] Ezen 17 alapítélet közül a Nyíregyházi Járásbíróság 2013. szeptember 24-én kelt 38.Bk.189/2013/21. számú ítéletével, amely a Nyíregyházi Törvényszék 2.Bkf.983/2013/2. számú határozatával 2014. január 16-án jogerőre emelkedett, az 5., 6., 7., 8., 9., 10., 11. és 12. szám alatti büntetéseket összbüntetésbe foglalta, és az összbüntetés tartamát 7 év 6 hónapi börtönbüntetésben állapította meg (a továbbiakban: I. összbüntetési ítélet).
- [4] A Nyíregyházi Járásbíróság 2014. február 3-án kelt 38.Bpk.95/2014/4. számú ítéletével, amely a Nyíregyházi Törvényszék 2014. április 4-én kelt 2.Bpkf.196/2014/2. számú határozatával emelkedett jogerőre, az 1., 2. és 3. alatti alapítéletekkel kiszabott büntetéseket összbüntetésbe foglalta, és az összbüntetés tartamát 2 év 6 hónapi börtönbüntetésben állapította meg (a továbbiakban: II. összbüntetési ítélet).
- [5] A Debreceni Törvényszék Katonai Tanácsa 2017. május 4-én kelt KBEÜ.II.13/2017/2. számú ítéletével, amely a Fővárosi Ítéltábla 6.Kbf.10.017/2017/3. számú határozatával 2017. június 26-án emelkedett jogerőre, a 13., 14., 15. és 17. alatti büntetéseket összbüntetésbe foglalta és az összbüntetés tartamát 8 év 10 hónap 20 nap börtönbüntetésben állapította meg (a továbbiakban: III. összbüntetési ítélet).
- [6] Az elítélt a három összbüntetésben megállapított szabadságvesztés büntetéseket és a 4., valamint a 16. szám alatti ítélettel kiszabott büntetéseket kérte összbüntetésbe foglalni. Az indítványozó utalt rá, hogy az elítélt a büntetéseit folyamatosan tölti, továbbá arra is, hogy a 16. számú ítélettel kiszabott felfüggesztett szabadságvesztés végrehajtásának az elrendelésére nem került sor.
- [7] Az ügy előzményei kapcsán az indítványozó kifejtette, hogy az előtte folyamatban lévő eljárást megelőzően az elítélt összbüntetési kérelmei alapján több bíróság előtt több büntetőeljárás indult, amelyek áttétel eredményeként az indítványozó előtt folytatódtak.
- [8] Az elítélt kérelmében megjelölt 17 alapítélet közül az első 12 a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) hatálybalépését, azaz 2013. július 1-jét megelőzően emelkedett jogerőre. A további öt ítélet kapcsán megállapítható, hogy az alapul szolgáló cselekmények elkövetési ideje 2013. július 1. előtti, tehát a régi Btk. hatálya idejére esik, ugyanakkor az ítéletek 2013. július 1-jét követő időpontban emelkedtek jogerőre.

- [9] Tekintettel ezen öt ítélet jogerőre emelkedésének az időpontjára, az összbüntetésbe foglalásra irányuló eljárásban kérdésként merült fel, hogy az eljáró bíróság a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Btk.) vagy a Btk. összbüntetési szabályai alapján köteles eljárni.
- [10] A régi Btk. és a Btk. szabályainak az alkalmazása a konkrét esetben különböző eredményre vezet arra tekintettel, hogy a Btk. 93. § (4) bekezdés a) pontja értelmében nem foglalható összbüntetésbe a korábban már összbüntetésbe foglalt büntetés.
- [11] A Nyíregyházi Törvényszék az indítvány alapjául szolgáló elsőfokú végzésével az elítélt kérelmét a Btk. rendelkezései alapján eljárva elutasította. Röviddel ezt követően, 2019. június 25-én került sor a BJE közzétételére a Magyar Közlönyben, így azt az indítványozónak alkalmaznia kellene az indítvány alapjául szolgáló másodfokú eljárásban.
- [12] A BJE alkalmazásával ugyanakkor kizárt maradna az eddig összbüntetésbe nem foglalt 4. számú elítélés összbüntetésbe foglalásának a lehetősége. A BJE rendelkező része kimondja, hogy az összbüntetési eljárás során alkalmazandó büntetőtörvény meghatározásakor az alapítéletekkel elbírált bűncselekmények elkövetési ideje közömbös, annak van jelentősége, hogy az összbüntetésbe foglalás lehetősége mikor nyílik meg. A 4. számú ítélettel kiszabott büntetés ugyan kvázi halmazati viszonyban áll mind az I. összbüntetési ítélet alapítéleteivel (5., 6., 7., 8., 9., 10., 11., 12.), mind a II. összbüntetési ítélet alapítéleteivel (1., 2., 3.), azonban az csak 2014. december 3-án vált végrehajthatóvá az eredetileg felfüggesztett szabadságvesztés végrehajtásának elrendelésével. A 4. számú ítélet vonatkozásában tehát csak ekkor, vagyis a Btk. hatálybalépését követően nyílt meg az összbüntetésbe foglalás lehetősége. A Btk. 93. § (4) bekezdés a) pontja pedig kizárja a korábban már összbüntetésbe foglalt büntetés újabb összbüntetésbe foglalását. Ilyen törvényi tilalmat a régi Btk. nem tartalmazott. Az indítványozó véleménye szerint a hátrányos következménnyel járó visszaható hatály tilalma miatt a régi Btk. alkalmazásával el kellene végezni az új összbüntetésbe foglalást, mivel valamennyi elkövetési idő, bármelyik két korábbi összbüntetés alapítéleteit és a 4. alatti szemléljük, a régi Btk. hatálya alá esik.
- [13] Az indítványozó okfejtése szerint a bűncselekmények elkövetésekor az elítélt számíthatott arra, hogy a bűncselekményeket egy eljárásban bírálják el, és halmazati büntetést szabnak ki vele szemben. Ennek hiányában számíthatott továbbá arra, hogy a kvázi halmazatban lévő bűncselekményei miatt a több ítélettel kiszabott büntetéseit összbüntetésbe fogják foglalni, mivel valamennyi bűncselekményt a régi Btk. hatálya alatt követte el. Erre a feltételezésre az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében rögzített jogbiztonság alkotmányos követelménye miatt volt alapos oka. Az indítványozó álláspontja szerint sérti a jogbiztonságot, hogy a BJE alapján a bíróságnak a régi Btk. helyett a Btk. rendelkezéseit kellene alkalmaznia, aminek következtében az elítélt egyértelműen hátrányosabb helyzetbe kerülne a Btk. összbüntetési szabályrendszerének előre nem látható szigorodása miatt. A szigorúbb törvény kötelező alkalmazásának előírása a hátrányos visszaható hatály tilalmába ütközik, amely szintén sérti az alkotmányos alapjogokat.
- [14] Az indítványozó további érvelése szerint a konkrét ügyben az elítéltet a BJE kötelező alkalmazása folytán annál is súlyosabb joghátrány érheti, mint a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény hatálybalépéséhez kapcsolódó átmeneti rendelkezésekről és egyes törvények módosításáról szóló 2012. évi CCXXIII. törvény (a továbbiakban: Btkátm.) 3. §-ának megsemmisítését megelőző jogi helyzetben, így alaptörvény-ellenes következménnyel kell számolnia.
- [15] A megsemmisített törvényhely ugyanis az ítélet jogerejének tulajdonított jelentőséget az alkalmazandó jogszabályi rendelkezés meghatározása körében, míg azt a BJE az összbüntetésbe foglalás lehetőségének a megnyílásához kapcsolja, amely jelen esetben nem lehet más, mint a Btk. hatálybalépését követő időpont, 2014. december 3. Így a 4. szám alatti elítélés még a Btkátm. 3. §-ának a hatálya alatt is összbüntetésbe foglalható lett volna, a BJE előírásai alapján ugyanakkor ez a lehetőség kizárt.
- [16] A megsemmisíteni indítványozott BJE ezáltal a visszaható hatály tilalmát sértő, alaptörvény-ellenes jogi helyzetet teremtett a rendes bíróságokra kötelező érvénnyel.
- [17] Mindezekre tekintettel az indítványozó kérte, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a BJE alaptörvény-ellenességét, és semmisítse meg azt az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének a megsértése miatt.
- [18] 2. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt hangsúlyozza, hogy a hatáskörébe tartozó ügyeket az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének a)–g) pontjai sorolják fel. Az Alkotmánybíróság – az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésének megfelelően – az Alaptörvény védelmének legfőbb szerveként alkotmányos kötelezettségeit hatáskörei gyakorlása folytán teljesíti {3136/2013. (VII. 2.) AB végzés, Indokolás [7]}. Ennek során nem csak az eljárásait kezdeményező indítványok jogalapját köteles vizsgálni, de nem mellőzheti annak vizsgálatát sem, hogy az egyes

indítványok formája és tartalma megfelel-e az Alaptörvényben szabályozott típuskényszernek, továbbá a törvényi feltételeknek {3058/2015. (III. 1.) AB végzés, Indokolás [9]}.

- [19] Az Alkotmánybíróság ezért elsőként azt vizsgálta, hogy a bírói indítvány megfelel-e az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésében, valamint az Abtv. 25. §-ában, 51. §-ában, 52. § (1) bekezdésében, 52. § (1b) bekezdés a)–f) pontjaiban, továbbá az 52. § (4)–(6) bekezdéseiben foglaltakból következő formai és tartalmi követelményeknek, illetőleg fennáll-e az indítvány érdemi vizsgálatának egyéb akadályai.
- [20] Az adott eljárásban az indítványozó az Abtv. 25. § (1) bekezdésére alapította a kérelmét, amely a BJE alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányult. Az Alkotmánybíróság erre is figyelemmel vizsgálta, hogy az indítvány a határozott kérelem feltételeinek [Abtv. 52. § (1b) bekezdés a)–f) pont] megfelel-e.
- [21] Az indítványozó megjelölte azt a törvényi rendelkezést [Abtv. 25. § (1) bekezdés], amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására [Abtv. 52. § (1b) bekezdés a) pont]. Az indítványozó előadta az eljárás megindításának indokait [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont]. Az indítványozó megjelölte az Alkotmánybíróság által vizsgálandó jogegységi határozatot [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont] és az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezését [B] cikk (1) bekezdés].
- [22] Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja értelmében az indítványnak indokolást kell tartalmaznia arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével. Ennek a feltételnek az indítvány szintén megfelel, mivel az indítványozó az Alkotmánybíróság gyakorlatában kialakított követelményeknek megfelelő indokolást adott elő az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése vonatkozásában.
- [23] Az Alkotmánybíróság megállapította azt is, hogy az indítvány kifejezett kérelmet tartalmaz az Alkotmánybíróság döntésének tartalmára [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont]. Az indítvány az Abtv. 41. § (1) bekezdésében foglaltak szerint a BJE alaptörvény-ellenessége megállapítására és megsemmisítésére irányul.
- [24] A fentiekre figyelemmel az Alkotmánybíróság a BJE alkotmányossági vizsgálatát az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése tekintetében folytathatta le.
- [25] Az Abtv. 25. § (1) bekezdése értelmében az egyedi normakontroll eljárásnak további két – egymással összefüggő – feltétele, hogy a bírói kezdeményezés ténybeli alapja a bíró előtt folyamatban lévő egyedi ügy legyen, és a kezdeményezésnek ebben az ügyben alkalmazandó jogszabály – jogegységi határozat – vizsgálatára kell irányulnia {3112/2014. (IV. 17.) AB végzés, Indokolás [3]; 3242/2014. (IX. 22.) AB végzés, Indokolás [4]}. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata értelmében ugyanis a bírói kezdeményezés mint normakontroll egyedi vagy konkrét jellege az absztrakt utólagos normakontrollhoz képest annyiban szűkebb, hogy az indítványozó bíró csak az ügyben alkalmazott jogszabályt támadhatja meg és részletesen meg kell indokolnia, hogy valóban kell-e azt az adott ügyben alkalmaznia. Csak ezzel biztosítható ugyanis a kezdeményezés egyedi – konkrét – normakontroll jellege.
- [26] Az Alkotmánybíróság a 3193/2014. (VII. 15.) AB végzésben ezzel összefüggésben az alábbiakat rögzítette. „Az Abtv. nem teszi lehetővé a bíró számára, hogy utólagos absztrakt normakontrollt kezdeményezzen, a bírói kezdeményezés nem *actio popularis*, hanem az egyedi – konkrét – normakontroll eljárás egyik fajtája”, amellyel a bíró az Abtv. 25. § (1) bekezdésében meghatározott esetben élhet (Indokolás [5]). Az eljáró bíró tehát csak azon jogszabály, illetve jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítására tehet indítványt, melyet a konkrét ügy elbírálása során kifejezetten alkalmaznia kell. „Ebből következően alapvető feltétel a támadott norma és a folyamatban lévő egyedi ügy közötti közvetlen összefüggés. Amennyiben a bírói kezdeményezés olyan jogszabályt vagy jogszabályi rendelkezést támad meg az Alkotmánybíróság előtt, mely az előtte folyamatban lévő (az Alkotmánybírósághoz fordulás miatt felfüggesztésre került) ügygel nem áll összefüggésben, annak elbírálása során nyilvánvalóan nem kerül alkalmazásra, akkor érdemi alkotmányossági vizsgálatnak nincs helye.” (Indokolás [5])
- [27] Ezen felül rögzítette az Alkotmánybíróság azt a követelményt is, hogy az alkalmazandó jog megállapítása a rendes bíróság – a konkrét perben eljáró bíró – hatásköre, az Alkotmánybíróság általában tartózkodik attól, hogy e mérlegelésbe beavatkozzon. A bíró feladata és hatásköre ugyanis eldönteni, hogy mely jogszabályok és konkrét jogszabályi rendelkezések alapján, illetve alkalmazásával dönt a benyújtott kereset (előterjesztett vád) tárgyában {6/2014. (II. 26.) AB határozat, Indokolás [14]; 3037/2014. (III. 13.) AB határozat, Indokolás [29]; 3193/2014. (VII. 15.) AB végzés, Indokolás [6]}.
- [28] Ugyanakkor az Alkotmánybíróságnak alkotmányos funkciójával összefüggésben az Alaptörvényből és az Abtv.-ből fakadó kötelessége, hogy a bírói kezdeményezés törvényi feltételeinek a fennállását megvizsgálja, és azok nyilvánvaló hiánya esetében a kezdeményezést visszautasítsa {3193/2014. (VII. 15.) AB végzés, Indokolás [6]}. Az alkalmazandó jog megjelölését ezért az Alkotmánybíróság csak abban az esetben vizsgálhatja felül, ha nyilvánvalóan nem áll összefüggésben az ügygel.

- vánvaló, hogy a megjelölt jogszabályt az indítványra okot adó esetben biztosan nem kell alkalmazni {6/2014. (II. 26.) AB határozat, Indokolás [14]}.
- [29] Az Alaptörvény 25. cikk (2) bekezdése értelmében a rendes bírósági szervezet legfőbb szerve a Kúria, amely biztosítja a rendes bíróságok jogalkalmazásának egységét, a rendes bíróságokra kötelező jogegységi határozatot hoz. A támadott BJE az összbüntetési eljárás során alkalmazandó büntető anyagi jogi szabályokról szól, és rendelkezései a bíróságok számára 2019. június 25-től irányadók. Az Alkotmánybíróság az érdemi vizsgálat feltételeit érintően ezért megállapította, hogy az indítvánnyal támadott BJE a konkrét összbüntetési eljárásban az indítvány előterjesztésekor alkalmazandó volt.
- [30] Az Alkotmánybíróság ugyanakkor az indítvány előterjesztését követően meghozott 1/2020. (I. 2.) AB határozatának (a továbbiakban: Abh.) rendelkező részében megállapította, hogy BJE alaptörvény-ellenes, ezért a jogegységi határozatot a Magyar Közlönyben történő közzétételére, 2019. június 25. napjára visszaható hatállyal megsemmisítette. Egyúttal elrendelte a BJE alkalmazásával meghozott, jogerős határozattal lezárt büntetőeljárások felülvizsgálatát.
- [31] Az Abh. alapján ezért felmerült a *res iudicata* kérdése, továbbá azzal kapcsolatosan az Abtv. 64. § f) pontjában foglalt – az Abtv. 31. § (1) bekezdésén alapuló – okból történő visszautasítás lehetősége. Az Alkotmánybíróság ezért megvizsgálta, hogy a konkrét esetben előadott indítványozói kifogások ítélt dolognak minősülnek-e.
- [32] A jelen indítvány és az Abh. rendelkező részének és indokolásának az összevetésével az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Abh.-ban az Alkotmánybíróság elvégezte azon kifogások alkotmányossági vizsgálatát, amelyekre az indítványozó jelen indítványt alapította, és a jelen indítványban megsemmisíteni kért BJE-t megsemmisítette.
- [33] 3. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy a jelen ügyben a bírói kezdeményezés kapcsán *res iudicata* megállapításának van helye. Az indítványban foglalt kifogások ítélt dolog jellege pedig az Alkotmánybíróság érdemi vizsgálatának az akadálya. Így az Abtv. 31. § (1) bekezdésén foglaltak fennállása miatt az Abtv. 64. § f) pontja alapján az indítvány visszautasításának volt helye.

Budapest, 2020. február 18.

Dr. Juhász Imre s. k.,
helyettes tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: III/1597/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3053/2020. (III. 2.) AB VÉGZÉSE

bírói kezdeményezés visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa jogegységi határozat alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló bírói kezdeményezés tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság az összbüntetési eljárás során alkalmazandó büntető anyagi jogi szabályokról szóló 2/2019. Büntető jogegységi határozat alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló bírói kezdeményezést – mivel az 1/2020. (I. 2.) AB határozat alapján ítélt dolognak minősül – visszautasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. A Debreceni Ítéltábla tanácsa (a továbbiakban: indítványozó) az előtte Bpkf.III.394/2019. szám alatt, összbüntetésbe foglalás miatt folyamatban lévő eljárást felfüggesztette, és egyidejűleg az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 25. §-a alapján bírói kezdeményezéssel fordult az Alkotmánybírósághoz az összbüntetési eljárás során alkalmazandó büntető anyagi jogi szabályokról szóló 2/2019. Büntető jogegységi határozat (a továbbiakban: BJE) alaptörvény-ellenességének megállapítása és a kihirdetésére visszamenőleges hatályú megsemmisítése iránt. Kérte továbbá, hogy az Alkotmánybíróság rendelje el a támadott jogegységi határozat alkalmazásával lefolytatott, jogerősen lezárt büntetőeljárások felülvizsgálatát.
- [2] A konkrét ügy előzményeit érintően az indítványozó előadta, hogy az elítélt összbüntetésbe foglalásra vonatkozó kérelmét az Egri Törvényszék 2019. május 22-én kelt, 5.Bpk.47/2019/5. számú végzésével elutasította. Az elsőfokú végzés alapjául szolgáló kérelmében az elítélt összesen nyolc alapítélet vonatkozásában kezdeményezte az összbüntetésbe foglalást. Ezen nyolc alapítélet közül a Nyíregyházi Városi Bíróság 2012. március 30-án kelt 39.Bk.234/2012/2. számú ítéletével, amely a Nyíregyházi Törvényszék 2.Bkf.326/2012/2. számú határozatával 2012. május 25-én emelkedett jogerőre, az 1., 2. és 3. ítéletekben foglalt büntetéseket összbüntetésbe foglalta és az összbüntetés tartamát 2 év 7 hónapi börtönbüntetésben állapította meg (a továbbiakban: I. összbüntetési ítélet). A Debreceni Törvényszék 2013. január 22-én kelt 7.Bk.34/2013/3. számú ítéletével továbbá, amely a Debreceni Ítéltábla Bkf.III.126/2013/2. számú határozatával 2013. február 28-án emelkedett jogerőre, összbüntetésbe foglalta a 4., 5., 6. és 7. ítéletekben kiszabott büntetéseket, az összbüntetés tartamát 13 év 2 hónap fegyházbüntetésben megállapítva (a továbbiakban: II. összbüntetési ítélet). Az ítéletben az ítéltábla rögzítette azt is, hogy az elítélt bünszervezetben követett el bűncselekményt és különös visszaeső, így feltételes szabadságra nem bocsátható. Az elítélt ezen két összbüntetési ítéletben kiszabott büntetéseit, valamint a 8. alapítéletben kiszabott büntetését folyamatosan tölti.
- [3] Az elítélt kérelmében megjelölt nyolc alapítélet közül az első hét a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) hatálybalépését, azaz 2013. július 1-jét megelőzően emelkedett jogerőre. Az utolsó, 8. elítélés ugyanakkor az Egri Törvényszék 2014. március 25-én kelt 5.B.294/2012/190. számú ítéletén alapul, amely a Debreceni Ítéltábla Bf.III.564/2014/25. számú határozatával 2015. június 18-án emelkedett jogerőre. Az alapul szolgáló bűncselekmény elkövetési ideje 2006. december 28. és 2007. február 21. között esett.
- [4] Tekintettel az utóbbi, nyolcadik ítélet jogerőre emelkedésének az időpontjára, az összbüntetésbe foglalásra irányuló eljárásban kérdésként merült fel, hogy az eljáró bíróság a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Btk.) vagy a Btk. összbüntetési szabályai alapján köteles eljárni.
- [5] A régi Btk. és a Btk. szabályainak az alkalmazása a konkrét esetben különböző eredményre vezet arra tekintettel, hogy a Btk. 93. § (4) bekezdés a) pontja értelmében nem foglalható összbüntetésbe a korábban már összbüntetésbe foglalt büntetés, vagyis jelen esetben az első hét ítélet.
- [6] Az Egri Törvényszék az összbüntetésbe foglalási kérelmet elutasító végzésének az indokolásában részletesen elemezte az összbüntetés jogintézményét, valamint a 10/2018. (VII. 18.) AB határozatot (a továbbiakban: Abh1.)

és az ahhoz kapcsolódó további alkotmánybírósági határozatokat. Ennek eredményeként megállapította, hogy a hivatkozott alkotmánybírósági határozatok indokolásában foglaltakkal szemben a bíróság a konkrét esetben nem alkalmazhatja a Btk. 2. § (1)–(2) bekezdésében foglaltakat az összbüntetésbe foglalás során, ezért nem végezheti el az összbüntetésbe foglalást a régi Btk. irányadó rendelkezései alapján.

- [7] Az Egri Törvényszék elutasító végzésének kelte után megszületett a BJE, amelyet a másodfokú felülbírálat során az indítványozónak alkalmaznia kellene.
- [8] A törvényszéki végzés indokolásában kifejtett érvelés megegyezik a jogegységi határozatban írtakkal. Így a jogegységi határozat kötelező alkalmazása nem vezethet más eredményre, mint a törvényszék végzésének helybenhagyására. Az indítványozó szerint ugyanakkor az összbüntetési eljárásban nem szabadna figyelmen kívül hagyni, hogy a 8. ítélettel kiszabott büntetés kvázi halmazati viszonyban áll a II. összbüntetési ítélet valamenynyí alapítéletében kiszabott büntetéssel, mivel az elkövetési idők a legkorábbi ítélet jogerőre emelkedése (2010. június 16.) előttiék, és értelemszerűen a Btk. hatálybalépését megelőzőek. A régi Btk. összbüntetési szabályainak alkalmazásával ezen ítéletek vonatkozásában megnyílna a többszörös összbüntetésbe foglalás lehetősége, amely döntés az elítéltre nézve jóval kedvezőbb összbüntetés kiszabását tenné lehetővé.
- [9] Az indítványozó okfejtése szerint a bűncselekmények elkövetésekor az elítélt számíthatott arra, hogy a bűncselekményeket egy eljárásban bírálják el, és halmazati büntetést szabnak ki vele szemben. Ennek hiányában számíthatott továbbá arra, hogy a kvázi halmazatban lévő bűncselekményei miatt a több ítélettel kiszabott büntetéseit összbüntetésbe fogják foglalni, mivel valamennyi bűncselekmény a régi Btk. hatálya alatt követte el. Erre a feltételezésre az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében rögzített jogbiztonság alkotmányos követelménye miatt volt alapos oka. Az indítványozó álláspontja szerint sérti a jogbiztonságot, hogy a BJE alapján a bíróságnak a régi Btk. helyett a Btk. rendelkezéseit kellene alkalmaznia, aminek következtében az elítélt egyértelműen hátrányosabb helyzetbe kerülne a Btk. összbüntetési szabályrendszerének előre nem látható szigorodása miatt. A szigorúbb törvény kötelező alkalmazásának előírása a hátrányos visszaható hatály tilalmába ütközik, amely szintén sérti az alkotmányos alapjogokat.
- [10] Az indítványozó további érvelése szerint a konkrét ügyben az elítéltet a BJE kötelező alkalmazása folytán ugyanolyan joghátrány érheti, mint a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény hatálybalépéséhez kapcsolódó átmeneti rendelkezésekről és egyes törvények módosításáról szóló 2012. évi CCXXIII. törvény (a továbbiakban: Btkátm.) 3. §-ának megsemmisítését megelőző jogi helyzetben, így alaptörvény-ellenes következménnyel kell számolnia. A megsemmisíteni indítványozott jogegységi határozat ugyanis olyan jogértelmezést fogalmaz meg, amely visszaállítja egy olyan jogszabályhely tartalmát, amelynek az alaptörvény-ellenességét az Alkotmánybíróság már megállapította, ezzel alaptörvény-ellenes jogi helyzetet teremtve a rendes bíróságokra kötelező érvénnyel.
- [11] Mindezekre, különösen az Abh1. megállapításaira tekintettel az indítványozó kérte, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a BJE alaptörvény-ellenességét, és semmisítse meg azt az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének a megsértése miatt.
- [12] 2. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt hangsúlyozza, hogy a hatáskörébe tartozó ügyeket az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének a)–g) pontjai sorolják fel. Az Alkotmánybíróság – az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésének megfelelően – az Alaptörvény védelmének legfőbb szerveként alkotmányos kötelezettségeit hatáskörei gyakorlása folytán teljesíti [3136/2013. (VII. 2.) AB végzés, Indokolás [7]]. Ennek során nem csak az eljárásait kezdeményező indítványok jogalapját köteles vizsgálni, de nem mellőzheti annak vizsgálatát sem, hogy az egyes indítványok formája és tartalma megfelel-e az Alaptörvényben szabályozott típuskényszernek, továbbá a törvényi feltételeknek [3058/2015. (III. 1.) AB végzés, Indokolás [9]].
- [13] Az Alkotmánybíróság ezért elsőként azt vizsgálta, hogy a bírói indítvány megfelel-e az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésében, valamint az Abtv. 25. §-ában, 51. §-ában, 52. § (1) bekezdésében, 52. § (1b) bekezdés a)–f) pontjaiban, továbbá az 52. § (4)–(6) bekezdéseiben foglaltakból következő formai és tartalmi követelményeknek, illetőleg fennáll-e az indítvány érdemi vizsgálatának egyéb akadály.
- [14] Az adott eljárásban az indítványozó az Abtv. 25. § (1) bekezdésére alapította a kérelmét, amely a BJE alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányult. Az Alkotmánybíróság erre is figyelemmel vizsgálta, hogy az indítvány a határozott kérelem feltételeinek [Abtv. 52. § (1b) bekezdés a)–f) pont] megfelel-e.
- [15] Az indítványozó megjelölte azt a törvényi rendelkezést [Abtv. 25. § (1) bekezdés], amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására [Abtv. 52. § (1b) bekezdés a) pont]. Az indítványozó előadta az eljárás megindításának indokait [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont]. Az indítványozó megjelölte az Alkot-

- mánybíróság által vizsgálendő jogegységi határozatot [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont] és az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezését [B] cikk (1) bekezdés].
- [16] Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja értelmében az indítványnak indokolást kell tartalmaznia arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével. Ennek a feltételnek az indítvány szintén megfelel, mivel az indítványozó az Alkotmánybíróság gyakorlatában kialakított követelményeknek megfelelő indokolást adott elő az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése vonatkozásában.
- [17] Az Alkotmánybíróság megállapította azt is, hogy az indítvány kifejezett kérelmet tartalmaz az Alkotmánybíróság döntésének tartalmára [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont]. Az indítvány az Abtv. 41. § (1) bekezdésében foglaltak szerint a BJE alaptörvény-ellenessége megállapítására és megsemmisítésére irányul.
- [18] A fentiekre figyelemmel az Alkotmánybíróság a BJE alkotmányossági vizsgálatát az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése tekintetében folytathatta le.
- [19] Az Abtv. 25. § (1) bekezdése értelmében az egyedi normakontroll eljárásnak további két – egymással összefüggő – feltétele, hogy a bírói kezdeményezés ténybeli alapja a bíró előtt folyamatban lévő egyedi ügy legyen, és a kezdeményezésnek ebben az ügyben alkalmazandó jogszabály – jogegységi határozat – vizsgálatára kell irányulnia {3112/2014. (IV. 17.) AB végzés, Indokolás [3]; 3242/2014. (IX. 22.) AB végzés, Indokolás [4]}. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata értelmében ugyanis a bírói kezdeményezés mint normakontroll egyedi vagy konkrét jellege az absztrakt utólagos normakontrollhoz képest annyiban szűkebb, hogy az indítványozó bíró csak az ügyben alkalmazott jogszabályt támadhatja meg, és részletesen meg kell indokolnia, hogy valóban kell-e azt az adott ügyben alkalmaznia. Csak ezzel biztosítható ugyanis a kezdeményezés egyedi – konkrét – normakontroll jellege.
- [20] Az Alkotmánybíróság a 3193/2014. (VII. 15.) AB végzésben ezzel összefüggésben az alábbiakat rögzítette. „Az Abtv. nem teszi lehetővé a bíró számára, hogy utólagos absztrakt normakontrollt kezdeményezzen, a bírói kezdeményezés nem *actio popularis*, hanem az egyedi – konkrét – normakontroll-eljárás egyik fajtája”, amellyel a bíró az Abtv. 25. § (1) bekezdésében meghatározott esetben élhet (Indokolás [5]). Az eljáró bíró tehát csak azon jogszabály, illetve jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítására tehet indítványt, melyet a konkrét ügy elbírálása során kifejezetten alkalmaznia kell. „Ebből következően alapvető feltétel a támadott norma és a folyamatban lévő egyedi ügy közötti közvetlen összefüggés. Amennyiben a bírói kezdeményezés olyan jogszabályt vagy jogszabályi rendelkezést támad meg az Alkotmánybíróság előtt, mely az előtte folyamatban lévő (az Alkotmánybírósághoz fordulás miatt felfüggesztésre került) üggyel nem áll összefüggésben, annak elbírálása során nyilvánvalóan nem kerül alkalmazásra, akkor érdemi alkotmányossági vizsgálatnak nincs helye.” (Indokolás [5])
- [21] Ezen felül rögzítette az Alkotmánybíróság azt a követelményt is, hogy az alkalmazandó jog megállapítása a rendes bíróság – a konkrét perben eljáró bíró – hatásköre, az Alkotmánybíróság általában tartózkodik attól, hogy e mérlegelésbe beavatkozzon. A bíró feladata és hatásköre ugyanis eldönteni, hogy mely jogszabályok és konkrét jogszabályi rendelkezések alapján, illetve alkalmazásával dönt a benyújtott kereset (előterjesztett vád) tárgyában {6/2014. (II. 26.) AB határozat, Indokolás [14]; 3037/2014. (III. 13.) AB határozat, Indokolás [29]; 3193/2014. (VII. 15.) AB végzés, Indokolás [6]}.
- [22] Ugyanakkor az Alkotmánybíróságnak alkotmányos funkciójával összefüggésben az Alaptörvényből és az Abtv.-ből fakadó kötelessége, hogy a bírói kezdeményezés törvényi feltételeinek a fennállását megvizsgálja, és azok nyilvánvaló hiánya esetében a kezdeményezést visszautasítsa {3193/2014. (VII. 15.) AB végzés, Indokolás [6]}. Az alkalmazandó jog megjelölését ezért az Alkotmánybíróság csak abban az esetben vizsgálhatja felül, ha nyilvánvaló, hogy a megjelölt jogszabályt az indítványra okot adó esetben biztosan nem kell alkalmazni {6/2014. (II. 26.) AB határozat, Indokolás [14]}.
- [23] Az Alaptörvény 25. cikk (2) bekezdése értelmében a rendes bírósági szervezet legfőbb szerve a Kúria, amely biztosítja a rendes bíróságok jogalkalmazásának egységét, a rendes bíróságokra kötelező jogegységi határozatot hoz. A támadott BJE az összbüntetési eljárás során alkalmazandó büntető anyagi jogi szabályokról szól, és rendelkezései a bíróságok számára 2019. június 25-től irányadók. Az Alkotmánybíróság az érdemi vizsgálat feltételeit érintően ezért megállapította, hogy az indítvánnyal támadott BJE a konkrét összbüntetési eljárásban az indítvány előterjesztésekor alkalmazandó volt.
- [24] Az Alkotmánybíróság ugyanakkor az indítvány előterjesztését követően meghozott 1/2020. (I. 2.) AB határozatának (a továbbiakban: Abh2.) rendelkező részében megállapította, hogy BJE alaptörvény-ellenes, ezért a jogegységi határozatot a Magyar Közlönyben történő közzétételére, 2019. június 25. napjára visszaható hatállyal

megsemmisítette. Egyúttal elrendelte a BJE alkalmazásával meghozott, jogerős határozattal lezárt büntetőeljárások felülvizsgálatát.

- [25] Az Abh2. alapján ezért felmerült a *res iudicata* kérdése, továbbá azzal kapcsolatosan az Abtv. 64. § f) pontjában foglalt – az Abtv. 31. § (1) bekezdésén alapuló – okból történő visszautasítás lehetősége. Az Alkotmánybíróság ezért megvizsgálta, hogy a konkrét esetben előadott indítványozói kifogások ítélt dolognak minősülnek-e.
- [26] A jelen indítvány és az Abh2. rendelkező részének és indokolásának az összevetésével az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Abh2.-ben az Alkotmánybíróság elvégezte azon kifogások alkotmányossági vizsgálatát, amelyekre az indítványozó jelen indítványt alapította, és a jelen indítványban megsemmisíteni kért BJE-t megsemmisítette.
- [27] 3. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy a jelen ügyben a bírói kezdeményezés kapcsán *res iudicata* megállapításának van helye. Az indítványban foglalt kifogások ítélt dolog jellege pedig az Alkotmánybíróság érdemi vizsgálatának az akadály. Így az Abtv. 31. § (1) bekezdésén foglaltak fennállása miatt az Abtv. 64. § f) pontja alapján az indítvány visszautasításának volt helye.

Budapest, 2020. február 18.

Dr. Juhász Imre s. k.,
helyettes tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: III/1550/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3054/2020. (III. 2.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Bfv.III.1.310/2018/22. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Árva Tamás ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján a Kúria Bfv.III.1.310/2018/22. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az első fokon eljáró bíróságnál.
- [2] A Fővárosi Törvényszék 2017. január 24-én kelt, 26.B.288/2011/231. számú ítéletében az indítványozót bűnösnek mondta ki a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 376. § (1) bekezdésébe ütköző és az (5) bekezdés a) pontja szerint minősülő társtettesként elkövetett hűtlen kezelés bűntettében, és ezért őt 1 év 6 hónap szabadságvesztésre ítélte, amelynek végrehajtását 2 év próbaidőre felfüggesztette. Az elsőfokú bíróság az indítványozót előzetes mentesítésben részesítette, kötelezte továbbá a többi terhelttel egyetemlegesen 131 700 000 Ft összeg és annak törvényes kamata megfizetésére.
- [3] A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 2018. február 28-án jogerőre emelkedett 5.Bf.217/2017/25. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet megváltoztatta. A másodfokú bíróság az indítványozó terhére rótt bűncselekményt a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Btk.) 320. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés szerint minősülő hanyag kezelés vétségének minősítette, továbbá a társtettesi elkövetésre utalást mellőzte és az indítványozót megrovásban részesítette. A másodfokú bíróság a polgári jogi igény összegét 123 010 000 Ft-ra mérsékelte.
- [4] A Kúria 2019. április 4-én kelt, Bfv. III.1.310/2018/22. számú végzésével az elsőfokú és a másodfokú ítéleteket az indítványozó tekintetében hatályában fenntartotta.
- [5] Az indítványozó jogi képviselője útján az Abtv. 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be az elsőfokú bíróságnál 2019. június 19-én a Kúria Bfv.III.1.310/2018/22. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítása és – az első és másodfokú ítéletre is kiterjedően – a megsemmisítése érdekében, mert álláspontja szerint a támadott bírósági határozatok sértik az Alaptörvény B) cikkét és a XXIV. cikk (1) bekezdésben foglalt jogait. Az indítványozó kérte továbbá az Abtv. 53. § (4) bekezdése alapján az indítvány elbírálásáig a jogerős másodfokú ítélet végrehajtásának a felfüggesztését.
- [6] Az Alkotmánybíróság hiánypótlási felhívására az indítványozó a jogi képviselője útján 2019. július 23-án alkotmányjogi panaszát kiegészítette, és az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszának indokait lényegében megismételte azzal, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (1), (3), (4) és (7) bekezdéseinek a megsértésére is hivatkozott.
- [7] 2. Az Alkotmánybíróság elsőként azt vizsgálta, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panaszok befogadhatóságára vonatkozó kritériumoknak.
- [8] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet benyújtani az ügyben első fokon eljáró bírósághoz címezve. Az indítványozó a Kúria támadott végzését 2019. április 11-én vette át. Az indítványozó az Abtv. 27. §-a szerinti panaszát 2019. június 7-én – határidőben – nyújtotta be az elsőfokú bírósághoz.
- [9] Az Abtv. 27. §-a szerinti panasz részben eleget tett az Abtv. 52. § (1), illetve (1b) bekezdésében foglalt, a határozott kérelemre vonatkozó követelményeknek. Az indítvány tartalmazta az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést (az Abtv. 27. §), a támadott bírósági határozat megjelölését (a Kúria Bfv.III.1.310/2018/22. számú végzését), az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [az Alaptörvény B) cikkét,

- a XXIV. cikk (1) bekezdését, a XXVIII. cikk (1), (3), (4), (7) bekezdéseit], valamint indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel. Az indítvány kifejezett kérelmet tartalmazott továbbá abban a tekintetben, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a támadott bírósági határozatok alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg azokat. Az Alkotmánybíróság rögzítette továbbá, hogy az indítványozó mint az alkotmányjogi panasznak alapul szolgáló büntetőeljárás terheltje, értelemszerűen érintettnek minősül és a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette.
- [10] Az indítvány a határozott kérelemre vonatkozó követelményeknek az alábbiak tekintetében nem tett eleget.
- [11] Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének sérelmével kapcsolatban az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint alkotmányjogi panaszt csak kivételes esetben – a visszaható hatályú jogalkotásra és jogalkalmazásra, valamint a felkészülési idő hiányára alapozva – lehet benyújtani {3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [14]; megerősítette pl. 3051/2016. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [14]}. A kérelmező nem ezeknek az Alaptörvényben biztosított jogoknak a sérelmére alapozta alkotmányjogi panaszát, így az Alkotmánybíróság az indítvány ezen elemét érdemben nem vizsgálta.
- [12] Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése a közigazgatási hatósági eljárás vonatkozásában fogalmazza meg a tisztességes eljárás követelményét, így a panasszal támadott bírósági határozatok és ezen alaptörvényi rendelkezés között nincs összefüggés. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint ennek következtében a panasznak ez az eleme érdemben nem vizsgálható {pl. 3179/2013. (X. 9.) AB végzés, Indokolás [6]; 3122/2017. (V. 30.) AB végzés, Indokolás [12]; 3124/2017. (V. 30.) AB végzés, Indokolás [13]}.
- [13] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (3)–(4) és (7) bekezdéseire is hivatkozott, de azokhoz alkotmányjogi szempontból értékelhető indokolást nem fűzött. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az ilyen indokolás hiánya az érdemi elbírálás akadálya {3149/2016. (VII. 22.) AB végzés, Indokolás [27]}.
- [14] Az Alkotmánybíróság ennek következtében vizsgálatát kizárólag az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés tekintetében folytatta le.
- [15] 3. Az Abtv. 29. §-a alapján az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának további feltétele, hogy az a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [16] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jog tekintetében két törvényességi jellegű kifogást terjesztett elő, amelyeket azonban a büntetőeljárás során a bíróságok már részletesen megvizsgáltak és azokról döntöttek.
- [17] Az indítványozó álláspontja szerint annak következtében, hogy az elsőfokú bíróság által az indítványozó tekintetében megállapított hűtlen kezelés büntettét a másodfokú bíróság átminősítette hanyag kezelés vétségére – tekintettel a hanyag kezelés vétségének három éves elévülési idejére – a terhére rótt bűncselekményt elévültnek kell tekinteni. A Kúria a támadott végzésének indokolásában részletesen kifejtette, hogy félbeszakítja az elévülést az ismeretlen tettes kilétének felderítése érdekében az ismeretlen tettes elleni eljárásban foganatosított eljárási cselekmény is. Előfordulhat olyan eset is, hogy a nyomozás egyszerre ismert és ismeretlen tettes ellen folyik az ismert elkövetőkkel való közös cselekményeinek felderítése érdekében. Ilyen esetben az ügy előbbre vitelét célzó eljárási cselekmények mind az ismert, mind pedig az ismeretlen elkövetők tekintetében megszakítják az elévülést. Az elévülési idő megszakítása nem korlátlanul érvényesíthető, mert félbeszakító hatás csak bizonyos eljárási cselekményekhez fűzhető. A Kúria ezért ezt követően megjelölte azokat a releváns történeti tényállási elemeket, amelyek folytán az indítványozó bűncselekményének az elévülése megszakadt (pl. a feljelentés kiegészítése, az értébecslés beszerzése iránti intézkedés, a tanúkihallgatások) (a Kúria támadott végzése, Indokolás [109]–[119]).
- [18] Az Alkotmánybíróság rögzíti, hogy a történeti tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése, az elkövetett bűncselekmények minősítése, a büntethetőséget megszüntető okok feltárása és azok alapjául szolgáló tények megállapítása a rendes bíróságok kizárólagos feladata, így ezek felülvizsgálatára az Alkotmánybíróságnak nincs hatásköre. Az Alkotmánybíróság a büntetőeljárás garanciáira, az eljárás kereteire vonatkozó alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdéseket, illetve a konkrét bírói döntés érdemére kiható alaptörvényt sértést vizsgálja. Jelen ügyben az elévülési idő megszakításának az értelmezése egy kiforrott bírói gyakorlaton alapult, amelyre vonatkozóan a Kúria a határozatát is megjelölte (pl. BH 2007.363). A történeti tényállás elemeinek rögzítése és az elévülés szempontjából azok relevanciájának értékelése szintén a bíróságok hatáskörébe tartozik, amelyet

az Alkotmánybíróság negyedfokú bíróságként nem vizsgálhat felül. Mindezen indokok következtében az indítványban az elévüléssel kapcsolatban felhozott indokok nem alapozzák meg a befogadhatósághoz szükséges, az Abtv. 29. §-ában rögzített feltételeket.

- [19] Az indítványozó másik kifogása a szakértői véleményt támadja. Eszerint a bíróság annak az épületnek az értékét, amelyre nézve a bűncselekményt elkövették, olyan szakértői vélemény alapján állapította meg, amelyet elfogult szakértő készített. Az indítványozó a szakértő elfogultságát annak alapján vélte valószínűsíthetőnek, hogy a szakértő a szokásos díjazás tiszteresét kapta a feladat elvégzéséért. A Kúria támadott végzésében a szakértői vélemény és az értékmeghatározás elfogadását az irányadó tényállás vitatásának tekintette, amelynek álláspontja szerint felülvizsgálati eljárásban nincs helye (Indokolás [123]). A másodfokú bíróság azonban az indítványozónak a szakértő elfogultságára vonatkozó kifogásáról döntött és rendkívül részletesen indokolta álláspontját (másodfokú ítélet 49. oldal utolsó bekezdéstől az 53. oldal második bekezdésig).
- [20] A szakértő kizárásáról, elfogultságáról a büntetőeljárás törvény alapján a bíróságok döntenek. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének vizsgálata során az Abtv. 27. §-ában szabályozott hatáskörében eljárva kizárólag a bírói döntés és az Alaptörvény összhangját biztosítja. A tisztességes eljárás alapjoga nem teremthet alapot arra, hogy a bírósági szervezet felett hagyományos, negyedfokú jogorvoslati fórumként járjon el {3352/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Önmagukban a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések ugyanis nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasz előterjesztésére {3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [28]}. A bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság tartózkodik attól, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; 3065/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [5]; 3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [28]; 3391/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [25]; 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]}. Az Alkotmánybíróság a tisztességes eljáráshoz való jog érvényesülésének vizsgálata során ezért nem dönthet egy konkrét ügyben arról, hogy a szakértő elfogult volt-e vagy sem. Az Alkotmánybíróság azt vizsgálja, hogy az indítványozónak módja volt-e eljárási jogai gyakorlására, a szakértőt érintő kifogásai előterjesztésére és indokolására, továbbá az ügyben eljáró bíróságok a szakértőre vonatkozó indítványozói kifogásokat megvizsgálták-e és álláspontjukat részletesen indokolták-e.
- [21] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint jelen alkotmányjogi panaszban foglalt törvényességi kifogások az idézett bírói határozatok fényében nem utalnak olyan szintű eljárási, bizonyítási, jogszabály-értelmezési vagy büntetéskiszabási hiányosságra, amelyek a bírói döntés érdemére kiható alaptörvény-ellenesség kételyét megalapoznák vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vetnének fel.
- [22] 4. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság – az Abtv. 56. § (2)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1)–(2) bekezdései alapján eljárva – az alkotmányjogi panaszt – figyelemmel az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjában és 29. §-ában foglaltakra – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján visszautasította.
- [23] Az indítványozó alkotmányjogi panaszbeadványában kérte az Alkotmánybíróságot, hogy a sérelmezett bírói határozat végrehajtásának felfüggesztésére hívja fel az eljáró bíróságot. Tekintettel arra, hogy az alkotmányjogi panasz befogadása visszautasításra került, így az Alkotmánybíróság mellőzte a felfüggesztés iránti kérelem vizsgálatát.

Budapest, 2020. február 18.

Dr. Juhász Imre s. k.,
helyettes tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1055/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3055/2020. (III. 2.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Budapest Környéki Törvényszék 10.Pf.20.050/2019/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt előterjesztett alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A gazdasági társaság indítványozó jogi képviselője (dr. Megyesi Tibor ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett az Alkotmánybíróság elé a Budapest Környéki Törvényszék 10.Pf.20.050/2019/8. számú ítélete ellen, annak alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérve. Az indítványozó szerint a támadott ítélet sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, a XXVIII. cikk (1) bekezdését és a 15. cikk (4) bekezdését.
- [2] Az indítványozó által támadott ítéletével a Budapest Környéki Törvényszék (a továbbiakban: másodfokú bíróság) az elsőfokú bíróság ítéletét akként változtatta meg, hogy az indítványozó kereseti kérelmét elutasította.
- [3] A támadott ítélet alapjául szolgáló ügy előzménye, hogy a peres felek között 2012. januárjában elosztóhálózat-használati szerződés jött létre az alperes felhasználási helyének gázellátására vonatkozóan. Az alperes felhasználási helyén a fogyasztásmérő ellenőrzése során az erről készült munkautalvány szerint az alperes elismerte, hogy szóban és külön lapon írásban tájékoztatást kapott a felperestől a csatlakozóvezeték és tartozékainak, valamint a felhasználói vezeték biztonságos használatáról, kezeléséről, illetve a gázmérőt illetően állagmegóvási, védelmi és egyéb kötelezettségeiről. Az alperes elismerte továbbá, hogy az indítványozó munkatársai által a felhasználási helyen felszerelt típusú és gyártási számú gázmérőt, a hitelesítési plombák tekintetében is szemrevételezéssel megvizsgálta, sértetlen állapotban vette át. Az indítványozó munkatársa és segítője 2015 áprilisában felhasználói rendszerellenőrzés keretében a fogyasztásmérő számláló szerkezetét lezáró hatósági jogi zár eltérését tapasztalták, ezért a mérőt leszerelték. Az indítványozó keresetében 540 000 Ft és járuléki megfizetésére kérte kötelezni az alperest.
- [4] Az elsőfokú bíróság ítéletében az indítványozó keresetének helyt adott. Az alperes az ítélettel szemben benyújtott fellebbezésében arra hivatkozott, hogy ő abban az állapotban kapta a perbeli mérőórát, amelyen állapotban azt tőle leszerelték. Az alperes szerint a perbeli szakértői véleményben foglaltak is alátámasztják azt a tényt, hogy a szakértői vizsgálat alapján nem lehet megállapítani, hogy a plombahamisítás mikor történt: az alperes birtoklása alatt, vagy még az előtt, hogy az alperesnél felszerelésre került a mérőóra. Az alperes szerint a felhasználási szerződés megszegését a földgázelosztó indítványozó köteles bizonyítani, ennek alapján plomba sérülésére az indítványozó csak akkor hivatkozhat, ha azokat a felhasználó dokumentáltan, azonosítható módon vette át a földgázelosztótól. Az alperes szerint az indítványozó nem tudta bizonyítani, hogy a felhasználó alperesnél milyen állapotban, milyen plombával lett a perbeli mérőóra felszerelve, annak ellenére sem, hogy jogszabály írta elő a részére a plombák dokumentált átadását.
- [5] A másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét akként változtatta meg, hogy az indítványozó keresetét elutasította. A másodfokú bíróság ítélete indokolásában arra hivatkozott, hogy az irányadó jogszabályok alapján az indítványozónak kellett bizonyítania, hogy a fogyasztásmérőt milyen állapotban adta át a fogyasztónak, illetve a jogszabályi előírásoknak megfelelő tájékoztatást megadta a számára, azonosítójára és sérülésmentes külsejére vonatkozóan. A másodfokú bíróság szerint az indítványozó által felvett munkautalvány nem tartalmaz arra vonatkozó adatot, hogy a felperes írásban tájékoztatta volna a fogyasztót a jogszabályban előírtaknak megfelelően. A felszerelést végző tanú vallomása szerint a konkrét esetre nem emlékezett, azonban állította, hogy a felszerelés időpontjában fényképfelvételt készítettek a mérőről, azonban azt az indítványozó nem csatolta a per során. A másodfokú bíróság ítéletének indokolása szerint továbbá a munkautalvány nem a mérő felszerelésekor készült. A másodfokú bíróság szerint a bizonyítási eljárás eredményeként csak azt a következtetést

lehetett levonni, hogy az indítványozó ismeretlen állapotban adta át a mérőórát, így az ellenőrzéskor feltártak jogkövetkezmenyei nem róhatók az alperes fogyasztóra.

- [6] 2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Abtv. 27. §-a alapján azt sérelmezte, hogy a támadott ítélet sérti a jogállamiságot, mert a tényállás idején hatályban lévő 19/2009. (I. 30.) Korm. rendelet 1. számú melléklete (a továbbiakban: Gesz.) 47. § (2) bekezdése alkalmazására alapította, amely jogszabály objektíve végrehajthatatlan, alkalmazhatatlan, annak tárgyi hatálya nem terjed ki az indítványozó perbe vitt igényére. Az indítványozó szerint továbbá az ítélet sérti a jogszabályi hierarchiára vonatkozó alaptörvényi rendelkezést, mert törvénnyel ellentétesen alkalmazott kormányrendeletet, amely tekintetben az Alaptörvény 28. cikkére hivatkozott. Ennek kapcsán az indítványozó azt is állította, hogy a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 205. § (3) bekezdésében, és a 277. § (4)–(5) bekezdésében foglalt általános szabály alkalmazását a mérésügyről szóló 1991. évi XLV. törvény (a továbbiakban: Mérésügyi tv.) 13. § (3) bekezdésében foglalt speciális szabály alkalmazása megelőzi.
- [7] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének megsértése körében arra hivatkozott, hogy a támadott ítélet megsértette a polgári eljárási törvényben rögzített garanciális jogait, amikor olyan tény bizonyítását várta el az indítványozótól, amely tény bizonyítottságát törvény vélelmezte, amely eljárás egyidejűleg az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését is sérti.
- [8] Az indítványozó kifogásolta, hogy a támadott ítélet mellőzi az általa hivatkozott Mérésügyi tv. rendelkezéseivel kapcsolatos érvelését, amely szerint az ellenkező bizonyításáig 2019. december 31-ig úgy kell tekinteni, hogy a mérő hiteles; e tekintetben előadta, hogy a plombák megsértése miatt a mérő hitelességét elveszíti, így a mérő adatai mérésre alkalmatlanok, azok elszámolásra nem használhatók fel. Az indítványozó szerint a másodfokú bíróság a Gesz. 47. § (2) bekezdésének teljesülését kívánta meg, amely a Mérésügyi tv. 13. § (3) bekezdésében rögzített törvényi vélelmet szűkíti, így azzal ellentétes.
- [9] Az indítványozó hangsúlyozta továbbá, hogy a perben nem a plomba sérült állapotára hivatkozott, hanem arra, hogy az eredeti plombát eltávolították és hamisra cserélték. Az indítványozó szerint a leszerelt, meghamisított plombák is sérülésmentesek voltak, így valójában teljesültek az indítványozó számára előírt bizonyítási teherben foglaltak, következésképpen a másodfokú bíróság iratellenes döntése sérti az Alaptörvény 28. cikkét, a XXIV. cikk (1) bekezdését és a XXVIII. cikk (1) bekezdését.
- [10] Az indítványozó álláspontja szerint a Gesz. 47. § (2) bekezdésének mind az időbeli, mind a tárgyi hatálya hiányzott, miközben a másodfokú bíróság az indítványozó bizonyítási terhét, illetve kötelezettségét ezen rendelkezés alapján határozta meg.
- [11] Az indítványozó a támadott ítélet alaptörvény-ellenességét kifejezetten abban jelölte meg, hogy a másodfokú bíróság a jogállamiság elvének figyelmen kívül hagyásával nem az indítványozó keresete szerinti ítéletet hozott, ezáltal az indítványozó nem tudta érvényesíteni perbe vitt igényét. E körben a Kúria más ügyben hozott eseti döntésére is hivatkozott. Az indítványozó az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének és a XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét abban látta, hogy álláspontja szerint a másodfokú bíróság *contra legem* döntést hozott, illetve a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 3. § (5) bekezdésével ellentétesen a Mérésügyi tv. 13. § (3) bekezdése szerinti törvényi vélelmet figyelmen kívül hagyva határozta meg az indítványozóra háruló bizonyítási kötelezettséget. Az indítványozó szerint a másodfokú bíróság tehát a hivatkozott törvényi vélelemben biztosított jogától megfosztotta, és ez eredményezte a bíróság tisztességtelen eljárását.
- [12] Az indítványozó kiemelte, hogy az általa hivatkozott vélelem törvényi szinten szabályozott, míg a Gesz. 47. § (2) bekezdése szerinti bizonyítási kötelezettség, amely a törvényi vélelmet szűkíti, rendeleti szinten, így az nem alkalmazható a törvényi szabályozással szemben az Alaptörvény 15. cikk (4) bekezdése alapján. Ezen túlmenően az indítványozó szerint a Gesz. 47. § (2) bekezdése a Ptk. 283. § (2) bekezdésével is ellentétes. Az indítványozó szerint amennyiben a másodfokú bíróság nem vette volna figyelembe a Gesz. 47. § (2) bekezdését, akkor a keresetét megalapozottnak minősítette volna.
- [13] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdése értelmében elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [14] Az Abtv. 27. § a) és b) pontjai értelmében az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező döntés

az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.

- [15] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány határidőben került benyújtásra. Az indítványozó érintettnek tekinthető, és a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeit kimerítette.
- [16] Az indítványozó megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörére vonatkozó törvényi rendelkezést. Az indítványozó megjelölte továbbá az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseként a B) cikk (1) bekezdését, a 15. cikk (4) bekezdését, a 28. cikket, a XXIV. cikk (1) bekezdését és a XXVIII. cikk (1) bekezdését.
- [17] Az Alkotmánybíróság előjáróban arra mutat rá, hogy az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére az indítványozó által hivatkozott tartalommal nem alapítható alkotmányjogi panasz, mert az nem tekinthető Alaptörvényben biztosított jognak. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint a B) cikk (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszt csak két kivételes esetben – a visszaható hatályú jogalkotásra és a felkészülési idő hiányára alapított indítványok esetében – vizsgálja érdemben {3033/2013. (II. 12.) AB határozat, Indokolás [7]}. Az indítványozó alkotmányjogi panaszát a B) cikk (1) bekezdése vonatkozásában nem ezen esetekre alapította, ezért az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével összefüggésben nem felel meg az Abtv. 27. §-a szerinti befogadhatósági feltételeknek.
- [18] Az Alkotmánybíróság kiemeli, hogy az Alaptörvény 28. cikkében foglalt, a bíróságoknak címzett jogértelmezési segéd szabály nem tekinthető olyan Alaptörvényben biztosított jognak, amelynek sérelmére hivatkozva alkotmányjogi panaszt lehetne benyújtani {3176/2013. (X. 9.) AB határozat, Indokolás [29]}.
- [19] Az Abtv. 52. § (1) bekezdése előírja, hogy az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A kérelem akkor határozott, ha egyértelműen megjelöli az Abtv. 52. § (1b) bekezdés a)–f) pontjaiban foglaltakat. Az Abtv. 52. § (2) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság által lefolytatott vizsgálat az indítványban megjelölt alkotmányossági kérelemre korlátozódik.
- [20] Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pontja szerint a kérelem akkor tekinthető határozottnak, ha alkotmányjogi panasz esetén egyértelműen megjelöli az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, illetve az e) pont szerint egyértelműen indokolni kell, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével, valamint az f) pont szerint kifejezett kérelmet kell előterjeszteni a jogszabály, jogszabályi rendelkezés vagy a bírói döntés megsemmisítésére, illetve az Alkotmánybíróság döntésének tartalmára.
- [21] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 15. cikk (4) bekezdésével kapcsolatos indítványozói hivatkozás vonatkozásában előjáróban kiemeli, hogy az indítványozó alkotmányjogi panaszát csak az Abtv. 27. §-ára alapította, e körben csak a másodfokú ítélet megsemmisítését kérte, az Abtv. 26. §-a alapján nem kérte a támadott ítéletben alkalmazott jogszabályok alaptörvény-ellenességének megállapítását, illetve megsemmisítését. Az Alkotmánybíróság szerint az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény 15. cikk (4) bekezdésének megsértésére alapított része egyrészt alkotmányossági kérelem hiányában nem vonható az Abtv. 26. §-a szerinti értékelési körbe, másrészt egyáltalán nem tartalmaz önálló alapjogi érvelést, az indítványozó a 15. cikk (4) bekezdésének megsértésére vonatkozóan előadottakat tartalmilag az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének megsértésére vonatkozó – azon belül is a másodfokú bíróság *contra legem* ítéletét kifogásoló – érvelése részeként hivatkozta. Mindezek alapján az indítványozó alkotmányjogi panaszának az Alaptörvény 15. cikk (4) bekezdésének megsértésére alapított része az Abtv. 52. § (2) bekezdése alapján nem értékelhető Abtv. 26. §-a szerinti alkotmányjogi panaszként, illetve az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) és f) pontjainak nem felel meg, ezért a határozott kérelem feltételének nem tesz eleget.
- [22] Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése nem a bírósági eljárásra, hanem a közigazgatási hatósági eljárásra vonatkozik. Mivel azonban az indítvány a bíróságok eljárásával és döntéseivel kapcsolatban tartalmaz indokokat a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmére vonatkozóan, ezért az Alkotmánybíróság ezt az indítványi elemet tartalma szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmét állító indítványi elemként bírálta el. Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában tartalmaz az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja szerinti indokolást.
- [23] 4. Az Abtv. 29. §-a értelmében alapvető feltétel, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel.
- [24] Az Alkotmánybíróság előjáróban kiemeli, hogy feladata az Alaptörvényben biztosított jogok védelme, és nincs hatásköre a rendes bíróságok jogalkalmazását felülbírálni, hiszen a bírósági joggyakorlat egységének biztosítása a bíróságok, elsősorban a Kúria feladata {3119/2016. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [30]; 3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [5]}.

- [25] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét abban látta, hogy a másodfokú bíróság nem az indítványozó keresete szerinti ítéletet hozott, így az indítványozó nem tudta érvényesíteni perbe vitt igényét, továbbá olyan tény bizonyítását várta el az indítványozótól, amely tény bizonyítottságát törvény vélelmezte, amely törvényi vélelmet a másodfokú bíróság *contra legem* jogalkalmazással figyelmen kívül hagyott.
- [26] Az Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy a támadott ítélet az indítványozó által hivatkozott törvényi vélelmet nem hagyta figyelmen kívül, a perben megállapított tényállás és felvett bizonyítás adatai alapján jutott arra a következtetésre, hogy „[a] peradatok alapján tehát nem állapítható meg, hogy a konkrét esetben az alperes írásban vagy szóban tájékoztatást kapott a felperestől a fogyasztásmérő felszerelésekor az azon elhelyezett plombákról”, illetve a „munkautalvány adataiból egyértelműen rögzíthető, hogy az nem a mérő felszerelésekor készült”, valamint a plombákról a felszerelés időpontjában készült fényképfelvételt „a felperes a perben nem csatolt”.
- [27] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének megsértését állító indítványi résszel összefüggésben az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy nem foglalhat állást a bíróság döntési jogkörébe tartozó bizonyítékértékelési, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésben {3392/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [6]; 3017/2013. (I. 28.) AB végzés, Indokolás [3]; 3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]; 3098/2014. (IV. 11.) AB végzés, Indokolás [28]}.
- [28] Az Alkotmánybíróság szerint a másodfokú bíróság ítéletében az indítványozóval ellentétes jogi álláspontra helyezkedett, a döntését alátámasztó érveiről számot adott. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint „[a] bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása. A jogszabályok végső soron és kötelező erővel történő értelmezése egyébiránt a bíróságok feladata.” {30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]}
- [29] Az indítványozó a támadott ítélet alaptörvény-ellenességét egyebekben nem indokolta, az Alkotmánybíróság nem talált olyan körülményt, amelyet a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal összefüggésben, alkotmányos jelentőségű eljárási szabályok érvényesülését érintő, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességként lehetne értékelni.
- [30] 5. Az Alkotmánybíróság mindezek alapján az alkotmányjogi panaszt – az Abtv. 27. §-a, az Abtv. 52. §-a, illetve a 29. §-ában írt befogadási feltételek teljesülése hiányában – az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2020. február 18.

Dr. Juhász Imre s. k.,
helyettes tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1318/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3056/2020. (III. 2.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.I.22.646/2017/10. számú részítélete, valamint a Kúria Pfv.I.22.646/2017/13. számú kiegészítő részítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] Az indítványozó jogi képviselője (dr. Sudár Miklós ügyvéd) útján a Kúria Pfv.I.22.646/2017/10. számú részítéletével, illetőleg a Kúria Pfv.I.22.646/2017/13. számú kiegészítő részítéletével szemben a Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság útján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybíróságnál.
- [2] 1. Az indítványozó az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdése *d*) pontja, valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján azért nyújtott be alkotmányjogi panaszt, mert álláspontja szerint a Kúria Pfv.I.22.646/2017/10. számú részítélete, valamint a Kúria Pfv.I.22.646/2017/13. számú kiegészítő részítélete sértik az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében elismert tulajdonhoz fűződő jogot, valamint az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésében foglalt hátrányos különbségtétel tilalmát. Az indítványozó ilyen alaptörvényi hivatkozások mentén kezdeményezi a kifogásolt bírói döntések alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Az indítványozó ezen kívül kezdeményezi, hogy az Alkotmánybíróság hívja fel az első fokon eljáró bíróságot az alkotmányjogi panaszban támadott bírósági határozat végrehajtásának felfüggesztésére.
- [3] 1.1. Az alkotmányjogi panasz benyújtására okot adó, közös tulajdon megszüntetése miatt indított polgári peres eljárásban az indítványozó az egyik alperes. A perben első fokon eljáró kerületi bíróság által megállapított, majd pedig az eljárás során irányadó tényállás rövid lényege szerint az indítványozóval és a perben szereplő többi alperessel szemben a felperesek a közös tulajdon megszüntetése miatt nyújtottak be keresetet. A kert művelési ágú és a használatát tekintve megosztott ingatlan közös tulajdonának megszüntetését a perben álló felek viszonyának megromlása miatt kezdeményezték. Az elsőfokú bíróság a felperesek keresetét elutasította ugyan, de az indítványozó viszontkeresete alapján oly módon szüntette meg az ingatlan közös tulajdonát, hogy a felperesek tulajdoni hányadát megváltás ellenében az indítványozó tulajdonába adta (erről lásd: Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság 7.P.21.870/2012/88. számú részítéletének 2–5., illetve 7–13. oldalait).
- [4] A felperes a kerületi bíróság döntését a Fővárosi Törvényszék előtt fellebbezéssel támadta. A másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék a jogerős döntésében az elsőfokú bíróság részítéletét részben megváltoztatta, és a megváltási árat felemelte. Egyebekben az elsőfokú bíróság részítéletét, annak helyes indokaira utalással hagyta helyben (erről lásd: Fővárosi Törvényszék 43.Pf.633.114/2016/81. számú részítéletének 4–7. oldalait).
- [5] A jogerős részítélettel szemben a felperesek a Kúriához nyújtottak be felülvizsgálati kérelmet, amelyben jogszabálysértésre hivatkozással azt kérték, hogy a bíróság az I. rendű felperes tekintetében a közös tulajdont természetben ossza meg. A Kúria a felülvizsgálati kérelmet megalapozottnak találta, ezért a törvényszék ítéletét hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróság részítéletét megváltoztatta. A Kúria a részítéletének indokolásában kiemelte, hogy valamennyi tulajdonostárs érdekeinek összességét a közös tulajdonnak az a megszüntetési módja szolgálja a legjobban, amely a lehetőségekhez képest a felek „tiszta” tulajdonjogát eredményezi, és emellett a lehető legkisebb mértékre szorítja a perbeli ingatlan tulajdonostársainak számát. Ezek alapján a Kúria természetbeni megosztással szüntette meg a közös tulajdont (erről lásd: Kúria 43. Pfv.I.22.646/2017/10. számú részítéletének 6–9. oldalait). A Kúria az illetékes földhivatal jelzése alapján kiegészítő részítéletében rendelkezett a Budapest Főváros Kormányhivatala XI. Kerületi Hivatal Földhivatali Főosztályának megkereséséről (erről lásd: Kúria Pfv.I.22.646/2017/13. számú kiegészítő részítéletének 2–3. oldalait).

- [6] 1.2. Az indítványozó ezt követően terjesztett elő alkotmányjogi panaszt, amelyben az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében elismert tulajdonhoz fűződő jog sérelmére, valamint az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésében tilalmazott hátrányos megkülönböztetésre hivatkozik. Az indítványozó a tulajdonhoz fűződő jog sérelmét – alkotmánybírói és európai emberi jogi bírósági eseteket felidézve – elsősorban azért hívja fel, mert kifogásolja a bíróság által meghatározott tulajdonátrendezés módját. Az indítványozó az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésében megfogalmazott diszkriminációtilalmi szabályt a tulajdonvédelemmel összefüggésben hívja fel, mert álláspontja szerint a bíróság a tulajdonosok között a tulajdonosi helyzetükre figyelemmel hátrányosan különbséget tett, amikor meghatározta a tulajdonátrendezés módját.
- [7] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben előírt befogadhatósági feltételeknek.
- [8] 3. Az Abtv. 29. §-a az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának feltételeként határozza meg, hogy az indítvány bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint a befogadhatóság e feltételei vagylagos jellegűek, így fennállásukat az Alkotmánybíróság minden esetben külön-külön vizsgálja {elsőként lásd: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [9] Az Alkotmánybíróság a befogadhatóság e törvényi feltételével összefüggésben elsőként arra emlékeztet, hogy az Alkotmánybíróság a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja {erről lásd elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}. Vagyis az Alkotmánybíróság a bírói döntések felülvizsgálata során is az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e ezeket a bizonyítékokat és érveket, illetve a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás, valamint az abból levont következtetés megalapozott-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy a bíróságok jogértelmezése helyesen illeszkedik-e a jogági dogmatika általánosan elfogadott szabályaihoz {elsőként lásd: 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; legutóbb megerősítette: 3198/2019. (VII. 16.) AB végzés, Indokolás [10]}.
- [10] Az indítványozó az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében elismert tulajdonvédelemre, valamint az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdéseiben foglalt hátrányos megkülönböztetés tilalmára elsősorban azért hivatkozik, mert vitatja a közös tulajdon természetbeni megosztását, és az ehhez szükséges tulajdonátrendezést. Az indítványozó ennek megfelelően alaptörvény-ellenességre a tényállás bírói megállapításával és értékelésével összefüggésben hivatkozik. Az Alkotmánybíróság előbbiekben felidézett következetes álláspontja értelmében ugyanakkor az ítélező bíróság bizonyítékértékelési és jogértelmezési szabadságához tartozik, hogy a bizonyítékokat meggyőződése szerint mérlegelje, és ezzel együtt jogági minősítésüket illetően szabadon alakíthassa ki jogi álláspontját, valamint ennek megfelelően saját maga dönthessen a tényállás megállapításáról. Az eljáró bíróság által elfogadott jogértelmezés és a bizonyítékok mérlegelésének ilyen felülvizsgálatától pedig az Alkotmánybíróság mindaddig tartózkodik, amíg a jogértelmezés pontosan körülírt, Alaptörvényben védelt jogot nem sért {lásd például: 3027/2017. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [15]}.
- [11] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában azonban pontosan körülírt alaptörvény-ellenességre nem hivatkozik, ehelyett az Alkotmánybíróság megítélése szerint a panasz valójában a bírói döntés ismételt felülbírálatára irányul. Az Alkotmánybíróság mindezek alapján úgy ítéli meg, hogy az alkotmányjogi panaszban előadott kifogások nem vetnek fel olyan alaptörvény-ellenességi kételyeket, amely érdemben befolyásolhatta a támadott bírói döntést. Az Alkotmánybíróság emellett az alkotmányjogi panaszban felvetett kérdéseket a jelen ügyben nem értékelte olyan alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésekként sem, amely érdemi alkotmánybírói eljárásra okot adhatna {elsőként lásd: 3111/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [3], megerősítette: 3186/2018. (VI. 8.) AB végzés, Indokolás [11]}.
- [12] 4. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz befogadhatósági vizsgálatának eredményeként így arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadhatósági feltételnek. Az Alkotmánybíróság ezért az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésében előírtakra is, visszautasította. Mivel az Alkotmánybíróság

az alkotmányjogi panaszt visszautasította, így okafogyottá vált az indítványozó abbéli kezdeményezése, hogy az Alkotmánybíróság hívja fel az első fokon eljáró bíróságot a panaszban támadott bírósági határozat végrehajtásának felfüggesztésére {elsőként lásd: 3097/2015. (V. 19.) AB végzés, Indokolás [21]; majd legutóbbról: 3198/2019. (VII. 16.) AB végzés, Indokolás [13]}.

Budapest, 2020. február 18.

Dr. Juhász Imre s. k.,
helyettes tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/487/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3057/2020. (III. 2.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a fiatal mezőgazdasági termelők indulásához a 2009. évtől nyújtandó támogatások részletes feltételeiről szóló 113/2009. (VIII. 29.) FVM rendelet 9. § (11) és (12) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése alapján az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a fiatal mezőgazdasági termelők indulásához a 2009. évtől nyújtandó támogatások részletes feltételeiről szóló 113/2009. (VIII. 29.) FVM rendelet (a továbbiakban: Jogcímrendelet) 9. § (11) és (12) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt alkotmányjogi panaszt terjesztett elő.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzményei és az indítványban foglaltak az alábbiak szerint foglalhatók össze.
- [3] 2.1. Az indítványozó felperes 2009. október 2. napján a Jogcímrendelet alapján benyújtott támogatási kérelmére az elsőfokú hatóság határozatával 16,08 EUME üzemméret alapján járó támogatást állapított meg. Ezt követően az indítványozó a megítélt támogatás 90 %-os mértékére vonatkozóan kifizetési kérelmet terjesztett elő, melynek a hatóság helyt adott, és a mintegy 9,7 millió Ft kifizetésre került.
- [4] Az indítványozó 2016-ban a támogatás fennmaradó 10 %-ának kifizetését is kérelmezte. A Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal mint elsőfokú hatóság a kifizetési kérelmet határozatával elutasította, egyúttal megszüntette támogatási jogosultságát, valamint megállapította, hogy az általa igénybe vett támogatást jogosulatlanul vette igénybe, és kötelezte annak visszafizetésére. Az első fokon eljáró hivatal döntését a Miniszterelnökséget vezető miniszter jogerős határozatával helybenhagyta.
- [5] Az indítványozó ezt követően benyújtott kereseti kérelmében többek között arra hivatkozott, hogy a Jogcímrendelet 9. § (3) bekezdés a) pontjának a támogatási kérelem időpontjában hatályos rendelkezése hatályon kívül helyezésével, a támogatás fennmaradó 10 %-ára vonatkozó jogosultság elvesztésén túl további szankciót nem rendelt alkalmazni a jogalkotó. Esetében kizárólag a Jogcímrendelet 9. § (7) bekezdés a) pontjában foglalt szankció alkalmazására lett volna jogszerű lehetőség.
- [6] Az Egri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 9.K.27.001/2017/20. számú ítéletével az indítványozó keresetét elutasította.
- [7] A 2016-ban előterjesztett kérelem alapján a 2015. évben realizált üzemméretet vizsgálva a bíróság megállapította, hogy az indítványozó 13,4 EUME üzemméretet teljesített a 4. évre vállalt 16,08 EUME helyett. A támogatás a Jogcímrendelet 9. § (9) bekezdése alapján jogosulatlanul minősül, mert nem teljesítette a 8. § (3) szerinti kérelem benyújtási kötelezettségét. Indokolása szerint a kérelem benyújtásának feltétele, hogy az ügyfél eleget tegyen a 4. § (4) bekezdésében foglalt feltételeknek, amelynek f) és g) pontjai megkövetelik az üzleti tervben vállalt EUME érték elérését. Amennyiben e feltételek nem teljesülnek, úgy az ügyfél támogatási jogosultsága megszűnik, és az igénybe vett támogatás jogosulatlanul minősül. A bíróság megállapította, hogy a Jogcímrendelet 9. § (3) bekezdését az alperes hatóság nem alkalmazta, így a korábban hatályban lévő szabályozás és a visszaható hatály tilalmára vonatkozó aggályokat is megalapozatlannak tartotta.
- [8] Az indítványozó felülvizsgálati kérelmére eljáró Kúria Kfv.IV.35.737/2017/6. számon hozott ítéletével a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. A Kúriának abban kellett állást foglalnia, hogy helye volt-e a Jogcímrendelet 9. § (9) bekezdése szerinti jogkövetkezmény alkalmazásának, valamint melyik időállapot az irányadó az alkalma-

zandó jog tekintetében. Megállapította, hogy az elsőfokú bíróság nem tévedett, amikor azt állapította meg, hogy a Jogcímrendelet 9. § (9) bekezdése szerinti jogkövetkezmény mindkét feltétele fennállt, ezért annak alkalmazását objektív jellege miatt az alperes nem mellőzhette.

- [9] A Kúria rögzítette, hogy a felperes kifizetési kérelmét 2016. március 23-án nyújtotta be. A Jogcímrendelet 9. § (9) bekezdése ezt megelőző időpontban módosult. A módosító jogszabály nem rendelkezett arról, hogy a módosult rendelkezések a folyamatban lévő ügyekben is alkalmazandók. A felülvizsgálati kérelemben hivatkozott jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 15. § (1) bekezdése alapján a jogszabályi rendelkezést – ha jogszabály eltérően nem rendelkezik – a hatálybalépését követően keletkezett tényekre és jogviszonyokra, valamint megkezdett eljárás cselekményekre kell alkalmazni. A kifizetési kérelem benyújtására a módosítás hatálybalépését, 2014. április 4-ét követő időpontban került sor, ezért felperes kérelmére megindult eljárásra a módosítás hatálybalépését követően megkezdett eljárási cselekményre már a kedvezőbb szabályozás alkalmazandó.
- [10] Az egyes agrártámogatási tárgyú miniszteri rendeletek módosításáról szóló 30/2014. (IV. 3.) VM rendelet léptette hatályba a Jogcímrendelet 9. § (11) és (12) bekezdéseit, mely szerint, ha az ügyfél nem nyújtja be a kifizetési kérelmét megjelölt határidőig, vagy az elutasításra kerül, de a támogatási kérelmet jóváhagyó határozat kézhezvételét követő 5. naptári évben teljesül az üzleti tervben a 4. évre vállalt üzemméret, akkor csak a 10 %-ra való jogosultságát veszíti el. A módosítást megelőző rendelkezés szerint, ha az ügyfél nem nyújtja be a kifizetési kérelmét a megjelölt határidőig, vagy az elutasításra kerül, akkor az ügyfél támogatási jogosultsága megszűnik, valamint az ügyfelet további 5 évre kizárja az intézkedés keretében nyújtott támogatásból, továbbá az addig igénybe vett támogatás jogosulatlanul igénybe vett támogatásnak minősül. Mindezekre tekintettel tehát a Kúria azt állapította meg, hogy az indítványozó alappal nem hivatkozhat arra sem, hogy ügyében a Jogcímrendelet hivatkozott rendelkezései hátrányosabb szankciónak minősülnek.
- [11] 2.2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában és annak kiegészítésében előadta, hogy a Jogcímrendelet 2014. április 4. napjától hatályos módosítását követően a Jogcímrendelet 9. §-ában foglalt jogkövetkezmények – figyelemmel a támadott (11) és (12) bekezdésre – az ügyében alkalmazva hátrányosabb szankcióknak minősülnek. Álláspontja szerint emiatt a Jogcímrendelet 9. § (11) és (12) bekezdései ellentétesek az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglaltakból levezethető visszamenőleges hatályú jogalkotás tilalmára vonatkozó jogbiztonság követelményével.
- [12] 3. Az alkotmányjogi panasz az alábbiak miatt nem befogadható.
- [13] Az Alkotmánybíróság tanácsa az Abtv. 56. § (2) bekezdése értelmében mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. E vizsgálat elvégzése során az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz határidőben érkezett és azt a benyújtásra jogosult és érintett nyújtotta be jogorvoslati jogának kimerítését követően. Az indítványozó megjelölte a bíróság által alkalmazott, alaptörvény-ellenesnek vélt jogszabályi rendelkezéseket és megjelölte az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezését.
- [14] Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be. Ez a feltétel a jelen ügyben benyújtott panasz vonatkozásában nem teljesült.
- [15] Az indítványozó érvelése szerint a Jogcímrendelet 2009-ben, a támogatási kérelem benyújtásakor hatályos szabályai a 4. év végére vállalt EUME mérettől történő elmaradást még nem sújtották a súlyosabb szankcióval, ezért a Jogcímrendelet 9. § (11) és (12) bekezdései ellentétesek az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével.
- [16] Az indítványozó az Abtv. 27. §-a alapján nem terjesztett elő indítványt a Kúria döntésével szemben, viszont az eljárás során hivatkozott a visszaható hatályú jogalkotás tilalmára. Tekintettel arra, hogy a Kúria döntésének fókuszában állt az a kérdés, hogy melyik időállapot az irányadó az alkalmazandó jog tekintetében, az Alkotmánybíróság figyelemmel volt e döntés indokolására.
- [17] A Jogcímrendelet 2014. április 4-én hatályba lépett rendelkezéseinek és módosítást megelőzően hatályos szankciónak a tartalmi összevetése alapján a Kúria arra a következtetésre jutott, hogy az indítványozó alappal nem hivatkozhat arra, hogy ügyében a Jogcímrendelet megjelölt rendelkezései hátrányosabb szankciónak minősülnek.
- [18] A Jogcímrendelet 9. § (9) bekezdése szerint, ha az ügyfél nem teljesíti képzési, valamint a 8. § (3) bekezdése szerinti kérelembenyújtási kötelezettségét, akkor a támogatási jogosultsága megszűnik, és az addig igénybe vett

támogatás jogosulatlanul igénybe vett támogatásnak minősül. Ezzel szemben – az alkotmányjogi panaszban támadott – 9. § (11) és (12) bekezdései szerint, ha az ügyfél nem nyújtja be a kifizetési kérelmét a megjelölt határidőig, vagy az elutasításra kerül, de a támogatási kérelmet jóváhagyó határozat kézhezvételét követő 5. naptári évben teljesül az üzleti tervben a 4. évre vállalt üzemméret, akkor kizárólag a támogatási összeg fennmaradó 10 %-hoz való jogosultságát veszíti el.

- [19] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a Jogcímrendelet megsemmisíteni kért rendelkezései tehát épp a 9. § (9) bekezdésben leírt szankciók bizonyos kedvezmény szabályait tartalmazzák. Az eljáró bíróságok egybehangzóan állapították meg, hogy a (11) bekezdés kedvezmény szabálya az indítványozó esetében azért nem alkalmazható, mert esetében nem teljesültek a (12) bekezdésben leírt feltételek (5. naptári évben nem teljesült az üzleti tervben a 4. évre vállalt üzemméret).
- [20] A fentiek értelmében a Jogcímrendelet 9. § (11) és (12) bekezdései tartalmilag nem hozhatók alkotmányjogilag értékelhető összefüggésbe az indítványozó által előadott módon az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével, így az indítvány nem tartalmaz olyan pontosan körülírt alaptörvény-ellenességet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni, vagy amely felvetné a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kérdését.
- [21] 4. Fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a jelen ügyben nem merült fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés, így az alkotmányjogi panasz az Abtv. 26. § (1) bekezdésében és 29. §-ában foglaltaknak nem felelt meg. Az Alkotmánybíróság ezért az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján, az 56. § (3) bekezdésére figyelemmel, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *h*) pontjára tekintettel az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2020. február 18.

Dr. Juhász Imre s. k.,
helyettes tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/324/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3058/2020. (III. 2.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.V.20.011/2019/5. számú rész- és közbenső ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A gazdasági társaság indítványozó jogi képviselője (dr. Nagy Péter ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] A jogi személy indítványozó – az egyedi ügy alperese – az egyedi ügy felperesével (a továbbiakban: felperes) mint vállalkozóval 2011. július 12-én 3 890 000 EUR egyösszegű átalánydíj értékben vállalkozási szerződést kötött, melynek tárgya az indítványozó 1. számú kohójának felújítása volt, beleértve a tervezést és a kivitelezést is. A szerződésben rögzítésre került azoknak az eseteknek a köre, amelyekben bármelyik fél kártérítési kötelezettség nélkül – az addig keletkezett költségek elszámolása mellett – elállhatott a szerződéstől; e feltételek között szerepelt az, ha valamelyik fél megsérti a másik fél jóhírnevét, üzleti tisztességét. A szerződéskötést követően a felek többször tárgyaltak a tervek, illetve az azok alapján végzendő kivitelezés tartalmának csökkentéséről. Ennek során, 2012. október 1-én a felperes alvállalkozási szerződést kötött egy harmadik személlyel a szerződésben rögzített eredeti műszaki tartalom szerinti kivitelezési munkák elvégzésére. Szintén a felperes 2012. november 26-án felszámolási eljárás lefolytatása iránti kérelmet nyújtott be az indítványozóval szemben utóbbi meg nem fizetett tartozására hivatkozva, ezt a kérelmet azonban a Székesfehérvári Törvényszék az indítványozó teljesítésére tekintettel elutasította.
- [3] A módosított (csökkentett) műszaki tartalmú terveket a felperes 2012. december 5-én készre jelentette. Az indítványozó 2013. január 10-én kelt levelében árajánlatot kért az e csökkentett műszaki tartalom szerinti kivitelezési munkálatokra. A felperes a módosításokat nem fogadta el, de felajánlotta a további tárgyalásokat. Ezt követően a felperes 2013. január 31-én kelt levelében a szerződés módosításának feltételül a felperessel szemben fennálló tartozásainak rövid határidőn belüli megfizetését, a szerződés fizetési határidejének lerövidítését, továbbá bankgarancia adását kötötte ki.
- [4] Az indítványozó 2013. február 6-án kelt levelében kártérítési kötelezettség nélkül, azonnali hatállyal elállt a vállalkozási szerződéstől arra hivatkozással, hogy a felperes magatartása – az, hogy vele szemben felszámolási eljárást kezdeményezett – megsértette a jó hírét és üzleti tisztességét, továbbá a vállalkozási szerződés lehetetlenülését is eredményezte, a gazdasági válság hatására romló piaci feltételek ugyanis a műszaki tartalom csökkentését indokolták, ehhez azonban a felperes lehetetlen feltételeket támasztott.
- [5] A felperes vitatta az elállás indokolását, és fenntartotta kárigényét az indítványozóval szemben, ezért keresetében kártérítés jogcímén 1 126 400 EUR és kamatai megfizetésére kérte kötelezni az indítványozót. Követelését elsődlegesen a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 312. § (3) bekezdésére alapította, másodlagosan pedig 395. §-ára. Az indítványozó ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte, emellett viszontkeresetet is benyújtott, amelyben a vállalkozási szerződés részbeni érvénytelenségének megállapítását kérte. Viszontkeresete alapjául elsődlegesen a szerződés jóerkölcsbe ütközését jelölte meg [Ptk. 200. § (2) bekezdés], másodlagosan a feltűnő értékaránytalanságot [Ptk. 201. § (2) bekezdés], harmadlagosan pedig a vállalkozói díjban való tévedését [Ptk. 210. § (1) és (3) bekezdés].
- [6] Az első fokon eljáró Székesfehérvári Törvényszék részítéletében megállapította a vállalkozási szerződés érvénytelenségét a jóerkölcsbe ütközés miatt. Az elsőfokú döntést a Fővárosi Ítéltábla megváltoztatta és megállapította, hogy a szerződés érvényes. A Kúria felülvizsgálati eljárásában hozott végzésével hatályon kívül helyezte a jogerős részítéletet, az ítéltáblát pedig új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.
- [7] A megismételt eljárásban a Fővárosi Ítéltábla a Székesfehérvári Törvényszék részítéletét a vállalkozási szerződés érvénytelenségét megállapító rendelkezése tekintetében hatályon kívül helyezte, és ebben a körben a tör-

- vényszéket a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította. Döntését azzal indokolta, hogy az elsőfokú bíróság az indítványozó viszontkeresete körében a tényállást a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján érdemben helyesen állapította meg, ám azokból csak részben vont le helytálló jogi következtetést.
- [8] A Fővárosi Ítéltábla döntése nyomán lefolytatott megismételt eljárásban a Székesfehérvári Törvényszék közbelső ítéletet hozott, amelyben megállapította az indítványozó felelősségét a vállalkozási szerződéstől való elállásából eredő, a felperest ért károk megtérítéséért. A közbelső ítélet indokolásában kifejtette, hogy nem megalapozottak az indítványozónak a szerződés érvénytelenségét alátámasztó érvei. A feltűnő értékaránytalanság tekintetében csak annak van jelentősége, hogy az egyösszegű díj az elvégzendő munkához képest eltúlzottan minősül-e, annak, hogy a vállalkozó ezen az összegben belül milyen költséghányaddal vagy haszonnal számolt, nem. Ebből következően nem alapozza meg az indítványozó álláspontját az, hogy a felperes az alvállalkozó közreműködésével 70 % feletti haszonra tett volna szert. Hasonló okból nem állapítható meg a tévedés, illetve a megtévesztés sem: a felperes kötelezettsége a szerződéskötésnél csak az, hogy az egyösszegű átalánydíj összegét közölje a megrendelővel, mert az utóbbi ebből tudja megállapítani azt, hogy a díjat arányban állónak találja-e az elvégzendő munkával.
- [9] A Székesfehérvári Törvényszék nem találta megalapozottnak az indítványozó üzleti jóhírnevének sérelmére történő hivatkozást sem. A felszámolási eljárás a felperesnek az indítványozóval szemben fennálló, lejárt követelesének jogszerű eszköze volt, az indítványozó pedig nem bizonyította be azt, hogy a felperes ennek során valótlan tényt állított vagy híresztelt róla, illetve valós tényt hamis színben tüntetett fel. Az indítványozónak a jóhírnév sérelmére hivatkozással történő elállása ebből következően nem volt jogszerű.
- [10] A közbelső ítélettel szemben az indítványozó nyújtott be fellebbezést. A döntést a Győri Ítéltábla rész- és közbelső ítéletével helybenhagyta. Az indítványozó mindenekelőtt a tényállás hiányos megállapítását és a bizonyítékok téves értékelését kifogásolta. Emellett sérelmezte azt, hogy noha elkésztett kapta kézhez a felperes utolsó beadványát, és így arra nem tudott megfelelően felkészülni, kérelme ellenére az elsőfokú bíróság nem biztosított határidőt a nyilatkozattételre, valamint azt is, hogy az elsőfokú bíróság nem rendelkezett részítéletének rendelkező részében a viszontkereset elutasításáról, csak az indítványozó felelősségének megállapításáról. Az ítéltábla egyetértett mind az elsőfokú közbelső ítélet ténymegállapításaival, mind a belőlük levont jogi következtetésekkel. A nyilatkozattételre biztosított határidő kérdésében úgy foglalt állást, hogy a felperes beadványa nem tartalmazott új, a felek által addig nem érintett lényeges körülményt, illetve jogi okfejtést, ezért a határidő biztosításának megtagadásával nem sérült a fegyverek egyenlőségének elve. A viszontkereset elutasítását illetően az ítéltábla arra mutatott rá, hogy az elsőfokú részítélet egészét tekintve rész- és közbelső ítéletnek minősül, ezért azt rész- és közbelső ítéletként bírálja felül.
- [11] Az indítványozó felülvizsgálati kérelmében kérte a Kúriától elsődlegesen a jogerős rész- és közbelső ítélet hatályon kívül helyezését és annak megváltoztatásával a kereset elutasítását, másodlagosan a jogerős rész- és közbelső ítéletnek az elsőfokú határozatra is kiterjedő hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára való utasítását. Álláspontja szerint a kereset elutasításának lett volna helye. Sérelmezte, hogy a kárösszeg megállapítása körében indítványa ellenére nem került sor szakértő kirendelésére, noha a vállalkozási szerződés bonyolultsága ezt követelte volna meg. Az elsőfokú bíróság nem tartotta be a korábbi másodfokú részítéletben foglalt utasítást. Az indítványozó ismételten kifogásolta, hogy a törvényszék nem biztosított számára határidőt a felperes utolsó beadványára történő reagálásra. Számos ponton kifogásolta a bizonyítást és valótlan, tévesnek, hiányosnak, továbbá iratellenesnek minősítette az elsőfokú részítélet ténymegállapításait. Emellett az indítványozó önálló hatályon kívül helyezési okként jelölte meg azt, hogy az eljáró bíróságok nem rendelkeztek határozataik rendelkező részében a viszontkereset elutasításáról. Szintén önálló hatályon kívül helyezési okként nevesítette azt, hogy a kár bekövetkezésének bizonyítottsága hiányos.
- [12] A Kúria a jogerős rész- és közbelső ítéletet hatályában fenntartotta azzal a pontosítással, hogy az indítványozó viszontkeresetét elutasítottnak tekintette.
- [13] 2. Az indítványozó ezek után nyújtotta be az Alkotmánybírósághoz hiánypótlással kiegészített alkotmányjogi panaszát, melyben az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmére történő hivatkozással kérte a Kúria rész- és közbelső ítéletének megsemmisítését a Fővárosi Ítéltábla rész- és közbelső ítéletére, valamint a Székesfehérvári Törvényszék közbelső ítéletére kiterjedően.
- [14] Az indítvány szerint a megismételt eljárásban eljáró törvényszék megsértette az indítványozónak a tárgyaláshoz való jogát azzal, hogy nem biztosított számára lehetőséget saját álláspontja előadására. A felek meghallgatása kétoldalú kell, hogy legyen, vagyis mindkét fél részére biztosítani kell azt. Továbbá az Alkotmánybíróság gyakorlatából [22/2014. (VII. 15.) AB határozat] következik, hogy az elsőfokú eljárás újbóli lefolytatása esetén

az elsőfokú bizonyítási eljárást el kell végezni, mely azt is eredményezheti, hogy a bizonyítást bizonyos korlátok között teljes terjedelmében előlről kell kezdeni. A törvényszék ezt a követelményt nem tartotta be, mert az iratismertetést követően berekesztette a tárgyalást és a már meglévő iratokból hozott döntést.

- [15] Az indítványozó a 24/2018. (XII. 28.) AB határozatra hivatkozással állította, hogy az eljáró bíróságok nem tartották be a kereseti kérelem kimerítésének kötelezettségét, mert nem végeztek az ügyben érdemi vizsgálatot, továbbá nem rendelkeztek a rendelkező részben a viszontkeresetről. A törvényszék az indítványozót a megismételt eljárásban a viszontkeresete kapcsán nyilatkoztatta, a tárgyaláson azonban a kárfelelősség körében hozta meg döntését, jóllehet két ellentétes irányú igényről volt szó, hiszen a viszontkeresetben az indítványozó támasztott követelést a felperessel szemben, míg az indítványozó kárfelelőssége a felperes kereseti követelésének tárgya.
- [16] Az indítványozó a fegyverek egyenlősége elvének sérelmeként értékelte, hogy a törvényszék csak a felperest tájékoztatta a bizonyításról. Az egyedi ügyben irányadó, a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 386/J. §-a szerint a kiemelt jelentőségű perekben a bíróság nem köteles a bizonyítási teherről a feleket előzetesen tájékoztatni. Az indítványozó álláspontja szerint azonban ha az egyik fél megkapja a tájékoztatást, a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog megköveteli a bíróságoktól, hogy azt az ellenérdekű fél részére is megtegyék. A jelen ügyben ez nem valósult meg, mert az indítványozó nem kapott a bizonyítási teherről szóló tájékoztatást.
- [17] A fegyverek egyenlőségének elvét sértette a panasz szerint az is, hogy az indítványozó elkésetten, 2018. április 21-én kapta kézhez a felperes utolsó beadványát, a tárgyalást azonban a törvényszék a rá következő első munkanapon, április 23-án tartotta meg. Az indítványozónak ezért nem volt lehetősége érdemben nyilatkozni a beadvány tartalmára, mert a törvényszék az erre irányuló kérelme ellenére nem biztosított határidőt. Az indítványozó vitatta a Győri Ítéletábrla és a Kúria álláspontját, miszerint az indítványozónak azért nem sérültek az eljárási jogai, mert a felperesi beadvány nem tartalmazott új, a felek által addig nem érintett lényeges körülményt, illetve jogi okfejtést; emellett hangsúlyozta azt is, hogy a beadványban állítottak jelentőségétől függetlenül a tisztességes eljárás követelményéből fakadóan meg kell, hogy illesse őt a válaszadás joga.
- [18] Az eljárásban az indítványozó álláspontja szerint sérült a pártatlanság követelménye, mert a bíróságok a pártatlanságnak még a látszatát sem tanúsították, nem kezelték az indítványozót a felperessel egyenrangú félként, ráadásul a felperes folyamatosan elfogultsági kifogásokat terjesztett elő, ily módon nyomást gyakorolva a bíróságokra.
- [19] Az indokolási kötelezettséget megsértve járt el a törvényszék, mert nem vizsgálta mindazokat a körülményeket, amelyeket az eljárás megismétlését elrendelő másodfokú határozatban foglaltak értelmében kellett volna. Ez utóbbi előírta a károkozással kapcsolatos konjunktív feltételek vizsgálatát, ezt pedig a törvényszék elmulasztotta. A törvényszék valójában nem végzett érdemi vizsgálatot a megismételt eljárásban, holott ez alkotmányos kötelezettsége lett volna.
- [20] 3. Az Alkotmánybíróság tanácsa az Abtv. 56. § (2) bekezdése értelmében mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. E vizsgálat elvégzése során az alábbiakat állapította meg.
- [21] Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be.
- [22] Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt felidézni a tisztességes bírósági eljárással összefüggésben megfogalmazott elvét és gyakorlatát, mely szerint nem a felülbírálatra alkalmasság szempontjából vizsgálja a bíróságok indokolási kötelezettségének teljesítését, és tartózkodik attól, hogy jogági dogmatikához tartozó kérdések helytállóságáról, illetve törvényességéről, avagy kizárólag törvényértelmezési problémáról állást foglaljon {3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]}. Az alkotmányjogi panasz „nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}.
- [23] Erre az elvre figyelemmel az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a panasz a bíróságok által elvégzett mérlegelés felülbírálatára irányul és az alábbiak szerint nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadási feltételeknek.

- [24] A Kúria annyiban módosította a jogerős rész- és közbenső ítéletet, hogy felülvizsgálati rész- és közbenső ítéletének rendelkező részében rendelkezett az indítványozó viszontkeresetének elutasításáról. A viszontkereset a jóerkölcsbe ütközésre, a feltűnő értékaránytalanságra, valamint a tévedésre, illetve megtévesztésre hivatkozással kérte a szerződés érvénytelenségnek megállapítását, mindezekkel a viszontkereseti kérelmekkel, azok megalapozottságának hiányával a Székesfehérvári Törvényszék és a Fővárosi Ítéltábla is részletesen foglalkozott határozatai indokolásában. Nem alapvető jelentőségű alkotmányjogi kérdés és nem a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség az, hogy a Kúria nem értékelte az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatással bíró eljárás szabálysértésként [Pp. 275. § (3)–(4) bekezdés] és pusztán a rendelkező rész kiegészítésével orvosolta azt az eljárási hibát, hogy a bíróságok nem rendelkeztek az indítványozói viszontkeresetről, ha egyébként a benne foglalt követeléseket kimerítően elbírálták.
- [25] A Győri Ítéltábla és a Kúria határozatai egyaránt okát adják annak, miért nem tartották indokoltnak az indítványozó tájékoztatását (megítélésük szerint az indítványozó kárfelelőssége tekintetében további bizonyításra nem volt szükség, és ilyesmire nem is került sor). Mind a jogerős, mind a felülvizsgálati rész- és közbenső ítélet megindokolja továbbá azt, miért nem volt szükség határidőt biztosítani a felperesi beadványra (az nem tartalmazott új, a felek által addig nem érintett lényeges körülményt, illetve jogi okfejtést). Mindezen értékelések az Alkotmánybíróság hatáskörén túlmutató, a rendes bíróságok hatáskörébe tartozó feladatok, ezért az Alkotmánybíróság nem bírálhatja felül az eljáró bíróságok e körben tett mérlegelését.
- [26] Az Alkotmánybíróság az indítványok érdemében a rendelkezésre álló iratok alapján dönt [Abtv. 57. § (1) bekezdés]. Az eljáró bíróságok pártatlanságának sérülése tekintetében a jelen ügyben rendelkezésre álló iratok nem vetettek fel olyan aggályt, ami az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésén belül a pártatlanság követelményének megsértését valószínűsítene, ezért a panasznak az Abtv. 29. §-a alapján történő befogadása ezek alapján sem indokolt.
- [27] A Fővárosi Ítéltábla 10.Gf.40.399/2016/20-III. számú, 2017. november 6-án kelt részítéletének rendelkező részében rendelkezett – egyebek mellett – arról, hogy a Székesfehérvári Törvényszék korábban hozott részítéletét a vállalkozási szerződés érvénytelenségét megállapító rendelkezés tekintetében hatályon kívül helyezi és ebben a körben – a megtámadási okokra alapított érvénytelenségi viszontkereset elbírálására – a törvényszéket a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítja. E részítéletében az ítéltábla rögzítette, hogy a megismételt eljárásban a felperes kártérítési keresete jogalapjának vizsgálata körében szükséges annak tisztázása, hogy létrejött-e az érvényes vállalkozói szerződés, ennek hiányában ugyanis a szerződésre jogot alapítani, illetve a szerződés megszűnéséből eredő igényt érvényesíteni nem lehet (10.Gf.40.399/2016/20-III. számú ítélet, 18. oldal). Az indítványozó álláspontjával ellentétben a jelen ügyben eljáró Székesfehérvári Törvényszék megindokolta, miért tartja megalapozottnak az indítványozó kárfelelősségét, amikor kifejtette, hogy az érvényesen létrejött szerződéstől – amelynek semmisségét az indítványozói viszontkeresetben előadott okok nem támasztják alá – történő elállás jogszerűtlen, ebből következően a vállalkozási szerződés teljesítése az indítványozónak felróható okból vált lehetetlenné, és a Ptk. 312. § (3) bekezdése értelmében a felperes szabadul tartozása alól és követelheti kárának megtérítését. A kárfelelősség fennállása tehát meg lett indokolva a megismételt eljárásban.
- [28] 4. Tekintettel arra, hogy az indítvány nem vetett fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, illetve nem mutatott rá a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre, azt az Alkotmánybíróság – az Abtv. 56. § (3) bekezdésére figyelemmel – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2020. február 18.

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1137/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3059/2020. (III. 2.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

1. Az Alkotmánybíróság Balassagyarmati Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportjának Bv. 809/2017/2. számú végzése és a Balassagyarmati Törvényszék mint másodfokú bíróság 3.Beüf.479/2018/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

2. Az Alkotmánybíróság a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény 50. § (4) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Cech András ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése és a 27. §-a alapján kezdeményezte az Alkotmánybíróság eljárását.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyben a Balassagyarmati Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportjának Bv.809/2017/2. számú végzésével érdemi vizsgálat nélkül elutasította az indítványozónak az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt 2017 novemberében előterjesztett – a 2009. október 19. napja és 2017. november 13. napja közti időszakra vonatkozó – kártalanítási kérelmét, mert a fogvatartott nem terjesztett elő azt megelőzően az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatti panaszt. Megállapította az elsőfokú végzés továbbá azt is, hogy az indítványozó a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (a továbbiakban: Bvtv.) 436. § (1) bekezdésének sem az *a)*, sem a *b)* pontja alapján nem volt jogosult kártalanításra a kérelemnek 2017 novemberében történő benyújtására tekintettel.
- [3] A végzés ellen az indítványozó és védője jelentett be fellebbezést. A védő fellebbezésében arra hivatkozott, hogy az elítélt 2017. évben több alkalommal is tett panaszt az intézet parancsnokánál, ennek elbírálásáról azonban semmilyen határozatot nem kapott. A védő rámutatott arra, hogy az indítványozó panasztételi jogának gyakorlását igazolni nem tudja, álláspontja szerint annak dokumentálása kizárólag a fogvatartó intézet gondosságán és jóhiszeműségén múlik. Amennyiben a hivatalos nyilvántartás alapján a panasz ténye nem került rögzítésre, úgy azt a Bvtv. 10/A. § (6) bekezdése alapján úgy kell tekinteni, hogy az indítványozó panaszjogát rajta kívül álló okból nem tudta érvényesíteni, így a panasz hiánya okán a kérelem elutasítására nem kerülhetett volna sor. Mindezekre tekintettel a védő indítványozta, hogy a másodfokú bíróság a végzést helyezze hatályon kívül és utasítsa az elsőfokú bíróságot új eljárásra.
- [4] A másodfokon eljáró Balassagyarmati Törvényszék mint másodfokú bíróság 3.Beüf.479/2018/2. számú végzésével helyben hagyta az elsőfokú végzést, indokolása szerint az elsőfokú végzés minden tekintetben törvényes, az indokolás hibátlan és teljes körű, azzal a törvényszék maradéktalanul egyetértett. A másodfokon eljáró törvényszék rámutatott arra is, hogy a védő kártalanítási kérelmében még kifejezetten arra utalt, hogy mivel korábban kérelmet terjesztett elő az Emberi Jogok Európai Bíróságánál, ezért – álláspontja szerint – a Bvtv. 144/B. §-a szerinti panasz benyújtására az indítványozó nem volt köteles. Ehhez képest az elsőfokú végzés meghozatalát, illetve közlését követően a fellebbezésben már azt állította, hogy az indítványozó többször is élt a panaszjogával, amelyről azonban nem kapott határozatot, ezt az állítását azonban semmilyen adattal, bizonyítékkal nem támasztotta alá.
- [5] 2. A fentieket követően fordult az indítványozó alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz, amelyben a Balassagyarmati Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportjának Bv.809/2017/2. számú végzése, a Balassa-

gyarmati Törvényszék mint másodfokú bíróság 3.Beüf.479/2018/2. számú végzése, valamint a Bvtv. 50. § (4) bekezdése alaptörvény-ellenességét állította.

- [6] 2.1. Az indítványozó a panaszának Abtv. 27. §-a szerinti részében kifejtette, hogy az említett bírósági döntések az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való jog, valamint a B) cikk (1) bekezdésében garantált jogbiztonsághoz való jog sérelmét idézték elő.
- [7] Az indítványozó érvelése szerint a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog fontos részjogosítványa az indokolt bírói döntéshez való jog, ami azt a kötelezettséget rója az eljáró bíróságokra, hogy döntésüket olyan részletességgel kell megindokolniuk, amelyből legalább az kiderül, hogy a felek indítványairól, érveiről miképpen és milyen indokok alapján döntöttek. Az indítványozó álláspontja szerint a másodfokú bíróság döntése ennek a feltételnek nem felel meg, mert indokolásában egyáltalán nem reagált az indítványozó fellebbezésében szereplő érvelésre, amely szerint a Bvtv. szerinti panaszjog gyakorlására csak 2017. január 1. napjával nyílt meg a lehetőség, tehát az azt megelőző időszak tekintetében erre hivatkozással nem lett volna helye a kérelem elutasításának.
- [8] Az indítványozó hivatkozott arra is, hogy az eljáró bíróságok megsértették az észszerű határidőben való döntéshez való jogát is – amit szintén az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése garantál – hiszen az irányadó 45 napos határidőt több mint kilenc hónappal túllépve szünetelt meg az elsőfokú határozat.
- [9] Az indítványozó kifogásolta azt is, hogy az eljáró bíróságok döntései a jogbiztonsághoz való jog részelemét képező visszaható hatályú jogalkalmazás tilalmába is ütköztek. E körben kifejtette, hogy az előterjesztett kártalanítási kérelmére okot adó időszak nagy része 2017. január 1. napját megelőző időszakra esett, míg másik része ezt követő időszakra. A kártalanítás egyik feltételeként megkövetelt panaszjog kimerítését csak az említett időpontot követő időintervallum tekintetében követeli meg a Bvtv., azt megelőző időszak tekintetében nem. Márpedig a kifogásolt döntések a 2017. január 1. napját megelőző időszak tekintetében is elutasították a kérelmet.
- [10] 2.2. Az indítványozó a panaszának Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti részében kifejtette, hogy a Balassagyarmati Törvényszék mint másodfokú bíróság 3.Beüf.479/2018/2. számú végzése a Bvtv. 50. § (4) bekezdésének alkalmazására figyelemmel az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való jog sérelmét idézte elő.
- [11] A támadott rendelkezés értelmében a törvényszéki egyesbíró végzése elleni fellebbezést ugyanazon törvényszék másodfokú tanácsa bírálja el. Az indítványozó – utalva az alkotmánybírósági gyakorlatra – kifejtette, hogy a jogorvoslathoz való jog érvényesülésének fontos garanciája, hogy a jogszabályok által lehetővé tett jogorvoslatok biztosítsák az érdemi határozatok tekintetében más szervhez vagy ugyanazon szervezeten belül a magasabb fórumhoz fordulás lehetőségét, tehát azt, hogy a jogorvoslati kérelmet az alapügyben eljáró szervtől különböző szerv bírálja el. Az indítványozó álláspontja szerint a támadott rendelkezés által biztosított jogorvoslat során az elsőfokú döntés ellen bejelentett fellebbezést elbíráló fórum nem tekinthető sem eltérő, sem magasabb fórumnak, ugyanis az alapügyben első- és másodfokon ítélezők mind azonos szervezeti egységben, a Balassagyarmati Törvényszéken tevékenykedő büntető és büntetés-végrehajtási ügyszakos bírák, bírósági titkárok. Sem a támadott jogszabály, sem a bíróságok belső szabályai nem tartalmaznak olyan kritériumokat, mely alapján a büntetés-végrehajtási bíróként kártalanítási ügyekben első fokon ítélező bírák az ugyanazon ügyekben másodfokon tevékenykedő kollégáiktól elkülöníthetők lennének. Ennél fogva a másodfokú tanácsok, valamint az elsőfokon egyesbíróként ítélezők között sem szakmai, sem tapasztalati alapon nem lehet alá-fölé rendeltségi viszonyt felvázolni. Ennek alátámasztására az indítványozó jogi képviselője több olyan, a Balassagyarmati Törvényszék által hozott bírósági döntést csatolt, amely alapján megállapítható, hogy bizonyos bírák hol első fokon, hol másodfokon ítéleznek a kártalanítási ügyekben.
- [12] Az indítványozó határozott álláspontja szerint ez a – szükségszerűen összefonódással járó – szoros szakmai kapcsolat egyértelműen kiüresíti és ezáltal hatékony mivoltától fosztja meg a rendelkezésre álló jogorvoslatot, mely így pusztán formalitássá válva alaptörvény-sértő helyzetet teremtett, minthogy az indítványozónak nem állt rendelkezésére az elsőfokú döntéssel szemben hatékony jogorvoslat.
- [13] Mindezekre figyelemmel az indítványozó kérte a Balassagyarmati Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportjának Bv.809/2017/2. számú végzése, a Balassagyarmati Törvényszék mint másodfokú bíróság 3.Beüf.479/2018/2. számú végzése, valamint a Bvtv. 50. § (4) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.

- [14] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie.
- [15] 3.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítványozó alkotmányjogi panasza határidőben benyújtottnak tekintendő.
- [16] 3.2. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdésében előírt feltételeinek – az alábbiak szerint – megfelel. Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz, megjelöli az Alaptörvényben biztosított jogok sérelmének lényegét, az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit és megfelelő indokolást is tartalmaz. Ezenkívül megjelöli a sérelmezett bírói döntéseket, illetve jogszabályt és kifejezetten kéri azok megsemmisítését.
- [17] 3.3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján a továbbiakban azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz az Abtv. 26. § (1) bekezdésében, az Abtv. 27. §-ában és az Abtv. 29–31. §-aiban foglalt tartalmi feltételeket kimeríti-e.
- [18] Az egyedi ügyben való érintettség megállapítható, mivel az indítványozó a panasszal támadott ügyben – elítélként – kártalanítás megállapítása iránti kérelme alapján indult eljárásban vett részt. Megállapítható továbbá, hogy az indítványozónak a támadott határozatokkal szemben további jogorvoslati lehetősége nem állt fenn.
- [19] Az Abtv. 29. §-a befogadhatóság további tartalmi feltételeiként nevesíti, hogy a panasznak a bírói döntést érdeemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést kell tartalmaznia.
- [20] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint nem teljesíti az Abtv. 29. §-a szerinti feltételeket annak a kifogásolása, hogy a kártalanítási ügyekben eljáró bíróságok megkövetelik az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatti panasz előzetes (vagy legalábbis a kérelemmel egyidejűleg történő) előterjesztését a folyamatos – tehát 2017. január 1. napját megelőzően indult, de azt követően is megszakítás nélkül tartó – fogvatartásban lévő elítéltek tekintetében, ha a kártalanítás iránti kérelmet 2017. január 1. napját követően terjesztik elő [legutóbb lásd: 3360/2019. (XII. 16.) AB végzés, Indokolás [28]].
- [21] Az Alkotmánybíróság értelmezésében a tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossgal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon [7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]]. Ugyanakkor az Alkotmánybíróság megállapította azt is, hogy a bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása [30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]], illetve az Alkotmánybíróság a rendes bíróságoktól eltérően nem a felülbírálatra alkalmasság szempontjából vizsgálja a bíróságok indokolási kötelezettségének teljesítését [3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]].
- [22] Az Alkotmánybíróság – az észszerű határidő követelménye kapcsán – utal továbbá arra, hogy az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz esetén csupán az indítványban támadott bírósági ítélet megsemmisítése felől rendelkezhet az Abtv. 43. § (1) bekezdése alapján, ha a bírói döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti. Az Alkotmánybíróság által hozható megsemmisítő döntés azonban – szükségszerű utóidejűsége következtében – már nem lehet kihatással a múltban meghozott bírósági döntés időszerűségére. Az Alkotmánybíróság utólag a bírói döntés esetleges alaptörvény-ellenességének megállapításával, illetve megsemmisítésével már nem tudja orvosolni az eljárás résztvevőinek az eljárás elhúzódásából eredő sérelmét. Amennyiben az Alkotmánybíróság a jelen ügyben támadott részítéletet megsemmisítené, a bírósági eljárás újra kezdetét venné, így a per csak tovább húzódná [3024/2016. (II. 23.) AB határozat, Indokolás [18], [20]; 3167/2019. (VII. 10.) AB határozat, Indokolás [17]].
- [23] Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a fentiekben túl az indítványozó alkotmányjogi panasza arra irányult, hogy az Alkotmánybíróság a büntetőeljárás során beszerzett bizonyítékokat a bíróságtól eltérő módon értékeli. Az Alkotmánybíróságnak ugyanakkor az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján a bírósági eljárást befejező döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú felülvizsgálatára van hatásköre. A bírói döntések ellen benyújtott alkotmányjogi panasz nem tekinthető tehát a további jogorvoslattal nem támadható bírósági döntések általános felülvizsgálata eszközének, mivel az Alkotmánybíróság az alkotmány-

jogi panason keresztül is az Alaptörvényt és az abban biztosított jogokat védi {3111/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [3]}. Ebből következően az Alkotmánybíróság a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének felülbírálatára sem rendelkezik hatáskörrel {3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]}.

- [24] Végül az Alkotmánybíróság – az alkotmányjogi panasz Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti részével kapcsolatban – rögzíti, hogy az indítványozó által kifogásolt jogszabály megfelel a jogorvoslathoz való jog lényegi tartalmaként nevesített azon kívánalomnak, hogy az érdemi határozatok tekintetében biztosított legyen a más szervhez, vagy ugyanazon szervezeten belüli magasabb fórumhoz fordulás lehetősége. A törvényszék másodfokú tanácsa ugyanis az első fokon eljáró büntetés-végrehajtási bíróhoz képest nyilvánvalóan az azonos szerven belüli magasabb fórumnak tekinthető.
- [25] 3.4. A kifejtettek alapján az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az indítványozó panasa sem a Balassagyarmati Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportjának Bv.809/2017/2. számú végzésében, sem a Balassagyarmati Törvényszék mint másodfokú bíróság 3.Beüf.479/2018/2. számú végzése végzésében foglaltakkal kapcsolatosan nem állított bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem vetett fel, így nem teljesítette az Abtv. 29. §-ában meghatározott befogadhatósági feltételt.
- [26] 4. Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére is, az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2020. február 18.

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/388/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3060/2020. (III. 2.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Szombathelyi Járásbíróság 6.B.474/2015/99. számú ítélete, a Szombathelyi Törvényszék 8.Bf.172/2017/25. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Ipkovich Eszter ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján kezdeményezte az Alkotmánybíróság eljárását.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyben a Szombathelyi Járásbíróság 6.B.474/2015/99. számú ítéletével az indítványozót bűnösnek mondta ki védekezésre képtelen személy sérelmére elkövetett könnyű testi sértés bűntettében, ezért őt 540 000 Ft pénzbüntetésre ítélte. Az indítványozó és védője által – felmentés végett – bejelentett fellebbezés alapján másodfokon eljáró Szombathelyi Törvényszék fellebbezési tárgyalás tartását követően meghozott 8.Bf.172/2017/25. számú végzésével helybenhagyta az elsőfokú ítéletet.
- [3] A jogerős ítélet tényállása szerint az indítványozó az ítéletben meghatározott helyen és időben bántalmazta a nála láthatáson lévő kiskorú gyermekét oly módon, hogy őt több alkalommal az ágyra lökte, amelynek során a gyermek nekiesett az ágy támlájának, beütötte a mellkasát, illetve egy esetben arccal esett neki az ágy támlájának, ekkor az indítványozó a gyermeket a nyakánál fogva lefelé nyomta, mindezek következtében kitért a gyermek tejfoga és a szája vérezni kezdett.
- [4] A büntetőeljárás során lefolytatott bizonyítási eljárás egyik fő kérdése az volt, hogy a gyermek sérülései keletkeztek-e más módon, különös tekintettel arra, hogy a gyermek gerincproblémáira figyelemmel fűzőt (korzettet) viselt.
- [5] 2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában kifejtette, hogy Szombathelyi Járásbíróság 6.B.474/2015/99. számú ítélete és a Szombathelyi Törvényszék 8.Bf.172/2017/25. számú végzése az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését sérti.
- [6] Az indítványozó álláspontja szerint a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogának sérelmét jelentette, hogy a másodfokú eljárásban nyilvánvalóvá vált, hogy az ügyben kirendelt orvosszakértők a bizonyítás-felvétel egyik alapját képező kérdésben – jelesül a korzettől keletkeztethető sérülések kérdésében – nem rendelkeztek szakmai tapasztalattal, így tőlük megalapozott szakvélemény adása nem volt elvárható. Az indítványozó szerint ezt a tényt a másodfokú bíróság is észlelte, ezért tekintettel arra is, hogy a sértett egyedi korzettjéről, és a gyermek konkrét, szintén egyedi kezelésre szoruló egészségügyi problémájáról nem állt rendelkezésre elegendő információ, vádhatósági és védői közös indítványra elrendelte az orvosi dokumentációk beszerzése mellett a kezelőorvos tanúkenti meghallgatását. Erre viszont végül nem került sor, és az eljárást érdemben lezáró másodfokú döntésben nincs arra vonatkozó információ, hogy az elrendelt bizonyítás milyen okból nem került teljesítésre. Az indítványozó kifogásolta, hogy arra sem történt utalás, hogy egy végzéssel elrendelt bizonyítási cselekmény az elrendelését követő tárgyaláson hogyan kerülhetett elutasításra anélkül, hogy az elrendelését követően azt bármi indokolta volna. Az indítványozó szerint tehát azzal, hogy a bíróság indokolás nélkül felülbírálta saját döntését, ezzel az eljárást kiszámíthatatlanná, átláthatatlanná tette, valamint az indokolási kötelezettségét is megsértette.
- [7] Az indítványozó szerint sérült – a szintén a tisztességes eljáráshoz való jog részjogosítványának tekintendő – fegyverek egyenlőségének az elve is. Az elv fontos követelménye ugyanis egyes eljárási szereplők (például szakértők) semleges pozícióban való tartása a büntetőeljárás során. Az indítványozó szerint az eljárásban elsőként kirendelt orvosszakértő eljárása nem tekinthető tisztességesnek, tekintettel arra, hogy a már említett szakmai hiányosságát úgy kívánta pótolni, hogy állítása szerint konzultált a gyermek kezelőorvosával (akit végül

- a másodfokú bíróság tanúként nem hallgatott meg), aki – egyebek mellett – azt a nyilatkozatot tette, hogy a gyermek által viselt korzett nem okozhatta a sérülést.
- [8] Az indítványozó összefoglalóan úgy nyilatkozott, hogy a panaszában részletezett kifogások nem a büntetőeljárás írt szabályainak megszegésén alapulnak, hanem egy olyan összefüggő, egymáshoz kapcsolódó és egymást erősítő cselekménysorozaton, melyek összességükben lehetetlenítették el a vádlott büntetőeljárás törvényben biztosított jogait, ezáltal okozva az eljárás tisztességtelenségét.
- [9] Mindezekre figyelemmel az indítványozó kérte a Szombathelyi Járásbíróság 6.B.474/2015/99. számú ítélete, a Szombathelyi Törvényszék 8.Bf.172/2017/25. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [10] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie.
- [11] 3.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítványozó alkotmányjogi panasa határidőben benyújtottnak tekintendő.
- [12] 3.2. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdésében előírt feltételeinek – az alábbiak szerint – megfelel. Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz, megjelöli az Alaptörvényben biztosított jogok sérelmének lényegét, az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit és megfelelő indokolást is tartalmaz. Ezenkívül megjelöli a sérelmezett bírói döntéseket és kifejezetten kéri azok megsemmisítését.
- [13] 3.3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján a továbbiakban azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz az Abtv. 27. §-ában és az Abtv. 29–31. §-aiban foglalt tartalmi feltételeket kimeríti-e.
- [14] Az egyedi ügyben való érintettség megállapítható, mivel az indítványozó a panasszal támadott ügy terheltje, és szankciót szabtak ki vele szemben. Megállapítható továbbá, hogy az indítványozónak a támadott határozatokkal szemben további jogorvoslati lehetősége nem állt fenn.
- [15] Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság további tartalmi feltételeiként nevesíti, hogy a panasznak a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést kell tartalmaznia.
- [16] Az Alkotmánybíróság a tisztességes eljáráshoz való jog részelemét képező indokolási kötelezettséggel kapcsolatban többször leszögezte, hogy az azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alaposítással megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon [7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]]. Az Alkotmánybíróság ugyanakkor a rendes bíróságoktól eltérően nem a felülbírálatra alkalmasság szempontjából vizsgálja a bíróságok indokolási kötelezettségének teljesítését [3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]]. Nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és előadott érveket, vagy a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás és az abból levont következtetés megalapozott-e. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése, és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat [lásd: 3237/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [12]; 3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]]. A 30/2014. (IX. 30.) AB határozatban pedig megállapította az Alkotmánybíróság, hogy a bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása [Indokolás [89]; 3298/2017. (XI. 20.) AB végzés, Indokolás [23]].
- [17] A másodfokú bíróság indokolásában – a védőnek az egyik orvossal szembeni által előadott véleménynek a szakértői kompetenciát meghaladó részére vonatkozó kifogásával összefüggésben – kitért arra, hogy a büntetőeljárás során irányadó szabályok nem tiltják azt, hogy a szakértő a szakvéleményének elkészítésekor az adott szakterületen speciális ismeretekkel rendelkező szakemberrel konzultáljon, márpedig az ügyben eljáró szakértők ezt tették, amikor a gyermek kezelőorvosával egyeztettek, és erről a tárgyaláson, szakvéleményük kiegészítése során számot adtak. A másodfokú végzésben szerepel továbbá, hogy a másodfokú bíróság azért nem hallgatta

meg a kezelőorvost, mert a Be. hatályos rendelkezései nem ismerik a „szakértő-tanú” jogintézményét, így a másodfokú bíróság sértett által hordott fűző esetleges okozó szerepére vonatkozóan is a korábban már kirendelt igazságügyi orvosszakértőket hallgatta meg (lásd: Szombathelyi Törvényszék 8.Bf.172/2017/25. számú végzése, 7–8. oldal).

- [18] Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a fentiekén túl az indítványozó alkotmányjogi panasa arra irányult, hogy az Alkotmánybíróság a büntetőeljárás során beszerzett bizonyítékokat a bíróságtól eltérő módon értékelje. Az Alkotmánybíróságnak ugyanakkor az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján a bírósági eljárást befejező döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú felülvizsgálatára van hatásköre. A bírói döntések ellen benyújtott alkotmányjogi panasz nem tekinthető tehát a további jogorvoslattal nem támadható bírósági döntések általános felülvizsgálata eszközének, mivel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvényt és az abban biztosított jogokat védi {3111/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [3]}. Ebből következően az Alkotmánybíróság a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének felülbírálatára sem rendelkezik hatáskörrel {3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]}.
- [19] 3.4. A kifejtettek alapján az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az indítványozó panasa sem a Szombathelyi Járásbíróság 6.B.474/2015/99. számú ítéletében, sem a Szombathelyi Törvényszék 8.Bf.172/2017/25. számú végzésében foglaltakkal kapcsolatosan nem állított bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem vetett fel, így nem teljesítette az Abtv. 29. §-ában meghatározott befogadhatósági feltételt.
- [20] 4. Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére is, az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2020. február 18.

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1024/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3061/2020. (III. 2.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Szegedi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja 15.Bv.1068/2017/35. számú végzése és a Szegedi Törvényszék 5.Bpkf.475/2019/6. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Kollár Andor ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján kezdeményezte az Alkotmánybíróság eljárását.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege a következőképpen foglalható össze: az indítványozó fogvatartott kártalanítási kérelmet nyújtott be jogi képviselője útján, az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények – többek között a jogszabályban előírt mozgástér hiánya – miatt 2017. május 15. napján, 2011. november 14. és 2017. május 15. közötti időszak tekintetében.
- [3] Kérelmét korábban az Emberi Jogok Európai Bíróságánál (a továbbiakban: EJEB) is benyújtotta 2016. március 2-án, amelyet nyilvántartásba vettek.
- [4] Az első fokon eljáró Szegedi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja 2011. november 14. napja és 2016. december 31. napja közötti időszak tekintetében, különböző büntetés-végrehajtási intézetekben töltött fogvatartásából, összesen 1593 napra, 2 070 900 forint kártalanítást állapított meg.
- [5] A végzésben kitért az eljáró bíróság arra, hogy a megítélt kártalanításból le kell vonni az elkövetett bűncselekmények során, több sértett sérelmére keletkezett és még meg nem térített polgári jogi igények összegét.
- [6] 1.2. Érdemében a kártalanítás összegének növelése érdekében – polgári jogi igények elévülésének megállapítása végett – védői fellebbezés folytán, a másodfokon eljáró Szegedi Törvényszék az elsőfokú döntést megváltoztatta és a kérelmet a 5.Bpkf.475/2019/6. számú végzésével érdemi vizsgálat nélkül elutasította.
- [7] Indokolásában kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg a kérelem benyújtásának időpontját, valamint annak tartalmát a megjelölt sérelmezett időszak tekintetében. Tévedett azonban abban, hogy a kérelmet 2016. december 31. napjáig lehetett elbírálni. A törvényszék megállapította, hogy az indítványozó a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (a továbbiakban: Bv. tv.) 144/B. §-a szerinti panasz benyújtását elmulasztotta, amely a 2017. január 1-je után is jogsértő helyzetben lévő fogvatartottak számára az előfeltétele a kártalanítási kérelemnek.
- [8] Kitért ezzel kapcsolatosan arra, hogy az elsőfokú bíróság helytelenül alkalmazta a Bv. tv. 436. § (10) bekezdésében foglalt átmeneti szabályokat, amely alapján kettéosztotta a vizsgált időszakot, és a 2017. január 1-től kezdődő fogvatartási időtartamot nem számította. Az indítványozó esetében a fogvatartás és az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények folyamatosak voltak, így a kérelmezett időszakot egészben kellett volna vizsgálni, tehát a Bv. tv. 144/B. § szerinti panasz benyújtása kötelező előfeltétel volt a kérelmet megelőzően, vagy legkésőbb azzal egyidejűleg.
- [9] Mindezekre tekintettel utasították el érdemi vizsgálat nélkül a kérelmet, ugyanis a Bv. tv. 144/B. §-ban foglalt panaszt a kérelmező nem nyújtotta be és a Bv. tv. 436. § (11) bekezdésében foglalt EJEB-hez benyújtott kérelem ebben az esetben azt nem váltja ki.
- [10] 2. Az indítványozó ezt követően alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, amelyben a Szegedi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja 15.Bv.1068/2017/35. számú végzése, és a Szegedi Törvényszék mint másodfokú bíróság 5.Bpkf.475/2019/6. számú végzésének alaptörvény-ellenességének megállapítását

és megsemmisítését kérte, mert véleménye szerint azok sértik az Alaptörvény C) cikk (1) bekezdését, III. cikk (1) bekezdését, a IV. cikk (4) bekezdését, a XXVIII. cikk (1) bekezdését, valamint a 25. cikk (1) bekezdését.

- [11] 2.1. Alkotmányjogi panaszában az indítványozó kifejtette, hogy a Bv. tv. 2017. január 1. napjával hatályba lépett a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény és ehhez kapcsolódóan más törvények módosításáról szóló 2016. évi CX. törvény (a továbbiakban: Mód. tv.) rendelkezéseinek értelmezése során az eljáró bíróságok figyelmen kívül hagyták a törvény és a jogalkotó célját, olyan többlettartalommal ruházták fel a törvényt, amely által a 2017. január 1. napot követően is folyamatosan fogvatartásban lévők tekintetében nem alkalmazhatóak az átmeneti rendelkezések, ezáltal megfosztva ezen fogvatartotti csoportot a kártalanítástól. Az indítványozó szerint ezért nincs összhang az Alaptörvény és a támadott végzések között.
- [12] Az Alaptörvény III. cikk (1) bekezdésében foglalt kínzás, embertelen, megalázó bánásmód tilalmának, valamint a IV. cikk (4) bekezdésében foglalt alaptalan vagy törvénytörő módon történő szabadság-korlátozás esetére járó kártalanításhoz való jog megsértését abban látta, hogy a Magyar Állam nem biztosította számára megfelelően az emberhez méltó fogvatartási körülményeket, valamint az elsőfokon eljáró bíróság nem vizsgálta a jogi képviselő által bejelentett elévülési kifogást – amelyet kielégítetlenül maradt a polgári jogi igénnyel kapcsolatosan terjesztettek elő – így ezáltal is megfosztva attól, hogy a törvény által biztosított utólagos kompenzációban részesülhessen.
- [13] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésben foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal kapcsolatban az indítványozó utal az Alkotmánybíróság gyakorlatára, miszerint azt csak az egész eljárásra figyelemmel lehet megítélni [6/1998. (III. 11.) AB határozat].
- [14] Ezen bekezdés sérelmével kapcsolatban szintén kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság nem vizsgálta az elévülési kifogását, továbbá a másodfokú bíróság téves jogértelmezése folytán a több hónapon át tartó alapvető jogi sérelmek figyelmen kívül hagyásával megfosztotta az Alaptörvény IV. cikk (1) bekezdésben foglalt kártalanításhoz való jogától. Előadta, hogy önmagában a bírói út formális igénybevételének lehetősége nem jelenti azt, hogy az eljárási garanciák teljesülnek. Az eljáró bíróságok döntéseinek meghozatala során ezek az immanens biztosítékok viszont nem érvényesültek.
- [15] Emellett álláspontja szerint nem érvényesült megfelelően a bírói jogvédelem sem, ami az Alkotmánybíróság gyakorlata alapján a tisztességes bírósági eljáráshoz fűződő jog körébe tartozik.
- [16] Érvelésében kitért arra, hogy az eljáró bíróságok olyan feltételt követeltek meg, amelyet a törvény nem tartalmazott, tehát „jogot alkotott”, a jobból kötelezettséget formált, figyelmen kívül hagyva ezzel a törvény célját és a jogalkotó akaratát, aránytalan hátrányba hozva a fogvatartottakat, különös tekintettel azokra, akik kártalanításra lennének jogosultak. Mindezek fényében hivatkozott az Alaptörvény C) cikk (1) bekezdésében foglalt hatalommegosztás elvének és a 25. cikk (1) bekezdésében foglalt, a bíróságok igazságszolgáltatási tevékenysége ellátásának sérelmére.
- [17] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie.
- [18] 3.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítványozó alkotmányjogi panaszát határidőben nyújtotta be.
- [19] 3.2. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdésében előírt feltételeinek – az Alaptörvény III. cikk (1) bekezdése, IV. cikk (4) bekezdése, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdése tekintetében – a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdésében előírt feltételeinek – az alábbiak szerint – megfelel. Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz, megjelöli az Alaptörvény megsértett rendelkezését, illetve a sérelmezett bírói döntést, indokolja annak Alaptörvénybe ütközését és kifejezetten kéri a megsemmisítését.
- [20] 3.3. Az Alaptörvény C) cikk (1) bekezdésében foglalt hatalommegosztás elve nem biztosít az indítványozónak alanyi alkotmányos jogokat, ezért arra alkotmányjogi panaszban hivatkozni alappal nem lehet.

- [21] Az Alaptörvény 25. cikk (1) bekezdésével összefüggő kérelem vonatkozásában megállapítható, hogy ezen rendelkezés sem tekinthető az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának – mivel számára közvetlen, az Alaptörvényből származó jogosultságot nem biztosít –, ezért kérelme e tekintetben nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) pontjában foglaltaknak.
- [22] 3.4. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján a továbbiakban azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz – az Alaptörvény III. cikk (1) bekezdése, IV. cikk (4) bekezdése, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában – az Abtv. 27. §-ában és az Abtv. 29–31. §-aiban foglalt tartalmi feltételeket kimeríti-e.
- [23] Az egyedi ügyben való érintettség megállapítható, mivel az indítványozó a panasszal támadott ügyben kártalanítási kérelmet nyújtott be. Megállapítható továbbá, hogy az indítványozónak a támadott ítélettel szemben további jogorvoslati lehetősége nem állt fenn.
- [24] Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság további tartalmi feltételeiként nevesíti, hogy a panasznak a bírői döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést kell tartalmaznia.
- [25] Az Alkotmánybíróság állandósult gyakorlata szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján a bírósági eljárást befejező döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú felülvizsgálatára van hatásköre, mivel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvényt és az abban biztosított jogokat védi. Ebből következően az Alkotmánybíróság tartózkodik attól is, hogy törvényértelmezési és dogmatikai, szakjogi kérdésekben állást foglaljon {7/2013. (III. 7.) AB határozat, Indokolás [33], [38]; 3074/2016. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [68]} mindaddig, amíg a jogalkalmazói jogértelmezés közvetlenül nem befolyásolja valamely alapjog gyakorolhatóságát és tényleges érvényesülését {13/2014. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [51]; 14/2015. (V. 26.) AB határozat, Indokolás [51]}.
- [26] 3.5. Az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott – figyelembe véve az eljáró bíróságok végzésében kifejtett, folyamatos fogvatartás tényével kapcsolatos indokolását – hogy az indítványozó panasza a sérelmezett döntéssel kapcsolatban nem állított bírői döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem vetett fel, tehát nem teljesítette az Abtv. 29. §-ában meghatározott befogadhatósági feltételt.
- [27] 4. Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*) és *h*) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2)–(3) bekezdésére is, az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2020. február 18.

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1285/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3062/2020. (III. 2.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Szegedi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja 15.Bv.1052/2017/18. számú végzése és a Szegedi Törvényszék 2.Bpkf.704/2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Kovács Arthur ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján kezdeményezte az Alkotmánybíróság eljárását.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege a következőképpen foglalható össze: az indítványozó fogvatartottként kártalanítási kérelmet terjesztett elő alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt 2017. május 14. napján a Szegedi Fegyház és Börtön parancsnokához, 2010. december 17-től a kérelem benyújtásáig terjedő időszak tekintetében. Kérelmében többek között hivatkozott a jogszabályban előírt élettér hiányára, valamint az ehhez esetlegesen kapcsolódó más, kínzás, kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód tilalmába ütköző elhelyezési körülményekre.
- [3] Kérelmét az indítványozó jogi képviselőjén keresztül, korábban az Emberi Jogok Európai Bíróságánál (a továbbiakban: EJEB) is benyújtotta 2015. június 25-i dátummal, amelyet 2015. július 6. napján nyilvántartásba vettek.
- [4] A Szegedi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja a kérelmet érdemi vizsgálat nélkül elutasította, ugyanis a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (a továbbiakban: Bv. tv.) 10/A. § (6) bekezdése szerint a kártalanítás előfeltétele, hogy az elítélt a Bv. tv. 144/B. § szerinti alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatti panaszt nyújtson be a végrehajtásért felelős szerv vezetőjéhez.
- [5] 1.2. Az indítványozó és jogi képviselőjének fellebbezése folytán eljáró Szegedi Törvényszék a fellebbezést alaptalannak találta és az elsőfokú döntést 2.Bpkf.704/2019/2. számú végzésével helybenhagyta. Indokolásában kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy az indítványozó a Bv. tv. 144/B. §-a szerinti panasz benyújtását elmulasztotta, amely az előfeltétele a kártalanítási kérelemnek [Bv. tv. 10/A. § (6) bekezdés].
- [6] Megerősítette továbbá az elsőfokú bíróság azon megállapítását, miszerint a Bv. tv. 436. § (10)–(12) bekezdéseiben foglalt átmeneti rendelkezéseket nem lehet alkalmazni, tekintettel arra, hogy az indítványozó esetében a fogvatartás és az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények folyamatosak voltak, 2016. december 31. napjáig nem szabadult, ez után is folyamatosan fogvatartott volt 2018. december 14. napjáig, tehát a Bv. tv. 144/B. § szerinti panasz benyújtása kötelező előfeltétel a kérelmet megelőzően, vagy legkésőbb azzal egyidejűleg, azt az EJEB-hez előterjesztett kérelem nem váltja ki.
- [7] 2. Az indítványozó ezt követően alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, amelyben a Szegedi Törvényszék Büntetés-végrehajtási csoportja 15.Bv.1052/2017/18. számú elsőfokú végzése, valamint a Szegedi Törvényszék mint másodfokú bíróság 2.Bpkf.704/2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mert véleménye szerint sérti az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdését és a XXVIII. cikk (1) bekezdését.
- [8] 2.1. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésében foglalt törvény előtti egyenlőség sérelme kapcsán kifejtette, hogy az eljáró Szegedi Törvényszék azonos tényállás mellett, azonos jogszabályt alkalmazva, az eddigi gyakorlathoz képest eltérő döntést hozott. Nem helytálló véleménye szerint az, hogy korábban kelt ügyekben helyt adtak a kérelmeknek és megítélték a kártalanítást, majd ezzel teljesen

ellentétes módon az ugyanilyen alapokon fekvő ügyben, jelen esetben viszont érdemi vizsgálat nélkül elutasították. Ennek folyamánként a korábbi kérelmezők és jelen panasz indítványozója a törvény előtt nem minősült egyenlőnek. Az ügyben a bíróság végzésével hátrányos helyzetbe hozta az indítványozót, azzal, hogy a kérelmét elutasította, holott az EJEH-hez is benyújtotta azt [Bv. tv. 436. § (10) bekezdés *b*) pont], ami eddig elegendő volt a kártalanítási kérelem elbírálásához.

- [9] 2.2. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésben foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal kapcsolatban előadta, hogy az eljáró bíróság hibásan értelmezte a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény és ehhez kapcsolódóan más törvények módosításáról szóló 2016. évi CX. törvény (a továbbiakban: Mód. tv.) rendelkezéseit, amelynek a célja a megfelelő alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények esetére szóló hatékony hazai kártalanítást kívánta bevezetni. Az így meghozott végzések véleménye szerint tehát törvényt sértők.
- [10] Álláspontja alapján a Bv. tv. 436. § (10)–(11) bekezdésének okszerűtlen és téves értelmezése abból ered, hogy a Szegedi Törvényszék általi törvényértelmezés folyamánként az elítéltek a Bv. tv. 144/B. § szerinti panaszt kellett volna benyújtani a kérelem elbírálásához, pedig a Bv. tv. 10/A. § (6) bekezdése egyértelműen kimondja, hogy az EJEH-hez benyújtott kérelem esetén [Bv. tv. 436. § (10) bekezdés *b*) pont] ezen feltétel nem alkalmazható.
- [11] Ennek kapcsán utalt arra az indítványozó, hogy a Bv. tv. 436. § (10) bekezdésében foglalt átmeneti rendelkezések egyértelműen azt rendelik, hogy kedvezményes elbírálásban részesüljenek az elítéltek azon csoportjai, akik az EJEH-hez nyújtottak be kérelmet alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt.
- [12] A szerinte az okszerűtlen értelmezés szembement a hazai bíróságok országosan kialakult, több éves és következetes gyakorlatával, miközben az eltelt időszak alatt a jogszabályi szöveg nem változott. Önkényes volt a jogértelmezése a bíróságnak, amelynek eredménye sem nyelvtani, sem logikai úton nem következik a jogszabály szövegéből és annak céljából. Ennek alátámasztásaként több korábbi, a Szegedi Törvényszék és más bíróságok előtt folyamatban volt, kártalanítási eljárás során hozott döntésekre hivatkozott példaként.
- [13] Mindezekre tekintettel az indítványozónak az volt az álláspontja, hogy az eljáró bíróságoknak követnie kellett volna a 2017. január 1-je óta kialakult következetes gyakorlatot, miszerint azokban az esetekben, ahol a kártalanítási kérelem alapjául szolgáló fogvatartási időszak kezdőnapja 2017. január 1. napja előtti, a zárónapja 2016. december 31. utáni, vagy amennyiben az ügyfél panaszt nyújtott be az EJEH-hez, amely panaszt 2017. január 1. előtt lajstromba vettek, ezen kívül ha az ügyfél nem terjesztett elő panaszt a fogvatartó büntetés-végrehajtási intézet parancsnokához az alapvető jogait sértő elhelyezési körülmények miatt, akként bíráltak el, hogy a kártalanítási igény záró időpontjaként 2016. december 31. napját (vagy egyes bíróságok a kérelem benyújtásának napját) vették figyelembe, ugyanakkor a kérelmet érdemben vizsgálták és az egyéb feltételek fennállása esetén kártalanítást ítélték meg a kérelmező számára. Tehát a kérelmet érdemben kellett volna vizsgálni 2010. december 17-től 2016. december 31-ig terjedő időszak tekintetében.
- [14] Az indítványozó kifejtette még azt is panaszában, hogy jelen ügyben kérelmet terjesztett elő a Legfőbb Ügyészségen azt kérve, hogy a legfőbb ügyész szíveskedjen jogorvoslatot bejelenteni a törvényesség érdekében a végleges végzéssel szemben.
- [15] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie.
- [16] 3.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítványozó alkotmányjogi panaszát határidőben nyújtotta be.
- [17] 3.2. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány – az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése és a XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában – a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdésében előírt feltételeinek – az alábbiak szerint – megfelel. Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz, megjelöli az Alaptörvény megsértett rendelkezését, illetve a sérelmezett bírói döntést, indokolja annak Alaptörvénybe ütközését és kifejezetten kéri a megsemmisítését.

- [18] 3.3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján a továbbiakban azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz – az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése és a XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában – az Abtv. 27. §-ában és az Abtv. 29. §-aiban foglalt tartalmi feltételeket kimeríti-e.
- [19] Az egyedi ügyben való érintettség megállapítható, mivel az indítványozó a panasszal támadott ügyben kártalanítási kérelmet nyújtott be. Megállapítható továbbá, hogy az indítványozónak a támadott határozattal szemben további jogorvoslati lehetősége nem állt fenn.
- [20] Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság további tartalmi feltételeként nevesíti, hogy a panasznak a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést kell tartalmaznia.
- [21] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A (2) bekezdés d) pontja értelmében alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna.
- [22] A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ami nem adhat alapot számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]}.
- [23] Az Alkotmánybíróság megállapította ennek kapcsán, hogy az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jog és az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésben foglalt törvény előtti egyenlőség vonatkozásában is kizárólag az eljáró bíróságok szerinte téves törvényértelmezését vitatta.
- [24] 3.4. Az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, figyelembe véve az eljáró bíróságok végzésében kifejtett indokolását, hogy az indítványozó panasa a sérelmezett döntéssel kapcsolatban nem állított bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem vetett fel. Az indítványozó a bírói törvényértelmezést anélkül vitatta, hogy értékelhető, alapjogi sérelemre vonatkozó indokolást adott volna elő, így tehát nem teljesítette az Abtv. 29. §-ában meghatározott befogadhatósági feltételt.
- [25] 4. Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2)–(3) bekezdésére is, az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2020. február 18.

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1296/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3063/2020. (III. 2.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Szegedi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja 15.Bv.162/2018/14. számú végzése és a Szegedi Törvényszék 5.Bpkf.671/2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Kovács Arthur ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján kezdeményezte az Alkotmánybíróság eljárását.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege a következőképpen foglalható össze: az indítványozó fogvatartott kártalanítási kérelmet terjesztett elő alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt 2017. május 19. napján, 2006. április 6. napjától a kérelem elbírálásának napja közötti időszak tekintetében a Szegedi Fegyház és Börtön parancsnokához. Kérelmében többek között hivatkozott a jogszabályban előírt élettér hiányára, valamint az ehhez esetlegesen kapcsolódó más, kínzás, kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód tilalmába ütköző elhelyezési körülményekre.
- [3] Kérelmét az indítványozó jogi képviselőjén keresztül, korábban az Emberi Jogok Európai Bíróságánál (a továbbiakban: EJEB) is benyújtotta 2015. május 4-i dátummal, amelyet 2015. május 28. napján nyilvántartásba vettek.
- [4] A Szegedi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja a kérelmet érdemi vizsgálat nélkül elutasította, ugyanis a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (a továbbiakban: Bv. tv.) 10/A. § (6) bekezdése szerint a kártalanítás előfeltétele, hogy az elítélt a Bv. tv. 144/B. § szerinti alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatti panaszt kell benyújtani a végrehajtásért felelős szerv vezetőjéhez.
- [5] 1.2. Az indítványozó és jogi képviselőjének fellebbezése folytán került az ügy másodfokra, ahol az eljáró Szegedi Törvényszék a fellebbezést alaptalannak találta és az elsőfokú döntést 5.Bpkf.671/2019/2. számú végzésével helybenhagyta. Indokolásában kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy az indítványozó a Bv. tv. 144/B. §-a szerinti panasz benyújtását elmulasztotta, amely az előfeltétele a kártalanítási kérelemnek [Bv. tv. 10/A. § (6) bekezdés].
- [6] Kiemelte az elsőfokú eljárás azon megállapítását, miszerint a Bv. tv. 436. § (10)–(12) bekezdéseiben foglalt átmeneti rendelkezéseket nem lehet alkalmazni, tekintettel arra, hogy az indítványozó esetében a fogvatartás és az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények folyamatosak voltak, 2016. december 31. napjáig nem szabadult, azóta is folyamatosan tölti szabadságvesztését, tehát a Bv. tv. 144/B. § szerinti panasz benyújtása kötelező előfeltétel a kérelmet megelőzően, vagy legkésőbb azzal egyidejűleg, azt az EJEB-hez előterjesztett kérelem nem helyettesíti.
- [7] 2. Az indítványozó ezt követően alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, amelyben a Szegedi Törvényszék Büntetés-végrehajtási csoportja 15.Bv.162/2018/14. számú elsőfokú végzése, valamint a Szegedi Törvényszék mint másodfokú bíróság 5.Bpkf.671/2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mert véleménye szerint sérti az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdését és a XXVIII. cikk (1) bekezdését.
- [8] 2.1. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésében foglalt törvény előtti egyenlőség sérelme kapcsán kifejtette, hogy az eljáró Szegedi Törvényszék azonos tényállás mellett, azonos jogszabályt alkalmazva, az eddigi gyakorlathoz képest eltérő döntést hozott. Nem helytálló véleménye szerint

az, hogy korábban kelt ügyekben helyt adtak a kérelmeknek és megítélték a kártalanítást, majd ezzel teljesen ellentétes módon az ugyanilyen alapokon fekvő ügyben, jelen esetben viszont érdemi vizsgálat nélkül elutasították. Ennek folyamánként a korábbi kérelmezők és jelen panasz indítványozója a törvény előtt nem minősült egyenlőnek. Az ügyben a bíróság végzésével hátrányos helyzetbe hozta az indítványozót, azzal, hogy a kérelmét elutasította, holott az EJEB-hez is benyújtotta azt [Bv. tv. 436. § (10) bekezdés *b*) pont], ami eddig elegendő volt a kártalanítási kérelem elbírálásához.

- [9] 2.2. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésben foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal kapcsolatban előadta, hogy az eljáró bíróság hibásan értelmezte a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény és ehhez kapcsolódóan más törvények módosításáról szóló 2016. évi CX. törvény (a továbbiakban: Mód. tv.) rendelkezéseit, amelynek a célja a megfelelő alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények esetére szóló hatékony hazai kártalanítást kívánta bevezetni. Az így meghozott végzések véleménye szerint tehát törvénysértők.
- [10] Álláspontja szerint a Bv. tv. 436. § (10)–(11) bekezdésének okszerűtlen és téves értelmezése abból ered, hogy a Szegedi Törvényszék általi törvényértelmezés folyamánként az elítéltek a Bv. tv. 144/B. § szerinti panaszt kellett volna benyújtani a kérelem elbírálásához, pedig a Bv. tv. 10/A. § (6) bekezdése egyértelműen kimondja, hogy az EJEB-hez benyújtott kérelem esetén [Bv. tv. 436. § (10) bekezdés *b*) pont] ezen feltétel nem alkalmazható.
- [11] Ennek kapcsán utalt arra az indítványozó, hogy a Bv. tv. 436. § (10) bekezdésében foglalt átmeneti rendelkezések egyértelműen azt rendelik, hogy kedvezményes elbírálásban részesüljenek az elítéltek azon csoportjai, akik az EJEB-hez nyújtottak be kérelmet alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt.
- [12] A szerinte az okszerűtlen értelmezés szembement a hazai bíróságok országosan kialakult, több éves és következetes gyakorlatával, miközben az eltelt időszak alatt a jogszabályi szöveg nem változott. Önkényes volt a jogértelmezése a bíróságnak, amelynek eredménye sem nyelvtani, sem logikai úton nem következik a jogszabály szövegéből és annak céljából. Ennek alátámasztásául több korábbi, a Szegedi Törvényszék és más bíróságok előtt folyamatban volt kártalanítási eljárás során hozott döntést mutatott be példaként.
- [13] Mindezekre tekintettel az indítványozónak az volt az álláspontja, hogy az eljáró bíróságoknak követnie kellett volna a 2017. január 1-je óta kialakult következetes gyakorlatot, miszerint azokban az esetekben, ahol a kártalanítási kérelem alapjául szolgáló fogvatartási időszak kezdőnapja 2017. január 1. napja előtti, a zárónapja 2016. december 31. utáni, vagy amennyiben az ügyfél panaszt nyújtott be az EJEB-hez, amely panaszt 2017. január 1. előtt lajstromba vettek, ezen kívül ha az ügyfél nem terjesztett elő panaszt a fogvatartó büntetés-végrehajtási intézet parancsnokához az alapvető jogait sértő elhelyezési körülmények miatt, akként bíráltak el, hogy a kártalanítási igény záró időpontjaként 2016. december 31. napját (vagy egyes bíróságok a kérelem benyújtásának napját) vették figyelembe, ugyanakkor a kérelmet érdemben vizsgálták és az egyéb feltételek fennállása esetén kártalanítást ítélték meg a kérelmező számára. Tehát a kérelmet érdemben kellett volna vizsgálni 2010. december 17-től 2016. december 31-ig terjedő időszak tekintetében.
- [14] Az indítványozó kifejtette még azt is panaszában, hogy jelen ügyben kérelmet terjesztett elő a Legfőbb Ügyészségen azt kérve, hogy a legfőbb ügyész jelentsen be jogorvoslatot a törvényesség érdekében a végleges végzéssel szemben.
- [15] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie.
- [16] 3.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítványozó alkotmányjogi panaszát határidőben nyújtotta be.
- [17] 3.2. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány – az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése és a XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában – a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdésében előírt feltételeinek – az alábbiak szerint – megfelel. Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz, megjelöli az Alaptörvény megsértett rendelkezését, illetve a sérelmezett bírói döntést, indokolja annak Alaptörvénybe ütközését és kifejezetten kéri a megsemmisítését.

- [18] 3.3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján a továbbiakban azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz – az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése és a XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában – az Abtv. 27. §-ában és az Abtv. 29. §-aiban foglalt tartalmi feltételeket kimeríti-e.
- [19] Az egyedi ügyben való érintettség megállapítható, mivel az indítványozó a panasszal támadott ügyben kártalanítási kérelmet nyújtott be. Megállapítható továbbá, hogy az indítványozónak a támadott határozattal szemben további jogorvoslati lehetősége nem állt fenn.
- [20] Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság további tartalmi feltételeként nevesíti, hogy a panasznak a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést kell tartalmaznia.
- [21] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A (2) bekezdés d) pontja értelmében alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna.
- [22] A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ami nem adhat alapot számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]}.
- [23] Az Alkotmánybíróság megállapította ennek kapcsán, hogy az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jog és az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésben foglalt törvény előtti egyenlőség vonatkozásában is kizárólag a bíróság törvényértelmezését vitatta.
- [24] 3.4. Az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, figyelembe véve az eljáró bíróságok végzésében kifejtett indokolását, hogy az indítványozó panasza a sérelmezett döntéssel kapcsolatban nem állított bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem vetett fel. Az indítványozó tehát a bírói törvényértelmezést anélkül vitatta, hogy értékelhető, alapjogi sérelemre vonatkozó indokolást adott volna elő, így nem teljesítette az Abtv. 29. §-ában meghatározott befogadhatósági feltételt.
- [25] 4. Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2)–(3) bekezdésére is, az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2020. február 18.

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1297/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3064/2020. (III. 2.) AB VÉGZÉSE

eljárás megszüntetéséről

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Önkormányzati Tanácsa Köf.5008/2018/5. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panasz tárgyában indult eljárást megszünteti.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az alkotmányjogi panaszt előterjesztő gazdasági társaság indítványozó 2019. január 19. napján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Kúria Önkormányzati Tanácsa Köf.5008/2018/5. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] 2. Az Alkotmánybíróság eljárása során az indítványozó végelszámolásra irányuló változásbejegyzési kérelmet nyújtott be, amelyet a cégbíróság bejegyzett. A végelszámoló önálló képviseleti jogával élve 2020. január 24. napján visszavonta az indítványt.
- [3] 3. Az Abtv. 59. § alapján az Alkotmánybíróság kivételesen megszünteti az előtte folyamatban lévő eljárást a nyilvánvalóan okafogyottá váló ügyek esetén. Az Ügyrend 67. § (2) bekezdés c) pontja szerint okafogyottá válik az indítvány különösen, ha az indítványozó indítványát visszavonta.
- [4] 4. Az Alkotmánybíróság az indítvány visszavonására figyelemmel a rendelkező részben foglaltak szerint az eljárást megszüntette.

Budapest, 2020. február 18.

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/169/2019.

• • •

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3065/2020. (III. 2.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.IV.20.094/2017/9. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Nádas György ügyvéd) útján, az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz a Kúria Pfv.IV.20.094/2017/9. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt. Az indítványozó kérte továbbá, hogy az Alkotmánybíróság hívja fel az első fokon eljáró bíróságot, hogy a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban régi Pp.) 359/C. § (2) bekezdése alapján a támadott döntés végrehajtását függessze fel [Abtv. 61. § (1) bekezdés].
- [2] Kérelmét az indítványozó az Alaptörvény M) cikk (1) bekezdése, XII. cikk (1) bekezdése, XIII. cikk (1) bekezdése, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései, valamint 28. cikke sérelmére alapította.
- [3] 2. Az indítványozó a tulajdonában álló, az ingatlan-nyilvántartás szerint „kivett ipartelep és nagykereskedelmi raktár” megjelölésű ingatlanon gazdasági termelő tevékenységet végez. A szintén ezen ingatlanon található korábbi kastély épületet a hozzá tartozó területtel együtt az alkotmányjogi panasz benyújtásának előzményeként szolgáló perben az alperes települési önkormányzat képviselő-testülete 2008. január 29-i ülésén az épített örökség védelmének helyi szabályozásáról alkotott önkormányzati rendeletben helyi épített örökségnek nyilvánította. Ezt követően az illetékes földhivatal az indítványozó tulajdonában lévő ingatlanra a „helyi jelentőségű védett terület” tényét bejegyezte. Ezen határozat ellen az indítványozó fellebbezéssel élt, azonban az illetékes megyei földhivatal az elsőfokú határozatot helybenhagyta. Az önkormányzati rendelet megalkotását megelőző időszakban az indítványozó vállalkozása működtetéséhez finanszírozási hitelt vett fel, amelynek biztosítékeként úgynevezett keretbiztosítéki jelzálogjogot alapított a perbeli ingatlanra. A hitelintézet az ingatlan-nyilvántartási bejegyzésről tudomást szerezve tájékoztatta az indítványozót arról, hogy ennek okán a tulajdona korlátozottan forgalomképesé vált, és a védetté nyilvánítás következtében az ingatlan biztosítéki értéke nem nyújt elegendő fedezetet további aktív ügylet lebonyolítására. A pénzintézet ezért felhívta az indítványozót, hogy a vállalkozása további működtetése érdekében új biztosítékot ajánljon fel.
- [4] Az indítványozó ezt követően közjegyző előtt előzetes bizonyítási eljárást kezdeményezett. A közjegyző építész szakértőt rendelt ki, aki megállapította, hogy a kastélyépület felújítási költsége jelentősen meghaladná az épület értékét, a restaurálás megkérdőjelezhető, illetve gazdaságtalan lenne. A szakértő azt is rögzítette, hogy a védetté nyilvánítás előtt védetté nyilvánítási dokumentáció nem készült. Ezt követően a közjegyző ingatlanforgalmi szakértőt rendelt ki a védetté nyilvánítás értékcsökkentő hatásának megállapítására. A szakértő az első szakvéleményét 2012. szeptember 25-én terjesztette elő, amelyben 10 000 000 forintos értékcsökkenést véleményezett. A közjegyző rendelkezett a szakértői díj megállapításáról, a végzést követően az indítványozó észrevételeket tett az ingatlanforgalmi szakvéleményre, melyek figyelembevételével a szakértő 2013. március 25-én újabb szakvéleményt készített, amelyben az ingatlan védetté nyilvánítás nélküli értékét 95 000 000 forintban, a védetté nyilvánítás utáni értékét 80 000 000 forintban véleményezte, így az értékcsökkenés összegét 15 000 000 forintban határozta meg. Az indítványozó által feltett kérdések nyomán készített újabb szakvéleményt a szakértő benyújtotta a közjegyzőnek is, tőle a szakvéleményt az indítványozó 2013. május 9-én kapta meg.
- [5] Az indítványozó 2014. február 3-án az alperes 15 000 000 forint és annak 2008. január 29-től járó kamata megfizetésére történő kötelezése iránt terjesztett elő keresetet, elsődlegesen kártérítés, másodlagosan – az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 30. §-a alapján – kártalanítás jogcímén.

Az indítványozó a perben az ingatlan értékcsökkenése mellett arra is hivatkozott, hogy álláspontja szerint az ingatlan védetté nyilvánítására a vonatkozó jogszabályok megsértésével került sor. A keresetet elutasító első fokú bírósági ítéletet a Debreceni Ítéltábla hatályon kívül helyezte és az első fokon eljáró Nyíregyházi Törvényszéket a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította. A megismételt eljárásban az elsőfokú bíróság az alperest 15 000 000 forint és annak a kifizetés napjáig járó kamata, valamint a perköltség indítványozó javára történő megfizetésére kötelezte; az alperes elévülési kifogását alaptalannak minősítette. Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet – pontosítva annak az elévülés kérdésével összefüggésben írt indokolását – helybenhagyta.

- [6] A jogerős ítélettel szemben az alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet a Kúriához. Az elsődlegesen a korábbi elévülési kifogást fenntartó felülvizsgálati kérelmet a Kúria alaposnak találta; támadott ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, és az indítványozó keresetét elutasította. Nem értett egyet az elévülés nyugvása tekintetében a jogerős ítéletben tett megállapításokkal. Utalva a vonatkozó bírói gyakorlatra megállapította, hogy az elévülés nyugvásának megszűnése szempontjából annak van jelentősége, hogy a károsult mikor jut teljeskörűen az igényérvényesítéshez szükséges információk birtokába.
- [7] A Kúria a 2012 őszén az indítványozó által is megkapott (akkor még csak 10 000 000 forint értékcsökkenést megállapító) első szakvéleményt olyan jogi tényként értékelte, aminek következtében az indítványozó az igényérvényesítéshez szükséges információknak teljeskörűen a birtokába jutott, ezért megállapította, hogy az elévülés nyugvására okot adó körülmény ezen időponttól megszűnt. Emlékeztetett rá, hogy a bírói gyakorlat szerint az elévülés nyugvása okán az igényérvényesítésre jogszabály alapján rendelkezésre álló, az akadály megszűnésétől számított egyéves határidő már nem elévülési jellegű, annak nyugvása nem állapítható meg, és ez a határidő (tekintettel arra, hogy az elévülési idő elteltét követően a polgári jogi igények bírósági úton már nem érvényesíthetőek) már semmilyen jogi ténnyel – így az indítványozó által igényelt szakvélemény-kiegészítéssel sem – nem hosszabbítható meg. Ellenkező esetben ugyanis „újabb és újabb szakvélemény, illetve kiegészítések igénylésével az elévülési határidő kitolható lenne”. Erre tekintettel a Kúria megállapította, hogy az elévülést megszakító igényérvényesítésre az indítványozó részéről 2013. január 29-ig, vagyis a törvényi, öt éves elévülési idő leteltét megelőzően lett volna lehetőség.
- [8] A később módosított szakvéleményben foglaltakhoz képest fennálló értékkülönbözlet tekintetében a Kúria úgy foglalt állást, hogy az a per során a követelés összegszerűségének módosítása révén érvényesíthető lett volna; erre tekintettel foglalt úgy állást, hogy az indítványozó már az első szakvélemény kézhezvételével hozzájutott az igényérvényesítéshez szükséges információkhoz. Ebből következően a Kúria szerint az indítványozó 2012 októberét követően (amikor az elsőként készült szakvéleményből értesült az ingatlan tekintetében bekövetkezett értékcsökkenés mértékéről) abban a helyzetben volt, hogy igényét – akár az öt éves elévülési időn belül, akár annak leteltét követően, de még az akadály megszűnését követő egyéves, törvény alapján rendelkezésre álló határidőn belül – bírósági úton érvényesíthette volna. Mivel a Kúria ezen jogi álláspontjából adódóan állapította meg, hogy az indítványozó követelése elévült, és ezért annak bírósági úton történő érvényesítésére nem volt lehetőség, az összegszerűség tekintetében történő további vizsgálat mellőzésével a keresetet elutasította.
- [9] Az indítványozó a Kúria ítéletével szemben benyújtott alkotmányjogi panaszában az Alkotmánybíróság korábbi döntéseiben, illetve a perben hozott különböző ítéletekben tett egyes megállapításokra történő hivatkozással előadta, hogy álláspontja szerint az ingatlana tekintetében a védetté nyilvánítás következtében beálló értékcsökkenés, a védetté nyilvánításnak az egész ingatlanra (így az azon általa létesített raktárépületre is) kiterjedő volta a tulajdonhoz való joga lényegi elemét, az azzal való rendelkezési jogát, a tulajdonosi autonómiát jog- és alaptörvény-ellenesen korlátozta. Kifejtette, hogy véleménye szerint az is vitatható, hogy esetében egyáltalán lehet-e elévülésről beszélni, tekintettel arra, hogy „a korlátozás egy jogellenes állapotként jelenik meg, így mindaddig nem tekinthető az igény elévültnek, amíg ez a jogellenes korlátozás fennáll”. Utalt továbbá arra is, hogy az alapeljárásban felmerült a számára sérelmes önkormányzati rendelet jogszabálysértő volta tekintetében a Kúria önkormányzati tanácsa általi vizsgálat lehetősége is, az önkormányzati tanács eljárásának kezdeményezésére azonban nem került sor, noha az az indítványozó szerint az – annak ellenére, hogy azt ő maga sem indítványozta az eljárás során – indokolt lett volna.
- [10] Az indítványozó szerint a tulajdonhoz való joga sérelme kapcsán az Alkotmánybíróság vizsgálata során egyfelől azt kellene megállapítania, hogy – érvelésének megfelelően – esetében, a jogellenes állapot (folyamatos) fennállása okán nem kerülhet(ett) sor elévülésre. Másodsorban az indítványozó hivatkozott arra is, hogy 2013 augusztusában a perben is igazolt módon fizetési felszólítást küldött az alperes önkormányzatnak, amit az elsőfokú bíróság az elévülés megszakadását eredményező jogi tényként értékelte, és erre (azaz az elévülési idő

újbolí megkezdődésére) tekintettel értékelte a keresetet elévülési időn belül benyújtottnak és érdemben elbírálatónak. A Kúria az első fokon eljáró bírósággal egyezően (és a jogerős döntésben foglaltaktól eltérően) az első szakvélemény megismerésének időpontját tekintette az indítványozó igényérvényesítése akadályának megszűnése időpontjaként. Azzal viszont, hogy a Kúria – az általa követett jogértelmezésnek megfelelően – a korábban az elévülést megszakító jogi tényként értékelt felszólítását az elévülési idő eltelte szempontjából a döntésében figyelmen kívül hagyta, az indítványozó szerint tartalmilag elzárta őt a hatékony „és tisztességes” jogorvoslat lehetőségétől. Ezáltal az indítványozó szerint a támadott kúriai döntés nem csak a tulajdonhoz, hanem a jogorvoslatához és a tisztességes bírósági eljáráshoz való joga sérelmét is eredményezte.

- [11] Harmadsorban az indítványozó azzal kapcsolatban fejtett ki részletes érvelést, hogy álláspontja szerint téves az a bírói jogértelmezés, amely szerint – annak ellenére, hogy a szakértői véleményben foglaltak további tisztázására és ennek következtében az értékcsökkenés tekintetében jelentős változásra került sor – az első szakértői vélemény megismerését követően olyan helyzetben lett volna, amelyben a határozott kérelem követelményének megfelelő tartalmú keresetet nyújthatott volna be az igénye érvényesítése érdekében a bírósághoz. Ezen érvelésének lényege szerint ilyen helyzetbe valójában csak – a jogerős ítéletben foglaltaknak megfelelően – az újabb, módosított szakvélemény kézhezvételét követően került; vagyis az igényérvényesítésre rendelkezésre álló határidő csak 2014 májusában telt volna el, azaz a keresete határidőben benyújtásra került. A Kúria ettől eltérő jogértelmezése ezért a tulajdonhoz való joga sérelmét okozta, illetve, tekintettel arra, hogy a fennálló, általa jogellenesnek tekintett állapot következtében az ingatlanon nem áll módjában beruházni, építeni, a vállalkozását fejleszteni, a vállalkozás szabadságának Alaptörvényben biztosított követelménye is sérül.
- [12] 3. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának formai és tartalmi feltételeit vizsgálja. Ezekkel kapcsolatban a következőket állapította meg.
- [13] 3.1. Az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság formai feltételeinek [Abtv. 30. § (1) bekezdés, valamint 52. § (1b) bekezdés a)–f) pont] az alábbiak szerint tesz eleget.
- [14] Az indítványozó jogi képviselője alkotmányjogi panaszát az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidőben terjesztette elő.
- [15] Az alkotmányjogi panasz az Abtv. 52. § (1b) bekezdés a)–f) pontjaiban foglalt formai követelményeknek megfelel, mivel megjelöli az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést (Abtv. 27. §); az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [M] cikk (1) bekezdése, XII. cikk (1) bekezdése, XIII. cikk (1) bekezdése, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései, valamint 28. cikke]. Az indítvány a támadott ítélet alaptörvény-ellenességére vonatkozó okfejtést is tartalmaz; valamint kifejezett kérelmet fogalmaz meg a Kúria támadott döntése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére.
- [16] Tekintettel arra, hogy az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele [Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon, az indítvány e feltételnek csak részben [a XII. cikk (1) bekezdése, XIII. cikk (1) bekezdése, valamint XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései tekintetében] tesz eleget. Az Alaptörvény M) cikk (1) bekezdése és 28. cikke ugyanis nem tartalmaz az Abtv. 27. §-a szerinti Alaptörvényben biztosított jogot. Ezzel összefüggésben az Alkotmánybíróság korábban már megállapította, hogy „[a]z Alkotmánybíróság gyakorlata következetes abban a kérdésben, hogy az Alaptörvény M) cikk (1)–(2) bekezdéseit, [...] és 28. cikkét sem tekinti olyan, az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát tartalmazó alaptörvényi rendelkezésnek, amelyre alkotmányjogi panasz alapítható {legutóbb lásd pl. 3075/2018. (II. 26.) AB végzés, Indokolás [24]–[26]; 3070/2018. (II. 26.) AB végzés, Indokolás [15], illetve 3266/2017. (X. 19.) AB végzés, Indokolás [8]}. {3021/2019. (I. 21.) AB végzés, Indokolás [24], legutóbb megerősítette: 3/2020. (I. 3.) AB határozat, Indokolás [26]} Ezért az Alkotmánybíróság az ezekre alapított indítványi elemeket nem vizsgálhatta.
- [17] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény indítványozó által hivatkozott egyéb rendelkezései kapcsán azt állapította meg, hogy az indítványozó valójában valamennyi általa megjelölt alapjogi sérelmét tartalmilag a tulajdonhoz való joga – szerinte megállapítható – sérelméből vezeti le. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdése, XIII. cikk (1) bekezdése, valamint XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései sérelmével kapcsolatos indítványi elemeket együttesen, a tulajdonhoz való jog sérelmével összefüggésben bírálta el.

- [18] 3.2. Az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság megvizsgálta az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29. § és a 31. § szerinti feltételeket.
- [19] Az Abtv. 27. §-ában meghatározott egyedi ügyben való érintettség megállapítható: az indítványozó, mint az alkotmányjogi panasz benyújtásának alapjául szolgáló per felperese, nyilvánvalóan érintettnek tekinthető.
- [20] Az indítványozónak nem áll rendelkezésére további jogorvoslati lehetőség, ezért a panasz az Abtv. 27. § (1) bekezdés *b*) pontjában és az Ügyrend 32. § (2) bekezdés *b*) pontjában foglalt követelményeknek eleget tesz.
- [21] Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. Az Alkotmánybíróság erre tekintettel a befogadhatóság tartalmi feltételeivel összefüggésben az indítvánnyal kapcsolatban a következőket állapította meg.
- [22] Az alkotmányjogi panaszban foglalt érvelés szerint a XIII. cikk (1) bekezdésének (és azzal összefüggésben valamennyi más, az indítványozó által megjelölt alaptörvényi rendelkezés) sérelmét a Kúria elévülési idővel, valamint az elévülés nyugvása okán a bírósági igényérvényesítésre rendelkezésre álló határidő számításával kapcsolatos jogértelmezése idézte elő. Az eljáró bíróságok döntésük előkérdésének az alperes önkormányzat elévülési kifogásának mikénti elbírálását tekintették. Ebben a tekintetben a Kúria a korábbi bírósági döntésekben foglaltakkal egyetértve kifejtette, hogy az alkalmazandó polgári anyagi jogi szabályok alapján az elévülés a kár bekövetkezésével kezdődik, a kár pedig az indítványozó ingatlanát védetté nyilvánító önkormányzati rendelet megalkotásával, azaz 2008. január 29-én nyomban bekövetkezett.
- [23] Mivel az indítványozó csak jóval később, a hitelintézet jelzése nyomán szerzett tudomást az ingatlana tekintetében ezzel összefüggésben bekövetkezett értékcsökkenésről, az ezzel kapcsolatos (kár)igénye érvényesítésében akadályozva volt. Az ilyen helyzetekre vonatkozó törvényi előírások szerint az akadály megszűnését követően az indítványozó az igényét a károkozóval szemben az akadályoztatás megszűnésétől számított egy éven belül abban az esetben is érvényesíthette (volna), ha az általános ötéves elévülési idő már eltelt, vagy abból egy évnél kevesebb van hátra. A Kúria – a jogerős ítéletben foglaltakkal szemben – az elsőfokú bírósággal értett egyet abban a tekintetben, hogy az akadály, és ezáltal az elévülés nyugvása az első szakértői vélemény kézhezvételével megszűnt. Ebből következően a perindításra az indítványozónak a Kúria álláspontja szerint ezen időponttól számított egy éven belül, vagyis 2013 októberéig lett volna lehetősége. A Kúria az első fokon eljáró bíróságétól eltérő álláspontot képviselt viszont ezen egyéves határidő jellege tekintetében, erre tekintettel fejtette ki, hogy ez a határidő már nem elévülési jellegű, azaz annak újabb nyugvása, vagy megszakadása már semmilyen újabb jogi tényre tekintettel nem állapítható meg. Ebből a jogértelmezésből következik, hogy a Kúria – mivel a törvényben meghatározott ötéves elévülési idő 2013. január 29-én már lejárt – az indítványozó által 2013 augusztusában megküldött fizetési felszólítást sem értékelhette az elévülést megszakító cselekményként, így az általa követett szakjogi álláspontnak megfelelően a 2014. február 3-án előterjesztett keresettel érvényesíteni kívánt igény elévülését állapította meg. A támadott döntése indokolásában kifejtette azt is, hogy a jogerős döntésben foglalt érveléssel ellentétben azért az első, nem pedig az összegszerűség tekintetében módosított újabb szakvélemény kézhezvételének időpontját tekintette az elévülés nyugvása megszűnésének időpontjaként, mivel azt követően már nem volt érdemi akadálya az indítványozó igényérvényesítésének; az értékcsökkenés megállapított végleges mértéke tekintetében bekövetkezett változás pedig a perben a követelés összegének megváltoztatásával érvényesíthető lett volna.
- [24] Amint arra az indítványozó maga is utal, az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint különbséget kell tenni az alkotmányjogi és a polgári jogi tulajdonvédelem [Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdés] között; a két védelmi kör nem azonos. Az alkotmányos tulajdonvédelem nem azonosítható az absztrakt polgári jogi tulajdon védelmével és „nem vonható az alkotmányos tulajdonvédelem alá minden olyan ügy, melyben az indítványozó állítása szerint jogsértő bírósági határozatok eredményeként pervesztes lett, és ezért vagyonszertést szenvedett el” {lásd például: 3120/2017. (V. 30.) AB határozat, Indokolás [40]}. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy önmagában az a tény, hogy az eljáró bíróságok a polgári anyagi jog elévülésre, illetve a polgári jogi igények bírósági úton történő érvényesíthetőségének határidejére vonatkozó szabályainak alkalmazásával egyes kárigények kapcsán arra a következtetésre jutnak, hogy az elévülés bekövetkezése okán az adott igény bírósági úton történő érvényesítésére (már) nincs lehetőség, önmagában nem veti fel a tulajdonhoz való jog alkotmányjogi értelemben vett sérelmét. Ez a bírósági jogorvoslati rendszer jellegéből adódóan szükségképpen abban az esetben sincsen másképp, ha a bíróság rendes vagy rendkívüli jogorvoslati eljárásban, olyan igény kapcsán jut erre

a következtetésre, amelynek tekintetében a jogorvoslattal támadott bírói döntés vagy döntések eltérő jogi álláspontot képviseltek.

- [25] Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az indítványozó által előadott érveléssel kapcsolatban azt állapította meg, hogy azok valójában az ügyében meghozott, az indítványozó számára sérelmes kúriai döntés megállapításainak tartalmi, lényegében szakjogi és nem alkotmányossági kritikáján alapulnak. Az elévülés bekövetkezése szempontjából releváns időpontok megállapítása, tények feltárása és azok mikénti értékelése az Alkotmánybíróság megítélése szerint olyan, a jogági dogmatikához tartozó polgári-, nem pedig alkotmányjogi szakkérdések, amelyek a jogviták bírói elbírálása szempontjából megkerülhetetlenek, és amelyeknek eldöntése a jogszabályok értelmezésére és azok alkalmazására hivatott bíróságok hatáskörébe tartozik.
- [26] Az Alkotmánybíróság az ezzel kapcsolatos töretlen gyakorlatának megfelelően – mely szerint alkotmányjogi panasz alapján eljárva is csak az alkotmányossági szempontokat vizsgálja – a jelen ügyben is tartózkodott attól, hogy a tényállás megállapítására, a rendelkezésre álló bizonyítékok értékelésére, valamint a jogszabályok értelmezésére és azok alkalmazására hivatott bíróságok ezen tevékenységét felülbírálja. Az Alkotmánybíróság – mint minden szakjogi, törvényességi felülbírálatra irányuló indítvány kapcsán – ismételten rámutat arra, hogy „[s]em a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga [...] nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírói szervezet feletti »szuperbíró« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el” {elsőként lásd: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}. „[A]z Alkotmánybíróság [...] a rendes bíróságoktól eltérően nem a felülbírálatra alkalmasság szempontjából vizsgálja a bíróságok indokolási kötelezettségének teljesítését, és tartózkodik attól, hogy jogági dogmatikához tartozó kérdések helytállóságáról, illetve törvényességéről, avagy kizárólag törvényértelmezési problémáról állást foglaljon. {3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]} Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság nem vizsgálja azt sem, hogy az indokolásban [...] megjelenő érvek megalapozottak-e [...]. A tényállás megállapítása [...] ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat. {3237/2012. (IX. 28.) AB végzés, 3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [5]}” {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]} A támadott bírói döntések mindezekre tekintettel a jelen ügyben feltárható összefüggések alapján – alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés, vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség hiányában – nem képezhették érdemi vizsgálat tárgyát. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság nem látta indokoltnak a támadott döntés végrehajtásának az Abtv. 61. § (1) bekezdése alapján történő kezdeményezését sem.
- [27] 4. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz befogadására, mivel az részben az Abtv. 27. §-ában, részben pedig a 29. §-ában írott feltételeknek nem felel meg, nincs lehetőség. Az Alkotmánybíróság ezért a kérelmet az Abtv. 47. § (1) bekezdése, 50. §-a és az 56. § (1)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1)–(2) bekezdései alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a* és *h*) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2020. február 18.

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/583/2018.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3066/2020. (III. 2.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.IV.22.320/2017/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi személy az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének d) pontja valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Kúria Pfv.IV.22.320/2017/2. számú végzése, a Debreceni Ítéltábla Pf.II.20.368/2017/4. számú ítélete, valamint a Nyíregyházi Törvényszék 1.P.21.598/2016/13. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] 2. Az indítvány benyújtására alapul szolgáló ügynek az alkotmányjogi panasz elbírálása szempontjából lényeges elemei a következők.
- [3] 2.1. A perbeli alperes magánszemély 2009-ben lépett be a perbeli felperes indítványozó szakszervezetbe. Tagdíját munkáltatója 2011-ig levonta havi illetményéből, azonban ezután jogszabályi változás következtében erre már nem nyílt lehetőség. Az alperes 2012. január 1-től más módon sem tett eleget tagdíjfizetési kötelezettségének.
- [4] Az indítványozó 2016. július 27-én felhívta az alperest, hogy az eltelt négy évben elmulasztott tagdíjfizetési kötelezettségének tegyen eleget. Az alperes 2016. augusztus 5-én írásban bejelentette az indítványozónak, hogy tagsági viszonyát megszüntetni szándékozik és a szakszervezetből kilép; egyúttal jelezte, hogy tagsági igazolvánnyal nem rendelkezik, mert azt 2012. január 1-jén tett kilépési nyilatkozatával együtt már visszaküldte.
- [5] 2.2. A fizetési meghagyással indult, majd az alperes ellentmondása folytán perré alakult eljárásban az indítványozó 58 500 Ft és kamatai megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte, előadva, hogy tagsági viszonya már a 2012. január 1-én megküldött kilépési nyilatkozatával megszűnt, illetve hivatkozott arra, hogy az indítványozó nem tartotta be az alapszabály szerinti kizárással kapcsolatos felszólítási rendet (nem szólította fel 3 hónap késedelem után rögtön).
- [6] Az elsőfokú bíróság ítéletében kötelezte az alperest, hogy az indítványozónak fizessen meg 3 000 Ft-ot és kamatait, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Indokolásában kifejtette, hogy az alperes nem vitatta, hogy 2012. január 1-től nem fizetett tagdíjat és nem vitatta a tagdíj összegszerűségét sem, azonban a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 164. § (1) bekezdése értelmében őt terhelő bizonyítási kötelezettségnek nem tett eleget, nem tudta igazolni, hogy 2012 januárjában tagsági viszonyát kilépéssel megszüntette volna. A bíróság szerint a jogvita elbírálására a 2010. szeptember 24-i keltezésű alapszabályt kell alkalmazni, melynek 33. c) pontja szerint a tagot a nyilvántartásból törölni kell háromhavi tagdíj nem fizetése esetén. Ebből következően az alperes tagsági viszonya 2012. március 31-én törléssel megszűnt. Mindezek alapján az indítványozó követelését 2012. január 1. és 2012. március 31. közötti időszakra találta alaposnak.
- [7] 2.3. Az elsőfokú ítélettel szemben az indítványozó terjesztett elő fellebbezést, amelyben elsődlegesen kérte az ítélet megváltoztatását és az alperes kereset szerinti elmarasztalását, másodlagosan indítványozta a törvényszék határozatának hatályon kívül helyezését és kötelezését a per újabb tárgyalására és új határozat meghozatalára.

- [8] Az alperesi fellebbezési ellenkérelem az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult. A másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.
- [9] Megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a jogvita elbírásához szükséges mértékben a tényállást felderítette, a releváns tényeket ítéletében rögzítette. Helytállóként értékelte az elsőfokú bíróság megállapítását, miszerint az ügyben a 2010. szeptember 24-i keltezésű alapszabály rendelkezéseit kell alkalmazni, melynek 33. pontja sorolja fel a tagsági viszony megszűnése eseteit. A c) alpont szerint a tagsági viszony megszűnhet háromhavi tagdíjfizetési hátralék esetén, mert ez esetben a tagot – a felszólítást követő 8 nap elteltével – a nyilvántartásból törölni kell. Hivatkozott arra, hogy ezt a felszólítást a bírói gyakorlat a tagok védelmében általában elvárja a szervezettől. Abban az esetben, ha a tag a felszólításra nem reagál, egyértelmű jelzés, hogy tagsági viszonyát nem kívánja a továbbiakban fenntartani. Minthogy az alapszabály szerint háromhavi tagdíjhátralék esetén megszűnik a tagsági viszony, lényegtelen az a körülmény, hogy a szervezet mikor észleli a fizetés elmaradását, mikor szólítja fel a tagot.
- [10] 2.4. A jogerős ítélet ellen az indítványozó felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő, amelyben arra hivatkozott, hogy az elsőfokon eljáró bíróság nem volt illetékes az ügyében eljárni. Rámutatott, hogy bár az illetékes bíróság megjelölése elsődlegesen a felperes feladata, és bár az illetékesség vizsgálatához és megállapításához szükséges adatokat a felperesnek már a keresetlevélben elő kell adnia, viszont a bíróságnak is hivatalból vizsgálnia kell, illetve kellett volna az illetékességét, az ügyben alkalmazandó Pp. 43. § (1) bekezdése alapján. Míg főszabály szerint az alperes ellenkérelmének előadása után az illetékesség hiánya nem vehető figyelembe, addig a főszabály alól kivételt jelent a kizárólagos illetékesség. Tekintve, hogy az indítványozó szakszervezet, ezért a Pp. 23. § (1) bekezdésének *fb*) pontja alapján a volt tagjával kapcsolatos per a szervezetet nyilvántartásba vevő törvényszék hatáskörébe tartozik; és ez nem a Debreceni, hanem a Szekszárdi Törvényszék. Ezt – az állítása szerint – kizárólagos illetékességi szabályt sem az első-, sem a másodfokú bíróság nem vette figyelembe, holott a benyújtott iratok alapján hivatalból észlelniük kellett volna a Debreceni Törvényszék illetékességének a hiányát. Az indítványozó hivatkozott a Pp. Nagykommentárjára: „Abban az igen ritka esetben, ha a másodfokú bíróságnak és a feleknek is elkerüli a figyelmét a törvényben foglalt kizárólagos illetékességi szabály megsértése, a felek a jogerős ítélet ellen felülvizsgálati kérelmet nyújthatnak be a Kúriához”. Az indítványozó kérte az – állítása szerint – jogszabálysértő ítéletek hatályon kívül helyezését és a per megszüntetését.
- [11] A Kúria a Pp. 271. § (2) bekezdésére tekintettel a felülvizsgálati kérelmet hivatalból elutasította. A Pp. ezen szabálya alapján ugyanis „nincs helye felülvizsgálatnak olyan vagyoni jogi ügyekben, amelyben a felülvizsgálati kérelemben vitatott érték [...] a hárommillió forintot nem haladja meg. Ez az értékhatártól függő kizárás nem vonatkozik a sérelemdíj iránt indított perekre, a 23. § (1) bekezdés *b*) pontjában, valamint a 24. § (2) bekezdés *a*) pontjában meghatározott ügyekre, valamint azokra az ügyekre, amelyek ingatlan tulajdonára vagy ingatlan terhelő jogra vonatkoznak, vagy ingatlanra vonatkozó jogviszonyból erednek, továbbá valamennyi olyan ügyre, amely megállapításra irányul”; a tagdíj megfizetése iránti per viszont nem tartozik a kivételek körébe.
- [12] 3. Az indítványozó ezt követően nyújtotta be alkotmányjogi panaszát. Az indítványozó az ítéletek alaptörvényellenességének megállapítását és megsemmisítését az Alaptörvény R) cikke (2) bekezdése, valamint XXVIII. cikke (1) bekezdése sérelmére hivatkozva kérte.
- [13] Az indítványozó álláspontja szerint a bírói ítéletek azért sértik az Alaptörvény hivatkozott rendelkezéseit, mert az ügyben eljáró két bíróság egyike sem észlelte illetékessége hiányát. Panaszában hivatkozik a Pp. 23. § (1) bekezdés *fb*) pontjára, ami alapján a törvényszék hatáskörébe tartoznak a törvény által nyilvántartásba vett, cégnek nem minősülő szervezetekkel kapcsolatos perek közül az ilyen szervezetek és tagjai (volt tagjai) közötti tagsági viszonyon alapuló perek. A civil szervezetek nyilvántartásáról és az ezzel összefüggő eljárási szabályokról szóló 2011. évi CLXXXI. törvény 1. §-a rögzíti, hogy a szervezetet a székhelye szerint illetékes törvényszék veszi nyilvántartásba, és a nyilvántartást vezető bíróság illetékes a polgári nemperes eljárások lefolytatására, valamint a Pp. 23. § (1) bekezdése *f*) pontjában meghatározott perek lefolytatására. Az indítványozó szerint az elsőfokú bíróságnak észlelnie kellett volna illetékessége hiányát és az ügyet át kellett volna tennie a Szekszárdi Törvényszékre. Panaszában hivatkozik arra is, hogy a fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság köteles lett volna az eljárási szabálysértést észlelni, a pert megszüntetni és az elsőfokú ítéletet hatályon kívül helyezni. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelme kapcsán hivatkozik panaszában a bíróságok szervezetéről

és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXL. törvény 2. § (2) bekezdésére, valamint 5. §-ára, és 8. §-a (1)–(2) bekezdéseire is. Hangsúlyozta, hogy jelen esetben „a Pp. és a Bszi. rendelkezéseit kell irányadónak tekinteni annak meghatározására, hogy mit kell törvényes bíróságnak, illetve kit kell törvény által kirendelt bírónak tekinteni. A törvényi rendelkezések szerint kétséget kizáróan megállapítható a kizárólagos illetékesség megsértése a bíróságok részéről.” Álláspontja szerint a Kúriának érdemben kellett volna döntenie a jogszabálysértő ítéletek ügyében, mert így az indítványozót jogorvoslati jogától fosztotta meg. Álláspontja szerint a bíróságok megsértették az Alaptörvény R) cikke (2) bekezdésében foglaltakat, amikor a törvényi rendelkezésekkel ellentétesen jártak el.

- [14] 4. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadásáról dönt, melynek során az eljáró tanács vizsgálja, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz befogadhatóságára vonatkozó törvényi – formai és tartalmi – feltételeknek. A testület megállapította, hogy az indítvány határidőben érkezett, az indítványozó érintettnek tekinthető és a Kúria végzésével szemben további jogorvoslatra nincs lehetősége.
- [15] Az Alkotmánybíróság az indítványnak a Kúria döntése alaptörvény-ellenességét állító indokolása kapcsán a következőkre mutat rá. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, az (1b) bekezdés *b)* pontja szerint a kérelem akkor határozott, ha egyértelműen megjelöli az eljárás megindításának indokait, alkotmányjogi panasz esetén az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint nyilvánvalóan nem tekinthető alkotmányjogilag értékelhető, megfelelő indokolásnak az, ha a bírói döntés alaptörvény-ellenességét az indítványozó egy, a jogalkalmazást elősegítő tudományos jellegű mű (a Pp. Nagykommentárja) egy mondatával kívánja alátámasztani, szemben a Pp. kógens rendelkezésével. Az Pp. 271. § (2) bekezdése ugyanis kógens módon zárja ki a felülvizsgálatot az olyan vagyoni jogi perekben, amelyekben a vitatott érték a hárommillió forintot nem éri el. Ezen főszabály alóli kivételek között pedig nem szerepel az az eset, amikor eljárási szabályok (korábban esetleg fel nem ismert) megsértése adna alapot a felülvizsgálatra és a jogerős döntés esetleges megsemmisítésére.
- [16] Az Alkotmánybíróság az indítványnak a kizárólagos illetékességi szabály megsértését állító részéhez kapcsolódóan arra a gyakorlatára utal, mely szerint csak végső fórumként, abban az esetben élhet a bírósági döntések megsemmisítésének eszközével, ha az eljáró rendes bíróságok nem orvosolták az alkotmányos jelentőségű eljárási szabályok megsértését. Az eljárási szabálysértések orvoslásának viszont előfeltétele, hogy a szabályok megsértését már a rendes bírósági eljárás során jelezzék az eljáró bíróságoknak. Ahogyan arra az Alkotmánybíróság a 3327/2018. (X. 16.) AB végzésében is rámutatott: „Ha a polgári eljárásjogban létezik megfelelő eszköz, amely elősegíti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljárás esetleges sérelmének már a bírósági eljárás során történő orvosolását, úgy azt az indítványozónak – ha arra lehetősége van – már a bírósági eljárás során igénybe kell vennie, és csak ennek sikertelensége esetén kifogásolhatja azt az Alkotmánybíróság előtt. E nélkül ugyanis az Alkotmánybíróság értelmezése szerint az adott vonatkozásban az indítványozó nem merítette ki a jogorvoslati jogát, így az indítvány nem felel meg az Abtv. 27. § *b)* pontjában foglalt követelménynek {hasonlóan lásd: 3015/2015. (I. 27.) AB végzés, Indokolás [14]}.” [3327/2018. (X. 16.) AB végzés, Indokolás [25]]
- [17] A jelen ügyben az indítványozó nyújtotta be a keresetlevelet olyan bírósághoz, amelynek illetékességét utóbb kétségbe vonta. Sem az elsőfokú eljárásban, sem az elsőfokú ítélettel szemben benyújtott fellebbezésében, sem pedig a másodfokú eljárás során nem hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság nem lett volna illetékes az ügyben eljárni. Ezt az érvelést először a Kúriához benyújtott felülvizsgálati kérelmében adta elő, majd az alkotmányjogi panaszában ismételte meg. Tekintettel arra, hogy a Pp. 271. § (2) bekezdése egyértelműen kizárja a felülvizsgálatot az alkotmányjogi panasz tárgyát képező perben, így a felülvizsgálati kérelemben foglaltakat az Alkotmánybíróság nem tekinthette joghatályosan előadott jogorvoslati kérelemnek. Ennek hiányában viszont az állapítható meg, hogy az indítványozó az állított eljárási szabálysértés vonatkozásában nem merítette ki a jogorvoslati jogát, így e körben az indítvány nem felel meg az Abtv. 27. §-ában foglalt feltételnek.

[18] 5. Mindezeket figyelembe véve az Alkotmánybíróság az indítványt – az Abtv. 47. § (1) bekezdése és az 56. § (1)–(2) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1)–(2) bekezdései alapján eljárva, az Abtv. 27. §-ára, 52. § (1) bekezdésére és (1b) bekezdésének *b*) pontjára, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *h*) pontjára tekintettel – visszautasította.

Budapest, 2020. február 18.

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1155/2018.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3067/2020. (III. 2.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.IV.20.011/2018/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi személy, szakszervezet az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének *d*) pontja, valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Kúria Pfv.IV.20.011/2018/2. számú végzése, a Debreceni Ítéltábla Pf.II.20.408/2017/3. számú ítélete, valamint a Debreceni Törvényszék 10.P.21.924/2016/17. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] 2. Az indítvány benyújtására alapul szolgáló ügynek az alkotmányjogi panasz elbírálása szempontjából lényeges elemei a következők.
- [3] 2.1. Az alkotmányjogi panasz által vizsgálni kért perben alperes magánszemély (a továbbiakban: alperes) 2009-ben lépett be a perbeli felperes indítványozó szakszervezetbe. Tagdíjat 2012. január 1-jétől nem fizetett, ezzel megsértette a szakszervezet alapszabályában írt tagdíjfizetési kötelezettséget.
- [4] Az indítványozó erre feljogosított szerve – kizárási eljárás eredményeképpen – 2016. október 4-én kelt határozatával az alperest 2016. július 1-jei hatállyal a tagságból kizárta. Az alperes ezen határozattal szemben jogorvoslással nem élt, tagdíj elmaradását nem rendezte, ezért az indítványozó fizetési meghagyást bocsátott ki az elmaradt tagdíj – 73 200 Ft és járulékai – megfizetése iránt, mely az alperes ellentmondása folytán 2016 decemberében perré alakult. A perben elsőfokon a Debreceni Törvényszék járt el.
- [5] 2.2. Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét elutasította. Döntését egyrészt arra alapította, hogy tanúbizonyítást követően megalapozottnak találta az alperes azon állítását, hogy tagsági viszonya – a kilépési nyilatkozatának az alpereshez történő eljuttatásával – 2011 decemberében megszűnt. Másrészt, a bíróság érvelése szerint, ha nem is szüntette volna meg az alperes a tagsági viszonyát, az a szakszervezet alapszabálya szerint 2012. március 31-ével automatikusan megszűnt, tekintettel arra, hogy az alperes három havi tagdíját felszólítás ellenére sem fizette meg.
- [6] 2.3. Az indítványozó fellebbezése folytán másodfokon eljáró Debreceni Ítéltábla az elsőfokú ítéletet helyben hagyta. Bár a jogerős ítélet nem találta bizonyítottnak, hogy az alperes a tagsági viszonyát 2011-ben joghatályosan megszüntette, azonban egyetértett az elsőfokú bíróság azon érvelésével, hogy a tagsági viszony a tagdíj három hónapos meg nem fizetése miatt 2012. március 31-ével megszűnt.
- [7] 2.4. A jogerős ítélet ellen az indítványozó felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő, amelyben arra hivatkozott, elsőfokon eljáró bíróság nem volt illetékes az ügyében eljárni. Rámutatott, hogy bár az illetékes bíróság megjelenése elsődlegesen a felperes feladata és bár az illetékesség vizsgálatához és megállapításához szükséges adatokat a felperesnek már a keresetlevélben elő kell adnia, viszont a bíróságnak is hivatalból vizsgálnia kell, illetve kellett volna az illetékességét, az ügyben alkalmazandó, a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 43. § (1) bekezdése alapján. Míg főszabály szerint az alperes ellenkérelmének előadása után az illetékesség hiánya nem vehető figyelembe, addig a főszabály alól kivételt jelent a kizárólagos illetékesség. Tekintve, hogy az indítványozó szakszervezet, ezért a Pp. 23. § (1) bekezdésének *fb*) pontja alapján a volt tagjával kapcsolatos per a szervezetet nyilvántartásba vevő törvényszék hatáskörébe tartozik; és ez nem

a Debreceni, hanem a Szekszárdi Törvényszék. Ezt – az állítása szerint – kizárólagos illetékességi szabályt sem az első-, sem a másodfokú bíróság nem vette figyelembe, holott a benyújtott iratok alapján hivatalból észlelniük kellett volna a Debreceni Törvényszék illetékességének a hiányát. Az indítványozó hivatkozott a Pp. Nagykommentárjára: „Abban az igen ritka esetben, ha a másodfokú bíróságnak és a feleknek is elkerüli a figyelmét a törvényben foglalt kizárólagos illetékességi szabály megsértése, a felek a jogerős ítélet ellen felülvizsgálati kérelmet nyújthatnak be a Kúriához”. Az indítványozó kérte az – állítása szerint – jogszabálysértő ítéletek hatályon kívül helyezését és a per megszüntetését.

- [8] A Kúria a Pp. 271. § (2) bekezdésére tekintettel a felülvizsgálati kérelmet hivatalból elutasította. A Pp. ezen szabálya alapján ugyanis „nincs helye felülvizsgálatnak olyan vagyoni jogi ügyekben, amelyben a felülvizsgálati kérelemben vitatott érték [...] a hárommillió forintot nem haladja meg. Ez az értékhatártól függő kizárás nem vonatkozik a sérelemdíj iránt indított perekre, a 23. § (1) bekezdés *b*) pontjában, valamint a 24. § (2) bekezdés *a*) pontjában meghatározott ügyekre, valamint azokra az ügyekre, amelyek ingatlan tulajdonára vagy ingatlan terhelő jogra vonatkoznak, vagy ingatlanra vonatkozó jogviszonyból erednek, továbbá valamennyi olyan ügyre, amely megállapításra irányul”; a tagdíj megfizetése iránti per viszont nem tartozik a kivételek körébe.
- [9] 3. Az indítványozó ezt követően nyújtotta be alkotmányjogi panaszát, melyet – miután az Alkotmánybíróság főtítkára hiánypótlásra szólította fel – kiegészített. Az indítványozó az ítéletek alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését az Alaptörvény XXVIII. cikke (1) bekezdése sérelme miatt kérte, hivatkozott továbbá az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett, az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló Egyezmény 6. cikkére.
- [10] Az indítványozó álláspontja szerint a Kúriának – a Pp. Nagykommentárjából korábban idézettek szerint – érdemben kellett volna döntenie a jogszabálysértő ítéletek ügyében, pusztán az Pp. 271. § (2) bekezdésére alapítva nem utasíthatta volna el a felülvizsgálati kérelmet, mert így az indítványozót jogorvoslati jogától fosztotta meg.
- [11] A bírósági eljárásokkal kapcsolatban továbbra is arra hivatkozott, hogy az eljáró bíróságoknak észlelniük kellett volna, hogy a Debreceni Törvényszék nem volt illetékes az eljárásra, ezért vagy az elsőfokú bíróságnak kellett volna áttennie az ügyet az illetékes bírósághoz, vagy a másodfokú bíróságnak, illetve a Kúriának hatályon kívül kellett volna helyeznie a megelőző ítélete(ke)t és a pert meg kellett volna szüntetnie. Ennek hiányában sérült az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított törvényes bíróhoz való joga, mivel ügyében nem az illetékes (így nem a törvény által felállított) bíróság járt el. E körben – a Pp. 23. § (1) bekezdése *fb*) pontjának, valamint 43. § (1) bekezdésének a megsértésén túl – hivatkozott a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXL. törvény 2. § (2) bekezdésének, 5. §-ának, valamint 8. §-a (1)–(2) bekezdéseinek a sérelmére is.
- [12] 4. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadásáról dönt, melynek során az eljáró tanács vizsgálja, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz befogadhatóságára vonatkozó törvényi – formai és tartalmi – feltételeknek. A testület megállapította, hogy az indítvány határidőben érkezett, az indítványozó érintettnek tekinthető és a Kúria végzésével szemben további jogorvoslatra nincs lehetősége.
- [13] Az Alkotmánybíróság az indítványnak a Kúria döntése alaptörvény-ellenességét állító indokolása kapcsán a következőkre mutat rá. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia; az (1b) bekezdés *b*) pontja szerint a kérelem akkor határozott, ha egyértelműen megjelöli az eljárás megindításának indokait, alkotmányjogi panasz esetén az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint nyilvánvalóan nem tekinthető alkotmányjogilag értékelhető, megfelelő indokolásnak az, ha a bírói döntés alaptörvény-ellenességét az indítványozó egy, a jogalkalmazást elősegítő tudományos jellegű mű (a Pp. Nagykommentárja) egy mondatával kívánja alátámasztani, szemben a Pp. kógens rendelkezésével. Az Pp. 271. § (2) bekezdése ugyanis kógens módon zárja ki a felülvizsgálatot az olyan vagyoni jogi perekben, amelyekben a vitatott érték a hárommillió forintot nem éri el. Ezen főszabály alóli kivételek között pedig nem szerepel az az eset, amikor eljárási szabályok (korábban esetleg fel nem ismert) megsértése adna alapot a felülvizsgálatra és a jogerős döntés esetleges megsemmisítésére.
- [14] Az Alkotmánybíróság az indítványnak a kizárólagos illetékességi szabály megsértését állító részéhez kapcsolódóan arra a gyakorlatára utal, mely szerint csak végső fórumként, abban az esetben élhet a bírósági döntések megsemmisítésének eszközével, ha az eljáró rendes bíróságok nem orvosolták az alkotmányos jelentőségű

eljárási szabályok megsértését. Az eljárási szabálysértések orvoslásának viszont előfeltétele, hogy a szabályok megsértését már a rendes bírósági eljárás során jelezzék az eljáró bíróságoknak. Ahogyan arra az Alkotmánybíróság a 3327/2018. (X. 16.) AB végzésében is rámutatott: „Ha a polgári eljárásjogban létezik megfelelő eszköz, amely elősegíti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljárás esetleges sérelmének már a bírósági eljárás során történő orvosolását, úgy azt az indítványozónak – ha arra lehetősége van – már a bírósági eljárás során igénybe kell vennie, és csak ennek sikertelensége esetén kifogásolhatja azt az Alkotmánybíróság előtt. E nélkül ugyanis az Alkotmánybíróság értelmezése szerint az adott vonatkozásban az indítványozó nem merítette ki a jogorvoslathoz való jogát, így az indítvány nem felel meg az Abtv. 27. § b) pontjában foglalt követelménynek {hasonlóan lásd: 3015/2015. (I. 27.) AB végzés, Indokolás [14]}.” {3327/2018. (X. 16.) AB végzés, Indokolás [25]}

- [15] A jelen ügyben az indítványozó nyújtotta be a keresetlevelet olyan bírósághoz, amelynek illetékességét utóbb kétségbe vonta. Sem az elsőfokú eljárásban, sem az elsőfokú ítélettel szemben benyújtott fellebbezésében, sem pedig a másodfokú eljárás során nem hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság nem lett volna illetékes az ügyben eljárni. Ezt az érvelést először a Kúriához benyújtott felülvizsgálati kérelmében adta elő, majd az alkotmányjogi panaszában ismételte meg. Tekintettel arra, hogy a Pp. 271. § (2) bekezdése egyértelműen kizárja a felülvizsgálatot az alkotmányjogi panasz tárgyát képező perben, így a felülvizsgálati kérelemben foglaltakat az Alkotmánybíróság nem tekinthette joghatályosan előadott jogorvoslati kérelemnek. Ennek hiányában viszont az állapítható meg, hogy az indítványozó az állított eljárási szabálysértés vonatkozásában nem merítette ki a jogorvoslathoz való jogát, így e körben az indítvány nem felel meg az Abtv. 27. §-ában foglalt feltételnek.
- [16] 5. Mindezeket figyelembe véve az Alkotmánybíróság az indítványt – az Abtv. 47. § (1) bekezdése és az 56. § (1)–(2) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdései alapján eljárva, az Abtv. 27. §-ára, 52. § (1) bekezdésére és (1b) bekezdésének b) pontjára, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés h) pontjára tekintettel – visszautasította.

Budapest, 2020. február 18.

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörchneré dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1825/2018.

Az Alkotmánybíróság Határozatait az Alkotmánybíróság hivatalos lapja, mely elektronikus formában, időszakosan jelenik meg. A kiadvány az Alkotmánybíróság döntéseinek gondozott, szükség esetén anonimizált változatú szövegét tartalmazza. Az Alkotmánybíróság Határozatainak egyes számai bárki számára, személyazonosítás nélkül, korlátozástól mentesen, díjmentesen hozzáférhetőek az Alkotmánybíróság honlapján: www.alkotmanybirosag.hu

A szerkesztésért felel: dr. Bitskey Botond, az Alkotmánybíróság főtktára
layout: www.estercom.hu

Kiadja a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6., www.mhk.hu
Felelős kiadó: Papp Tibor ügyvezető
HU ISSN 2062–9273